

**Kommuninut pilersaarusionermi Namminersorlutik
Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010**

Saqaata assitaa:
Sisimiut Kangerlussuullu akornanni nunaannaq.
Morten Kjær Andersen.
2009-mi septembarimi.

Kommuninut pilersaarusiornermi Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut immikkoortortaqarfik
Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannernullu Naalakkersuisoqarfik
Namminersorlutik Oqartussat
2010

Kommunitut pilersaarusionermit Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010

Nuna tamakkerlugu pilersaarusionermit immikkoortorta, Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalackersuisoqarfik, Namminersorlutik Oqartussat, 2010-mi suliarinnittuvoq.

Naalackersuisoqarfiit taakkunanilu immikkoortortaarfiit ilanngussisut allattorsimaffiat qupp. 83-imi takukkit

Titartagartaanik ilusilersuisoq:

Maja Sig Vestergaard

Assit:

Maja Sig Vestergaard

Eskild Lund Sørensen

Martin Schiøtz

Imai

Aallaqqaasiut	q. 9
Kapitali 1 – Kommuninut pilersaarut nutaaq	q. 12
Kommuninut pilersaarut nutaaq	q. 12
Nuna tamakkerlugu pilersaarusioneq – naqitap matuma saqqummersinneqarnerata tunngavia	q. 13
Pilersaarusionariaaseq nutaaq	q. 14
Periarfissat nutaat suliaassallu nutaat	q. 15
Kommuninut pilersaarutininut aalajangiisinnaatitaaneq	q. 15
Pilersaarusionariaatsinik assigiinngitsunik kattussineq	q. 16
Pilersaarutininik pissarsiniartarnermi suleriaatsit	q. 16
Namminersorlutik Oqartussat akerralissuteqarnissamut pisussaaffeqarnerat	q. 17
Akimuilluni suleqatigiinnissamik oqaloqatigiinnissamillu pisariaqartitsineq	q. 17
NunaGIS	q. 18
Pilersaarusionortarfik kommuninullu pilersaarutit digitaliusut	q. 19
NIN	q. 19
Pisunik takutitsineq	q. 20
Kapitali 2 – Tunngavissat pingaarnertit	q. 21
Nuna tamakkerlugu nunaannarmut pilersaarusionortarnermut maleruagassat	q. 22
Nuna tamakkerlugu pilersaarusionortarnermut nassuiaatit	q. 23
Politikkimut aningaasaqarnermullu nassuiaatit aamma aningaasanut inatsit	q. 24
Pinngortitami sunniutissanik naliliineq	q. 26
Kapitali 3 – Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat piunasaqaataallu	q. 27
Illuliornermut malittarisassat	q. 28
Qaartartuusiviit isumannaassutsimullu ungasissusissat	q. 31
Mittarfiit, heliportit aamma helistoppit eqqaanni isikkivilimmut killeqarfiit maninnersallu akornutissartaqanngitsut	q. 34
Umiarsualiviit	q. 37
Nalunaarasuartaateqarfinnut killeqarfiit immikkut piunasaqaateqarfiusut	q. 39
Tankeqarfiit eqqaanni isumannaallisaaanermut killeqarfiit	q. 41
Erngup nukinganik innaallagissiorfiit	q. 44
Imermut imigassamut isumalluutininik illersuineq – imermut imigassamut isumalluuteqarfiit killeqarfilersorneqarneri	q. 48
Sermimik imermillu avammut tuniniagassamik atuinissamut akuersissutit	q. 50
Suliffeqarfiit inissisimaffissamut immikkut piunasaqaateqarfiusut	q. 52
Eqqaaviit toqqaviillu mingutsinneqarsimasut	q. 54
Eqqagassaleriviit eqqagassalerinerlu	q. 55
Pinngortitami illersuineq	q. 57
Nunami nunaminertanik aamma tatsinik tarajoqanngitsunik tarajulinnillu eqqissisimatitsineq	q. 59
Nunaannarmi pinngortitami illersorneqartut suussusii	q. 61
Nunaannarmi sumiiffiit illersuiffiusut killeqarfii	q. 62
Timmiaqarfiit sumiiffiillu timmissanik illersuiffiusut	q. 65
Sumiit eqqissisimatinneqartut allassimaffiat	q. 68
Kulturikkut oqaluttuarisaaneq	q. 74

Ujarassiorneq aatsitassarsiornerlu	q. 79
Naalakkersuisoqarfiit Aqutsisoqarfiillu ilanngussisut	q. 83
Naqitat najoqqutarineqartut allattorsimaffiat	q. 84
Inatsisit	q. 85
Ilanngussat	q. 89

Namminersornerulernerup eqqunneqarnerata kingorna sanaartorfissanik pilersaarusiortarnermut akisussaaffik suliassat Kalaallit Nunaata tigusaasa siulliit ilagaat. Sanaartorfissanik pilersaarusiortarnermut akisussaaffiup tigunneqarneranut ilaatigut nunap iluani nunaminertat, Kalaallit Nunaanni namminermi atugassarititaasut naapertorlugit inuiaqatigiit ataatsimut naliliiffigineqarnerat tunngavigalugu ingerlanneqartarnissaata qulakkeerneqarnissaanik annertuumik kissaateqarneq tunngavigineqarpoq.

Nuna tamakkerlugu sanaartorfissanik pilersaarusiortarnermi inuiaqatigiinni atuuffiit assigiinngitsut, ataatsimut ataqatigiinnerat aammalu nunami sumiiffinnut naleqquttumik agguarneqarnissaat eqqarsaatigalugu nunami sumut inissinneqarnissaannut isummertarnissaq suliassat pingaarnersaavoq. Ullumikkut Namminersorlutik Oqartussat suliassaqaarfinnik inuiaqatigiinnut pingaaruteqartunik inissiiffissanik sanaartugassanillu aalajangiisarnerat, pingaartumik sumiiffinnut pilersaarusiortarnermi pingaarnertit suliarineqartarnerinut atatillugu pisarpoq. Tassalu sanaartorfissanut pilersaarutit pingaarnertit aamma suliassaqaarfinnut oqartussaasut iliuusissanut pilersaarutaat suliniutissaallu ingerlaanartumik imminnut naleqqussarneqarneq ajorput. Sanaartorfissanut pilersaarusiortarnerup, aningaasaqarnermik pilersaarusiortarnerup aammalu suliassaqaarfinnut pilersaarusiortarnerup ataqatigiissinneqartarnerisa nukittorsarneqarneratigut, inuiaqatigiinni ineriartortitsineq atasinnaanerusoq pitsaanerusumik tunngavissinneqarsinnaavoq. Taamaattumik taamatut ataqatigiisitsisarnertit nukittortinneqarnissaa, aammalu siunissamut ungasissumut pilersaarusiortarnermi ineriartortitsinermilu atugassarititaasut pitsaanerulersinneqarnissaat anguniartariaqarparput.

Siunissamut ungasissumik pilersaarusiortarnermi naalakkersuisoqarfiit akimorlugit sulisoqartariaqarpoq, tassanilu ineriartortitsinissamut tammatsaaliuinissamullu suliniutit akunnerminni oqimaaqatigiittariaqarput. Taamatuttaaq sanaartorfissanut pilersaarusiortarnerup inuussutissarsiutinik ineriartortitsinermut, avatangiisit pillugit suliniuteqarnermut, ilinniartitaanermi suliniuteqarnermut, assartuussinerit ilusilersorneqarnerinut allanullu sakkussatut atorineqarnerusariaqarpoq, taamaaliornikkut siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu atasinnaasumillu ineriartortitsinissaq, kiisalu kulturikkut pinngortitamilu kingornussat pigiinnarneqarnissaat anguneqarsinnaammat. Allatut oqaatigalugu siunissamut ungasissumut pilersaarusiortarnermi soqutigisat ataatsimoortut isiginiarneqassapput.

Kommunini aqqissuusseqqinnerup atuutilernerata kingorna kommunit pilersaarusiortarnerminni namminneerlutik pisinnaatitaaffii annertusineqarput. 1. januar 2009 aallarnerfigalugu kommunit pilersaarusiortarnermi suliniutinik aammalu kommunini pilersaarutinik akuersisarnermut akisussaaffik namminneerlutik tiguaat, tamatumalu saniatigut 1. januar 2011 aallarnerfigalugu kommunit nunaannarmi pilersaarusiortarnermut nunaminertanillu atuisarnermut akisussaaffik tigusussaallugu. Tamanna pissutigalugu pilersaarusiortarnermi kommunit suli pingaaruteqarnerusutut suleqataalersussaapput, taamaattumillu suliassaqaarfinni soqutigisat ersarissusiisa pitsanngorsarneqarnissaat aammalu Namminersorlutik Oqartussani immikkoortortat kommunillu akornanni suleqatigiinnerisa annertusineqarnissaa suli annertunerusumik pisariaqalersussaavoq.

Kommunini pilersaarusiortarnermi Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaat pillugit takussutissiap naqqeqqaarneqartup matuma suliarineqarnerani, Namminersorlutik Oqartussat Naalagaaffiullu kommunini siunissamut ungasissumut pilersaarusiortarnermi tunngaviusunut soqutigisaasa assigiinngitsut erseqqissarneqarnissaat siunertarineqarpiarpoq. Kiisalu siunertami pilersaarusiortarnermut sakkussanik, piunasaqaaterpassuit aalajangersagarpasullu, kommunit pilersaarusiortarneranni malinneqartussanik ujarlertarnermik oqinnerulersitsisussanik pilersitsinissaq siunertarineqarpoq.

Kommunit pilersarusiornermi suliassanik pissanganartunik suliaqarnerminni sulilluarnissaannut kissaappakka.

Jens B. Frederiksen

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoq

Aallaqqaasiut

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnerup nukittorsarneqarnissaanut suliniuteqarnerup ilaatut nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaarfik Namminersorlutik Oqartussat immikkoortunut soqutigisaannut assigiinngitsunut allattuiffimmik suliaqarluni aallartippoq, taassumalu imai tunngaviusumik kommuninut pilersaarusiortarnermut tunngavissanut, anguniakkanut piumasaqaatinullu tunngasuupput. Allattuiffik pilersaarusiortarnermut sakkussaavoq nutaaq, taassumalu taaguutigaa ”Kommuninut pilersaarusiortarnermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010”.

Nuna tamakkerlugu eqikkaasumik pilersaarusiortarnerup Naalakkersuisut isumagisussaavaat, taakkulu kommuninut suliaqarfinnullu pilersaarusiortarnerup ataqatigiissaarneqartussaapput, taamaaliornikkut nungusaataannngitsumik tunngaveqarluni nunaminertanik atuisarnermi inuiaqatigiit soqutigisaat pingaarnerit qulakkeerneqartussaallutik. Illoqarfinni nunaqarfinnilu aammalu nunaannarmi nunaminertanik atuisarnermut sanaartornermullu atatillugu Namminersorlutik Oqartussat immikkoortunut soqutigisaasa ersarissarneqarnissaat, suliami tassani tunngavigineqarpoq.

Pilersaarusiortarnermut sakkussaav, ”Kommuninut pilersaarusiortarnermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010”, immikkoortortani assigiinngitsuni soqutigisaat kommunit pilersaarusiortarneranni ersarinnerulernissaat siunertarerpjarlugu suliarineqarpoq. Kommunit Namminersorlutik Oqartussanit Naalagaaffimmillu akerlilerneqartannnginnissaat, taamaalillunilu pilersaarusiortarnermi suliat pisariaqannngitsumik kingaalaartinneqannnginnissaat tamatumuunakkut anguniarneqarpoq.

”Kommuninut pilersaarusiortarnermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010”-p suliarineqarnerani siunertarineqarpoq, Namminersorlutik Oqartussat suliasaqarfinnut soqutigisaasa assigiinngitsut ersarinnerulersinneqarnerisigut:

- Pilersaarusiortarnermut killissarititaasut pingaarnerit aalajangersarneqarnissaat;
- Maleruagassat piumasaqaatillu pilersaarusiortarnermut tunngavigineqartut pioreersut paasinarnerulersinneqarnissaat, aamma
- Kommuninut pilersaarutit nutaat Namminersorlutik Oqartussat Naalagaaffiullu soqutigisaannut piumasaqaataannullu pingaarnernut naapertuuttumik suliarineqartarnissaasa qulakkeerneqarnissaa.

Taakku saniatigut ”Kommuninut pilersaarusiortarnermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010” kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat pilersaarusiortarnerit pillugit pilersaarusiortarnermut ataatsimut paaseqatigiittarnissaannut pitsaaneruseqarpoq oqaloqatigiittarnissaannut iluaqutaasinnaassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Pingaarnertullugu ”Kommuninut pilersaarusiortarnermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010” nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi tamanik isiginninerulluni pilersitsiviusumillu ingerlatsisarnermut iluaqutaanissaa kissaatigineqarpoq, tamanna suliaqarfinnut pilersaarutit assigiinngitsut akornanni sunneeqatigiissitsinissamut iluaqutigineqarsinnaammat. Kiisalu soqutigisani aaqqiagiinngissutaalersinnaasut, taamaalillutillu politikikkut aalajangiiffigineqarnissamik pisariaqartitsiviulersinnaasut ersarissarneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

Kommuninut pilersaarussianut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiata suliarineqarnerata ingerlanera:

Maannamut ”Kommuninut pilersaarusiornermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010”-p saqqummersup siulliup suliarineqarnerani pingaartumik paasisutissanik najoqqutassanillu, allattuiffimmut ilanngunneqartussanik katersineq ingerlanneqarsimavoq. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut immikkoortortaqrarfiup ukiut marluk kingulliit ingerlanerini Namminersorlutik Oqartussani Naalackersuisoqarfimmut allanut paasisutissanik najoqqutassanillu pissarsiniarneq suliarisimavaa, Namminersornerullutillu Oqartussani Naalackersuisoqarfiit tamarmik arlaleriarlutik qinnuigineqartarsimapput, naalackersuisoqarfimmini assigiinngitsuni kommuninut pilersaarusiornermut anguniakkat piumasaqaatillu pigisatik inatsisillu paasisutissiisutigeqqullugit nassuiaqqullugillu. Tassalu Namminersorlutik Oqartussani immikkoortortat tamarmik kommuninut pilersaarusiornermut soqutigisaminnik allattuiffimmut ilanngussisoqar-nissaata qulakkeerneqarnissaanut periarfissinneqarsimapput. Suliaq taanna ilimagisamit piffissamik atuiffiunerusimavoq, paasisutissat pisariaqartinneqartut tamarmik Namminersorlutik Oqartussani Naalackersuisoqarfimmit taakkulu suliffeqarfiinit assigiinngitsunit pissarsiariniarnissaat ajornaku-soortoq paasinarsisimammat. Taamaattumik ”Kommuninut pilersaarusiornermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010”-p naqinnerata siulliup suliarineqarnera ajornakusoorsimavoq, aammalu Naalagaaffiup aamma Namminersorlutik Oqartussat kommuninut pilersaarusiornermut atugassanik tunngavissaannik, anguniagaannik piumasaqaataanillu tamakkiisunik imaqarani. Kisiannili naatsorsuutigineqarpoq – allattuiffiup naqinneqarnera siulleg manna tunngavigalugu – Namminersorlutik Oqartussat Naalagaaffiullu soqutigisaat assigiinngitsut ataatsimut paasinarsitinniarlugit ataqatigiissaarniarlugillu sulinissaq politikikkut equ-maffigineqalerumaartoq soqutigineqalerumaartorlu. Politikikkut tapersorneqarnikkut, siunissami kommuninut pilersaarusiornermut allanullu piumasaqaatinut paasisutissanik pissarsiniartarneq oqinnerulissasoq. Allattuiffiup naqinneqarnera siulleg manna 2010-mi ukiakkut ataatsimiin-nermi agguanneqassaaq, taamaattumillu ukiuni tulluuttuni ukiumoortumik tunngavilersugaanerun- sunik annertunerusunillu ilaqartinneqarluni iluarsaanneqartassaaq. “Kommuninut pilersaarussianut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat 2010”, piffissami 2010-imi 6. augustimiit 6. septemberimut tusarniaassutigineqarpoq, tassani kommunit akissuteqarnis- saannut piffissarititaasoq septemberip 20-anut sivitsorneqarluni. Piffissap tusarniaaffiusup ingerla- nerani Nunami Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfimmi Pinngorti- tamut immikkoortortaqrarfimmit aamma Avatangiisinut immikkoortortaqrarfimmit; Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfimmit; Aningaasaqarnermt Naalackersuisoqarfimmit; Aalisarnermt, Piniar- nermt Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfimmit; Ineqarnermt, Attaveqarnermt Angallanner- mullu Naalackersuisoqarfimmi Silap Pissusaanut Nukissiuuteqarnermullu allaffimmit kiisalu Ine- qarnermt Illuutinullu immikkoortortaqrarfimmit; Farvandsvæsenet-mit; Masanti A/S-mit; KNI Po- laroil-imit; Kommune Kujallermit; Kommuneqarfik Sermersuumit; Qeqqata Kommunianit; Qaa- suitsup Kommunianit aamma KANUKOKA-mit tusarniaanermut akissuteqaatit tiguneqarput. Tu- sarniaanermut akissuteqaatit pisariaqarneri malillugit ilanngunneqarput.

Kapitalit naatsumik saqqummiunneqarnerat:

- ***Kapitali 1 – Kommuninut pilersaarut nutaaq***

Kapitali siulleg kommuninut pilersaarusiornermi pilersaarusiata suliarineqarnissaannut, kiisa- lu suliniutinut assigiinngitsunut nassuiaasiornissamut, aammalu pilersaarusiornermt sak- kusanut, pilersaarusiornerit oqinnerusumik paasinarnerusumillu suliarineqartarnissaannut ator-neqartussatut suliarineqartunut sinaakkutissanut nutaanut tunngasuuvuq.

- ***Kapitali 2 – Tunngaviusut pingaernerit***

Kapitali aappaanni tunngaviusut pingaernerit, kommunit kommuninut pilersaarusiornerminut tunngavigisassaataat naatsumik nassuiarneqarput. Nunaannarmut tunngatillugu suliat ingerlasut aamma nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut malittarisassat suliarineqartut kapitalimi tunngavigineqarput. Taakku saniatigut angisuunik sanaartornermut atatillugu pinngortitamut sunniutissat naliliiffigineqartarnissaasa pisariaqarnera, kiisalu pilersaarutit sanaartugassallu piviusunngortinneqartarnerinut atatillugu Namminersorlutik Oqartussat aningaasaqarnikkut tulleriiaarisarnerisa pingaaruteqarnera erseqqissarneqarput.

- ***Kapitali 3 – Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat piumasaqaataallu***

Kapitalit pingajuanni Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat, aammalu kommuninut pilersaarutinut piumasaqaatit, kommuninullu pilersaarutit uniugassarinnngisaat immikkoortunut agguarlugit nassuiarneqarput.

Anguniakkat piumasaqaatillu taaneqartut tamarmik periusissanut iliuusissanullu pilersaarutini pioreersuni, kiisalu inatsisini pioreersuni nassaarineqarsinnaapput.

Quppernerna tunorliullutik inatsisit pilersaarutillu, Kommuninut pilersaarusiornermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat – 2010-p suliarineqarneranut atatillugu atorineqarsimasut allattorsimapput. Taakku sapinngisamik immikkoortunut agguagaapput, inatsisit attuumassutillit, kiisalu Namminersorlutik Oqartussat pilersaarutaasa allallu nassaariniarnissaat ajornannginnerulersinniarlugu.

Kapitali 1 – Kommuninut pilersaarut nutaaq

Kommuninut pilersaarut nutaaq

Aaqqissuusseqqinneq 1. januar 2009-mi atuutilerpoq, tassanilu kommunit 18-it kommuninut nutaanut sisamanut kattutsinneqarput. Aaqqissuusseqqinnermut Ataatsimiititaliap inassuteqaatai tunngavigalugit aaqqissuusseqqinnerup atuutilerneranut atatillugu nunaminertanik atuinermut pilersaarusiortarnermullu inatsisinik nutaanik suliaqartoqarpoq, taakkulu kommuninut pilersaarusiornermut tunngavigineqartussaapput. Nunaminertanik atuinermut pilersaarusiornermullu inatsisini nutaani qulakkeerneqarnissaa siunertarineqarpoq:

- Naalagaaffiup aamma Namminersorlutik Oqartussat najukkani qitiusumillu kissaataasa i-sumaasalu pilersaarusiornermut ilaatinneqarnissaat; kiisalu
- Sukumiisumik maleruagassiuussinerit innuttaasunut pisussaaffiliisussat najukkani ingerlaneqartarnissaat.

Tassalu kommunit namminneerlutik kommunimi tamarmi sanaartorfissanut pilersaarusiornissamut aalajangiisinnaatitaaffiit sinaakktissat inatsisini aalajangersarneqarput, tamatumalu peqatigisaanik innuttaasut sunneeqataasinnaanerat tunngavissatut pingaarutilittut pigiinnarneqarluni.

Aamma 1. januar 2011 aallarnerfigalugu nunaannarmi nunaminertanut aalajangiisinnaatitaaffik kommuninut nuunneqassaaq. Ilaatigut kommunit imminnut aqussinnaanerisa nukittorsarneqarnissaa, ilaatigullu nunaannaq inuussutissarsiornissaq sukisaarsaartarfeqarnissarluni siunertaralugu sanaartorfineqarnerisa annertusiartorneranut paasinnineq tamatumunnga pissutaavoq. Kommunini ataasiakkaani nunap illoqarfiillu akornanni sunnii vigeqatigiinnissat, kiisalu qitiusumik aqutsisoqarfiup nunaannarmik nakkutilliisinnaanermut periarfissaasa killeqarnerat pissutaallutik, Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut maleruagassiaanni pingaarni Naalakkersuisut soqutigisaasa pingaarni nunaannarmi sumiiffinnut assigiinngitsunut sinaakktissatut aalajangersakkat aqutugalugit aalajangersarneqartarnerisa peqatigisaanik, nunaminertanut aalajangiisinnaatitaaffiup suliaqartarneqartarnissaa piukkunnarnerulersimavoq. Sumiiffiit nunaannarmiittut illoqarfiit nunaqarfiillu avataanniipput.

Taakku ataatsimut kattukkaanni sanaartorfissanut pilersaarusiortarnermi tunngavissat piumasaqaattillu nutaarluinnaat saqqummertussaapput.

Nunaminertanik atuinermi aalajangiisinnaatitaaffiup tunniunneqarneranut atatillugu kommunit nunaannarmut pilersaarusiornissamut pisussaaffilerneqarput, taamaattumillu kommuninut pilersaarutit siunissami nunap immikkoortuinut tunnganerulersussaapput. Kommuninut pilersaarutit suliaqartarnermut pilersaarutit ataqatigiissitsineq nassuiarneqartartussaavoq, maannamullu kommuninut pilersaarutit sammeneqartarsimasat saniatigut Naalagaaffiup aamma Namminersorlutik Oqartussat pilersaarutaat aamma kommuninut pilersaarutit takuneqarsinnaalertussaapput. Taamaattumik kommuninut pilersaarutit Naalagaaffiup, Namminersorlutik Oqartussat aamma kommunit soqutigisaannut nunaminertanillu atuinernut tunngaviulertussaapput ataatsimullu pilersaarusiatut atuutilertussaallutik, taakkulu atorlugit innuttaasut suliffeqarfiillu kommunini najukkaminni anguniakkat nunaminertanillu atuinermut maleruagassat pillugit paasiniaasinnaalersussaapput.

Taamaattumik kommuninut pilersaarusiornerup soqutigisanut eqqarsaatigisassanullu pingaarnernut, nunatsinni assersuutigalugu inatsisitigut, iliuusissanut pilersaarutitigut aamma suliaqartarnermut

pilersaarutitigut il.il. politikikkut akuerineqartunik tunngaveqartunut sinaakktissat iluanni ingerlanneqarnissaa pingaaruteqarpoq. Tamanna Namminersorlutik Oqartussat illoqarfanni nunaqarfinnilu, aammalu nunaannarmi soqutigisaasa ersarissarneqarnissaannut piumasaqaatit annertusineqasapput, tamannalu kommunit pilersaarusiortarnera sinaakktissat taakku iluanni ingerlanneqarsinnaassappat tunngavissat pingaaruteqartussaavoq.

Kommuninut pilersaarusiornermut Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allatorneqarnerinut sinaakktissat, kommuninut pilersaarutit suliarineqarnerini malinneqartussat ersarissarneqarnissarpiaat siunertarineqarpoq. Allattuiffimmi maleruagassarpasuit piumasaqaaterpassuillu, kommunit pilersaarusiornerminni eqqarsaatigisaasa akornanni ujaasisinnaanerup ajornannginnerulernissaa paasiuminernerulernissaalu siunertarineqarpoq. Taamaattumik takussutissiami allattukkani sammisat immikkoortiterlugit piumasaqaatinut inatsisinullu sinaakktissat, Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaannut assigiinngitsunut attuumassuteqartut, pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu kommunit pilersaarusiornerni malinneqartussat nassuiaasiorneqarput. Kiisalu iliuusissat pilersaarutit, suliassaqarfinnut pilersaarutit allallu, kommuninut pilersaarutinut atatinneqartussat Naalagaaffiup aamma Namminersorlutik Oqartussat akuerisaat takussutissiami allassimapput.

Takussutissiaq ”Kommuninut pilersaarusiorneq aamma pilersaarussianik aqutsineq – ilitsersuut”-mut, 2009-p aallartinnerani nunaminertanik atuinermut peqqussutip tassungalu nalunaarutip akuersissutigineqarnerinut atatillugu nuna tamakkerlugu immikkoortortaqrifiup nassiussugaanut atasutut isigineqassaaq. Saqqummersitaq manna Namminersorlutik Oqartussat kommuninut pilersaarusiornermut soqutigisaanik imaqarpoq, kiisalu ilitsersuut nunaminertanik atuinermut peqqussummi kommuninut pilersaarusiornermut piumasaqaatit tulleriarlugit allatorneqarsimallutik. Nunaminertanut peqqussut aamma nalunaarut 1. januar 2011-imiit pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaannit nutaamit taarserneqasapput.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiorneq – naqitap matuma saqqummersinneqarnerata tunngavia

Inatsisartut inatsisaanni nuna tamakkerlugu ingerlaavartumik pilersaarusiortarneq nassuiaatigineqarpoq. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi ilaatigut sumiiffinnut aningaasaqarnikkullu pilersaarusiornissat annertuut pisinnaalernissaat siunertarineqarpoq, ilaatigullu kommuninut pilersaarusiortarnermut atatillugu oqartussaaffinnik siaruarternissamut pilersaarutitigut tunngavissat pisariaqartinneqartut pissarsiarinissaat siunertarineqarluni.

Sanaartorfissanut pilersaarusiortarnermut peqatigitillugu inuiaqatigiinni sulianut assigiinngitsunut, suliassaqarfinnut pilersaarummik taasamik pilersaarusiortoqartarpoq. Tamatumunnga atatillugu nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut suliassat ilaat tassaavoq, suliassaqarfinnut pilersaarusiortarnermut nunaminertanik atuisinnaanermut tunngatillugu sunniutaasussat nalilersorneqarnissaat.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermik ataatsimoortumik aqutsisuusumik, G50-imut imaluunniit G60-imut assingusumik suliaqarnissaq Naalakkarsuisut siunertarinngilaat. Oqariaaserli ”nuna tamakkerlugu pilersaarusiorneq” sanaartornermut inatsisinut, sumiiffinnut inatsisini allani immikkut piumasaqaateqarfiusunut imaluunniit nunat tamat akornanni isumaqatigiissutaasimasunut ataatsimut taaguutitut atorneqarpoq. Taakkununnga assersuutitut qaartartuusivinnut, imermik piiaveqarfinnut, mittarfinnut qulimiguulinnullu mittarfinnut atatillugu maninnersanut akornuteqartussaannngitsunut,

pinngortitami kulturikkullu eqqissisimatitanut, RAMSAR-eqarfinnut ilaalu ilanngullugit killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut taaneqarsinnaapput.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi immikkoortunut matuma siuliani taaneqartunut kommunit ataatsimut paasinninnissaat anguniarlugu, matuma siuliani taaneqareersutut Naalagaaffimmi aamma Namminersorlutik Oqartussani suliassaqarfiit assigiinngitsut soqutigisaat ataatsimut Naalackersuisut takussutissioortussaavaat. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi soqutigisat taakku naqitami matumani ataatsimoortinneqarput. Tamatuma saniatigut soqutigisat takussutissioortarnermi, titartakkat atorlugit takussutissioortarnermi nuna tamakkerlugu pilersaarutitut iserfissiamut, nunami sumiiffinnut paasissutissiiiviusumut NunaGIS-imut ikkunneqarput.

Pilersaarusiortarnermi nutaaq

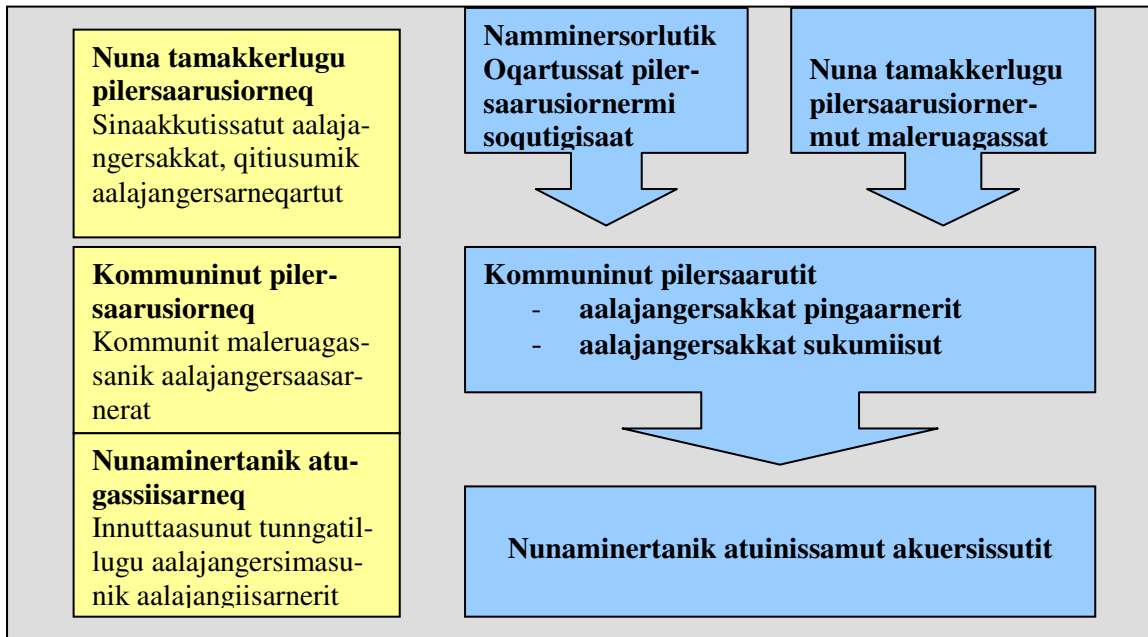
Nunaminertat atorneqarnerat pilersaarusiortarnerlu pillugit inatsisip nutaap 1. januar 2009-mi atuutilerneratigut pilersaarusiortarnermi ilusilersugaaneranni arlalinnik allannguisoqarpoq. Pilersaarusiortarnermi periaatsit pingasuupput, taakkulu sinaakutissanik aqutsisarnermi suleriaatsit malillugit atorneqarsinnaapput. Tassalu nunaminertanik atugassisarnermi kommunimi aalajangersakkat, nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi soqutigisanut uniuiffiusussaangitsut unioqutinneqannginnissaannik tamanna isumaqarpoq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi inatsisit, maleruagassat, alliliinissamat pilersaarutit, nunat tamat akornanni isumaqatigiissutit ilaalu ilanngullugit, sinaakutissanik immikkut piumasaqaateqarfiusut imaluunniit aalajangersakkanik, sumiiffinnut pilersaarusiortarnermut sunnuteqartussanik allatut aalajangersaaffiusut nassaarineqarsinnaapput. ”Kommuninut pilersaarusiortarnermi Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiat”-ni ataatsimut paasinninnissaq siunertaralugu maleruagassat assigiinngitsut taakku tamarmik katersorneqarnissaat nassuarneqarnissaallu siunertarineqarpoq. Aamma nunat tamat soqutigisarinnissaat qulakkeerniarlugit Naalackersuisut nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut maleruagassanik pituttuisussanik pilersitsinissamat periarfissaqarput. Tamanna pilersaarusiortarnermi aamma nunaminertanik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni kapitali 3-mi takuneqarsinnaavoq.

Kommuninut pilersaarusiortarnermi pilersaarusiortarnermut inatsisit nutaat atuutilernerisigut kommunimut pilersaarutit akuersisarnissamat oqartussaaffik kommunalbestyrelsimut tunniunneqarpoq. Kommuninut pilersaarutit nutaat sumiiffiit ilaannut aalajangersakkanik pingaarnernik sukumiisunillu imaqtartussaapput. Taamaalluni kommuninut pilersaarutit nutaat siunissami aalajangersakkanik pingaarnernik arlalinnik, kommuninut pilersaarutit suliassaqarfinnut ataasiakkaanut sinaakutissatut aalajangersagatoqaasimasut assiginik imaqtartartussaapput. Tamatuma saniatigut kommunimut pilersaarutit nutaat aamma sumiiffiit ilaannut ataasiakkaanut illut sanaartukkallu sila-taasa ilusissaat pillugit aalajangersakkanik sukumiisunik imaqtartussaapput.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi soqutigisat aamma kommuninut pilersaarusiortarnermut maleruagassiuussinerit tunuliaqutaralugit, nunaminertanik ingerlatsineri oqartussaasut nunaminertanik atuisinnaatitaanissamat akuersissuteqarnissamat tunngatillugu aalajangersimasunik aalajangiisinnalissapput.

Pilersaarusiortarnermi imatut takutinneqarsinnaavoq:

Periarfissat nutaat suliaassallu nutaat

Aaqqissuusseqqinnermi kommunillu anginerulernerini kommuninut pilersaarusiornissamut tunngavissat nutaat pilersinneqarput, tamatumalu peqatigisaanik pilersaarusiornissamut piumasaqaatit arlallit allangortinneqarlutik. Kommunit nutaat suliaassanik siornatigut Namminersorlutik Oqartussanit isumagineqarsimasunik tigusinissamut periarfissinneqarput, kommuninilu immikkoortortat annerit aqutsinerup nukittortinneqarnissaanut innuttaasunillu kiffartuussinerup pitsaanerulernissaanut atorluarneqarsinnaalerlutik.

Pilersaarusiortarnermi kommunit namminneerlutik kommunimut pilersaarutininik akuersisarnissamut aalajangiisinnaatitaaffik kommuninut nuunneqarpoq, kiisalu nunaannarmi, illoqarfiit nunaqarfiillu avataanniittunut ilaasuni nunaminertanik atuinissamut pilersaarusiornissamullu aalajangiisinnaatitaaffimik isumagisaqarnissamut piginnaatinneqarlutik. Nunaannarmi nunaminertanik atuinissamut pilersaarusiornissamullu aalajangiisinnaatitaaffik 1. januar 2011-mi tiguneqassaaq.

Kommunit pilersaarutininut aalajangiisinnaatitaaneq

Nunaminertanik atuinermut peqqussut 1986-imeersoq naapertorlugu, kommunalbestyrelsit sumiifinnut ataatsimoortukkaanut pilersaarusianik (tassalu najukkani silamilu pilersaarusianik) akuersinissamut piginnaatinneqarput, kiisalu kommuninut pilersaarutit pingaarnerit Naalakkersuisunit akuerineqartussaallutik. Nunaminertanik atuinermut peqqussummi 2008-imeersumi nutaami kommunimut pilersaarummut tamarmiusumut akuersinissamut aalajangiisinnaatitaaffik siaruartinneqarpoq. Tassalu kommunit nammineerlutik kommunimut pilersaarutininik akuersisartussanngorput.

Kommunit pilersaarutininik akuersinissamut aalajangiisinnaatitaaffiup siaruartinneqarnissaa, nunami soqutigisat pingaarnerit pilersaarutigineqartullu isumagineqarnissaasa qulakkeernissaanut periarfissanut oqimaaqatigiissinneqartariaqarput. Taamaattumik assersuutigalugu suliaassat nunamit

namminermit soqutigisat sumiissusersiniarnerini suliani Naalakkersuisut akulerussinnaalissapput. Kommunit pilersarusiortarnermi oqartussaaffiup taamatut annikillisinneqarsinnaanera, Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliornerminni kommuninut pilersarusiortarnermi sinaakkutissanik aalajangersaanerisigut pisinnaavoq. Kiisalu Naalakkersuisut kommuninut pilersarusiortarnermi oqartussaasoq peqqusinnaavaa, pilersaarutini imai annertunerusumik nassuiakkanik pissarsiniaq-qullugu, imaluunniit kommuninut pilersarusiortarnermi aalajangiisinnaatitaaffimmik tiguseqqullugu. Kommunit pilersarusiortarnermi aalajangiisinnaatitaaffimmik atuinngitsoortitsinissaq aatsaat pisinnaavoq, tamanna inuiaqatigiinni eqqarsaatigisassat pingaernerit tunngavigineqarpat.

Pilersarusioriaatsinik assigiinngitsunik kattussineq

Kommunit pilersarusiortarnerup pingaernerup aamma kommunini sumiiffinnut pilersarusiortarnerup nassuiaatitaqartinneqartup aggorneqarneranni siornatigut atorineqarsimasumi suliat ilaat pisariaqarsimanngitsut allaffissornikkullu oqimaatsuusut paasineqarsimavoq. Nutaanik sanaartornermi amerlanertigut kommuninut pilersaarutinut tapiliussassanik aammalu sumiiffimmi pineqartumi pilersaarutini pissarsiniarnissap pisariaqartarnera tamatumunnga pissutaavoq. Taamaattumik kommunit amerlanertigut pilersaarutissatut siunnersuutini immikkoortunik marlunnik, tunngaviusumik assigiinnik imalinnik, aammalu nassuiaasiornissap eqqarsaatigineqarnerinnaanik immikkoortinneqartunik pissarsiniartariaqartarput suliaqartariaqartarlutillu.

Nunaminertanik atuinermut peqqussummi 2008-imeersumi kommuninut sumiiffinnullu pilersaarutit pilersarusiortarnermut ataatsimut kattunneqarput, taamaalillunilu siunissami sumiiffimmut taaneqartumut kommuninut pilersaarutini aalajangersakkanut toqqaannartumik maleruagassiorsinnaaneq ajornarunnaartussaavoq. Tassalu pilersarusiortarnermut inatsimmi pilersarusioriaatsinik ataasiinarmik pilersitsinissaq siunnerfigineqarpoq. Taamaattumik siunissami kommuninut pilersarusiortarnermi pilersarusioriaaseq ataaseq, tassalu kommuninut pilersarusiorneq kisimi atorineqalissaaq. Suliassa qarfinnut pilersarusiortarnermi maannamut maleruagassiorneq atorineqartoq siunissami suliassa qarfiit ilaannut ataasiakkaanut aalajangersakkani, kommuninut pilersaarutinut aalajangersagartaannut tunngasuusumi naammassineqarsinnaalissaaq.

Pilersaarutiniq pissarsiniartarnermi suleriaatsit

Sumiiffinnut pilersaarutit, kommuninut pilersaarutit, nunaqarfinnut pilersaarutit silamilu pilersaarutit pissarsiariniartarnerannut suleriaatsit maannamut assigiinngitsuusimapput. Aalajangiisinnaatitaaffik pilersarusiortarnerup immikkoortuini assigiinngitsunik ingerlanneqartarsimanera, kiisalu nunaannarmi aammalu illoqarfinni nunaqarfinnilu nunaminertanik atugassiinissamut oqartussaaffiup Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu inissimasimanera tamatumunnga tunngaviuvoq. Taamaattumik kommuninut pilersaarutit, nunaqarfinnut pilersaarutit silamilu pilersaarutit Naalakkersuisunit akuerineqartartussaasimapput, kiisalu tamanna suliassa qarfinnut allanut pilersaarutinut (sumiiffinni pilersaarutinut) pisariaqartinneqartarsimanani. Nunaminertanik atuneq pilersarusiortarnerlu pillugit inatsimmi nutaami kommuninut pilersaarutini tamani aalajangiisinnaatitaaffiup kommuninut suliakkiissutigineqarnissaa siunniunneqarpoq. Taamaalilluni suleriaatsit assigiissarneqarnissaannut periarfissiisoqassaaq, taamaalillunilu sulinerup ingerlasarnera innuttaasunut taamatullu pisortani oqartussaasunut paasiuminarnerulissalluni.

Kommuninulli pilersaarutit tamarmik akuerineqartarneranni aalajangiisinnaatitaaffiup kommuninut suliakkiissutigineqarnera, kommunit pilersaarusiorminni namminneerlutik aalajangiisinnaaneranik isumaqassanngilaq. Kommuninut pilersaarusiormerit sulii nuna tamakkerlugu pilersaarusiormerimut uniuuttussaassanngillat, taakku nuna tamakkerlugu nunaminertanik atuinermi pingaarnertut aalajangiisuusarmata, aammalu Namminersorlutik Oqartussat immikkoortuni pilersaarusiormerannik kiisalu aningaasaqarnikkut pilersaarusiormerimut tunngavissanik pingaarnernik ataqatigiissitsiviuninut imaqarlutik.

Namminersorlutik Oqartussat akerliliissuteqarnissamut pisussaaffeqarnerat

Immikkoortunut inatsisini, kommunit pilersaarusiormeranni pisinnaatitaaffinnut sunniuteqartartuni oqartussaasunut piginnaatitsissutit sulii qitiusumik aqunneqassapput. Suliassaqaqfinni taakkunanii piimasaaqatinik malitassanillu arlalinnik, kommunit pilersaarusiormerannut sinaakkutissatut atuuttussanik, aammalu kommunit pilersaarusiormeriminni malitassaannik peqarpoq. 2009 tikillugu Naalakkersuisut kommuninut pilersaarutinik akuersisarnerminni atatillugu nuna tamakkerlugu pilersaarusiormerimut soqutigisat ilanngutsinneqarnissaannut periarfissaqarsimapput. Periarfissarli taanna peerneqarpoq. Taamaattumik Namminersorlutik Oqartussani naalakkersuinikkut akisussaaffeqarlutik oqartussaasut nunap iluani soqutigisat qulakkeerniarlugu kommuninut pilersaarutissatut siunnersuutit tusarniaassutigineqarnerini akissuteqarnissamut pisussaaffilerneqarput. Kommuninut pilersaarutit imaluunniit kommuninut pilersaarummut allannguutissatut siunnersuutit immikkut eqqarsaatigissassanut, Naalagaaffimmi aamma Namminersorlutik Oqartussani oqartussaasunit isumagineqartunut uniuuppata, Naalakkersuisut pisariaqartitsineq malillugu itigartitsisinnaapput.

Akimuilluni suleqatigiinnissamik oqaloqatigiinnissamillu pisariaqartitsineq

Piffissaq pilersaarusiormerimut aqqissuusseqqinnerup atuutilerneraniit kommuninut pilersaarutit nutaat akuerineqarnissaannut amerlasuutit unammilligassanik nutaanik pilersitsiviuvoq. Kommuninut pilersaarutit kommunit kattussuunneqarnerisa kingunerisaanik illoqarfinnut nunaqarfinnullu amerlanerusunut tunngasuinnaasussaannngillat, kisiannili aamma nunaannarmi nunaminertanut angisoorsuarnut, siornatigut pilersaarusiormerimut ataatsimoortunut ilaatinneqartarsimanngitsunut tunngasuusussaavoq.

Takussutissiaq Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu sulisut sulinerannut ataatsimut sakkusatut atornerqartussaavoq, aammalu nuna tamakkerlugu pilersaarusiormerimut kommuninullu pilersaarusiormerimut pingaarnermut ataatsimut paaseqatigiinnissamik pilersitsiniarnermi pingaaruteqartussaalluni. Taamaattumik Namminersorlutik Oqartussani naalakkersuisoqarfiit aqutsisoqarfiillu immikkoortui assigiinngitsut akimorlugit oqaloqatigiinnissaq suleqatigiinnissarlu kommuninut pilersaarusiormerimut Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa ersarissarneqarnissaannut, aammalu kommunit pilersaarusiormeriminni piginnaasassaannut sinaakkutissat pingaarnertit aalajangersarneqarneranut tunngaviliisuussapput.

Taamatuttaaq pilersaarusiormerimut ingerlanerani kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat akunnerminni oqaloqatigiinnissaat pisariaqartinneqarpoq. Ilaatigut ukiunut ataasiarluni ullunik pilersaarusiormerimut atuisarnikkut kommunillu tikeraarneqartarnerisigut oqaloqatigiinnissamut

kaammattuisoqartassaaq, kisiannili aamma pingaartumik nalornisoqartillugu, imaluunniit pilersaarusiornermi immikkoortunut attuumassuteqartunut assigiinngitsunut tunngatillugu apeqqutit itisilerneqarnissaannik nassuiarneqarnissaannillu pisariaqartitsinermi ingerlaavartumik attaveqatigiinnikkut oqaloqatigiittarnerup nukittorsarneqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Taamaalilluni kommunit pilersaarutit nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut uniuutinnginnissaat annertunerujussuar-mik qulakkeerneqarsinnaavoq. Taamaattumik pilersaarusiornermi pissutsit imminnut akerleriit pilersimasinnaasut iluarsineqarnissaat ajornannginnerulertussaavoq. Kommunit nalornissutigisimagu-nikku kommunip pilersaarusiornera Namminersorlutik Oqartussat kommunit pilersaarusiorner-mut piumasagaataannut uniuunnersoq – imaluunniit piumasagaatip oqaaseqatigiiliorneranut naleq-qiullugu ”kommunip pisinnaatitaaffia” nalornissutigineqarsimappat – pilersaarusiornerup ingerlane-rani piffissami sapinngisamik siusinnerpaami suliassa qarfirmut oqartussaasumut pineqartumut saaffiginninnissaq inassutigineqarpoq, assersuutigalugu pilersaarusiornerup allartinneraniit ukiut marluk sioqqullugit. Taamaaliornikkut najukkami kissaatigineqartut aammalu ataatsimut isigalugu soqutigisat eqqarsaatigalugit najukkami aaqqiissutissaasinnaasut pillugit oqaloqatigiinnissaq ajorna-runnaassaaq. Taamaalilluni pilersaarusiornermik arriillisisisumik Namminersorlutik Oqartussaniit akerliliisoqarnissaa kommuninit pinngitsoorneqarsinnaassaaq. Tassunga atatillugu taamatuttaaq inassutigineqarpoq, Namminersorlutik Oqartussat siunissamut suliassa qarfinnut pilersaarusiornerat suliap ingerlanerani sapinngisamik siusinnerpaamik aammalu ajornanngippat suliassat aningaasanut inatsimmi ilanngunneqannginneranni kommunit nalunaarutigineqartassasoq, taamaalilluni kom-munit tamanna pilersaarusiornerminni ilanngussinnaaniassammassuk.

NunaGIS

NunaGIS (www.nunagis.gl) Kalaallit Nunaanni nunap assinginut sumiiffinnullu paasissutissanut iserfissiaavoq. Allatut oqaatigalugu tassaavoq atortut digitaliusut atorlugit nunat assiginik ujarler-fik, Kalaallit Nunaat tamakkerlugu nunap assiginik internettikkut takutitsisartoq. Kalaallit Nunaat tamakkerlugu nunap assinga takutinneqarsinnaavoq, imaluunniit Kalaallit Nunaanni Tunup Avan-naarsuani nunap assinga immikkut ittoq takutissinnaallugu. Aamma nunap assingi eqqortorujussuit, aammalu illoqarfiit nunaqarfiillu silaannarmiit assingi takutinneqarsinnaapput. Qanillisisoqarsin-naavoq ungasillisisoqarsinnaallunilu, aammalu paasilluagassatut pisariaqartitat toqqarneqarsin-naapput.

Nunap assinginut ilanngullugit nunami sumiiffinnut paasissutissat, soorlu timmissat erniorfii aam-ma sumiiffiit timmissanik illersuiffiusut, sumiiffiit eqqissisimatitat, Nuup avannaani tutut inger-laartut, nunap immikkoortuani piniariartarfiit, illut eriagisassat, Kalaallit Nunaata nunap immik-koortuatut killeqarfii allarpassuillu pissarsiarineqarsinnaapput. NunaGIS paasissutissanik nutaanik immerneqartuaannarpoq. Aamma siunissami qanittumi NunaGIS-ip kikkunnit tamanit ator-neqarsin-naasunnagortinneqarnissaa anguniarneqarpoq, taamaalillunilu innuttaasut allallu pinngortitami pisar-tut assigiinngitsut NunaGIS-ikkut nalunaarutigisinnaalissavaat takusinnaalissallugillu. Periarfissat amerlasoorsuupput, aammalu NunaGIS ingerlaavartumik ineriartortinneqarpoq nutarterneqartarluni-lu. Naalackersuisoqarfinni oqartussatut akisussaasuusut paasissutissanik tunniussisarnerat malillugu takussutissiami pilersaarutit immikkoortuisa assigiinngitsut NunaGIS-imi immikkoortutut takutin-neqartarnissaat siunertarineqarpoq.

Pilersaarusiortarfik kommuninullu pilersaarutit digitaliusut

Siunissami kommunit pilersaarutissatut siunnersuutiminnik pilersaarutiminnillu akuerisanik ”pilersaarusiortarfimmut” ataatsimoortumut nutaamut, Namminersorlutik Oqartussat NunaGIS-imut isaarissami atugassiissutigisaannut nalunaarutigisartussaavaat. Kommunit ataasiakkaat pilersaarutissatut siunnersuutiminnik, kiisalu pilersaarutiminnik inaarutaasumik akuerisanik nalunaarsuisarnissaa tamanullu ammasumik saqqummiisarnissaat pilersaarusiortarfiup ajornannginnerulersittussaavaa. Tamatuma peqatigisaanik innuttaasut, suliffeqarfiit oqartussaasullu allat pilersaarutissatut siunnersuutit aamma pilersaarutit inaarutaasumik akuerisat ajornanngitsumik takusinnaalertussaavaat. Kommuninut pilersaarutit tamanut saqqummiunneqartut kingusinnerpaamik 2012 naatinngu NunaGIS-imut ikkunneqarsimassapput.

Kommuninut pilersaarutit taamaalillutik atortut digitaliusut atorlugit ingerlatsinermi, pisortani ingerlatsinerup tamarmiusup innuttaasunit malinnaaffigineqarsinnaanerulernissaa anguniarlugu Namminersorlutik Oqartussat siunissamut ungasissumut suliniutaannut pingaarutilittut ilaatinneqartumi pingaarutilittut inissisimalertussaapput.

Pilersaarusiortarfik imarai:

- Pilersaarutit pillugit paasisutissat (suussusii piginnaaneqarfiilu).
- Pilersaarusiortarfimmut uppersaasatit atuuttut (pdf-format).
- Pilersaarummi nunaminertat (sumiiffinni annertussutit) nunap assingani takutinneqarneri.
- Pilersaarutit sumiiffimmi, najukkami imaluunniit nunaminertami nalunaarsorsimasumi ujarlernissamut periarfissat.
- Pilersaarutit aallernissamut periarfissat (aasassat).

Pilersaarusiortarfimmut inatsit malillugu kommunit pilersaarusiortarfik pilersaarusiortarfimmut nassiusisartussaapput, kiisalu Namminersorlutik Oqartussat pilersaarusiortarfimmut, Inatsisartut inatsisaanni § 5, imm. 2 aamma § 25, imm. 3 naapertorlugit pilersaarutit atuuttunik siunissamilu pilersaarusiortarfimmut imaqartussamik ingerlatsisussaapput iluarsaassisartussaallutillu.

Aamma Namminersorlutik Oqartussat 2011 tikillugu pilersaarusiortarfimmut nuna tamakkerlugu pilersaarutit immikkoortut, soorlu nunaannarmi il.il. Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaannut tunngasut iluarsaattartussaavaat. Kommuninut aqqissuusseqqinnermut atatillugu nunaannarmi pilersaarusiortarfimmut 2011-mi kommunit tiguppasuk, aammalu kommuninut pilersaarutit annertusineqarpat, pilersaarusiortarfimmut pilersaarutit immikkoortut amerlanerusut ilaatinneqalertussaapput.

NIN – Kalaallit Nunaanni nunaminertanik atuisarnermi aqutsissut

Nunaminertanik Inniminnikkanik Nalunaarsuiffik (NIN) 1. oktober 2009-mi NunaGIS-ikkut ator-neqarsinnaalerpoq. Taamaalilluni NunaGIS aqqutigalugu nunaminertanik atugassinneqarnissamik qinnuteqartoqarsinnaalerpoq, suliallu suliarineqartarneri aamma atortut digitaliusut atorlugit ingerlanneqartartussaapput, tamannalu suli at ingerlanerinit annertuumik oqiliallatsisussaavoq. Ki-siannili suli qinnuteqaatit naqinneqartartussaapput, atsiortugillu kommunimut nassinneqartartussaallutik. Atortut digitaliusut atorlugit atsiorsinnaaneq Kalaallit Nunaanni atulersinneqarpat aatsaat qinnuteqaatit 100%-imik atortut digitaliusut atorlugit suliarineqartarnerat ingerlanneqartartussaapput.

Pisunik takutitsineq

Takussutissiaq kommuninut pilersaarusionermut Namminersorlutik Oqartussat piffissami saq-qummiiffiusumi soqutigisaannut takussutissiaavoq.

Politikkikkut piumasaqaatinik nutaanik, kommunit pilersaarusionerminnut atatillugu eqqumaffigisassaannik takkuttoqartuartaavoq. Isumaqatigiissutit nutaat isumaqatigiissutigineqarnerisa, inat-sisit, nuna tamakkerlugu pilersaarusionermut maleruagassat, kaajallaasit ilitsersuutillu, iliuis-sanut pilersaarutit allallu nutaat akuerineqarnerisa kingunerisaanik tamanna pisinnaavoq.

Taakku saniatigut siunissami sulluunniit piimaartussat siumoortumik eqqoriarneqarnissaat ajornarpoq. Taamaattumik pilersaarusionermi sulianik, kommunit kissaataasa Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaannut pingaarnernut uniuuttunik takkuttoqarsinnaanera isiginngitsuusaarneqarsinnaangilaq – naak pissutsit taamaattut takussutissiami taaneqanngikkaluartut. Taamatut pisoqartil-lugu Naalagaaffimmi imaluunniit Namminersorlutik Oqartussani oqartussaasutut attuumassuteqar-tut aamma akerliliissuteqarnissamut pisussaaffeqarput.

Taamaattumik takussutissiaq sunut tamanut matussusiinngilaq, pingaartumik saqqummersumi siul-lermi matumani, piumasaqaatit eqqarsaatigisassallu amerlasuut suli nassuiarneqanngimmata. Taa-maattoqarnerani Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa assigiinngitsut ersarissarneqarnissaasa pisariaqarnera, kiisalu pilersaarusionermi siusissukkut oqartussaasut akornanni oqaloqatigiinnissap pisariaqarnera aammaloorluni erseqqissarneqarpoq.

Kapitali 2 – Tunngavissat pingaarnertit

Nunaminertanik atuinnermut pilersaarusiornermullu inatsisip nutaap, 1. januar 2009-mi atuutilernertigut kommuninut pilersaarusiortarnermi tunngavissat arlallit allannguuteqartinneqarput. Kommunit maannamut illoqarfiit nunaqarfiillu killeqarfiit iluanni pilersaarusiorsinnaasaraluarput, taamalu Naalakkersuisut nunaannarmi nunaminertanik atuinnermut pilersaarusiornermullu oqartussaasuugaluarlutik. Kommunilli nunaannarmi sumiiffinni killilersugaalluartuni pilersaarusiornissamut periarfissaqartinneqartarsimapput. Nunaminertanik atuinnermut pilersaarusiornermullu inatsisip atuutilernerisigut nunaannarmi pilersaarusiortarnermut akisussaaffik nunaminertanillu atugassiinissamut aalajangiisinnaatitaaffik Naalakkersuisuniit kommuninut nuunneqarpoq. Nunaminertanik atuinnermut aalajangiisinnaatitaaffiup nuunneqarneranut atatillugu kommunit nunaannarmi pilersaarusiornissamut pisussaaffilerneqarput, tamatumalu kingunerisaanik kommuninut pilersaarutini kommunimi tamar-miusumi nunaminertat, nunaannaq ilanngullugu, ilaatinneqalerput. Nunaminertanik atuinnermut pilersaarusiornermullu aalajangiisinnaatitaaffiup tamakkerluni tunniunneqarnissaa 1. januar 2011-mi pissaaq.

Nunaannarmi inissat naammattorsuusut maannamut isumaqartoqartarsimavoq. Taamaattumik ataqatigiissumik sumiiffinnut pilersaarusiornissap pisariaqartinneqarnera pisariusutut misigineqartarsimanngilaq. Oqartussaasut, suliffeqarfiit pilersuisuusut suliffeqarfiilluunniit namminersortut sanaartornissamik kissaateqaraangata, imaluunniit innuttaasut illuaqqanik sunngiffimminni piniariarnerminniluunniit atugassaminnik sananissamik kissaateqaraangata, pisut ataasiakkaat avatangiisaat pilersaarusiunngikkaluarlugit tamanna pisinnaasutut naliliiffigineqartarsimavoq. Ukiunili kinguller-ni nunaannaap atornerqarnera annertusiartorsimavoq, aammalu soqutigisat suliallilu amerliartorsimallutik. Pisariaqartitsinerup annertunerulerneru sulianit ataasiakkaanit pinngorfeqanngilaq, kisan-nili suliat soqutigisallu assigiinngitsorpasuit ataatsimut sunniutaannik pissuteqarluni. Pisariaqartit-sineq illoqarfiit eqqaanni sumiiffinni annertunerpaasarpog.

Pilersaarusioriaaseq nutaaq sinaakutissanik aqutsisarneq pilersaarusioriaatsinut pingasunut aguarneqartoq malillugu ingerlanneqassaaq. Siusinnerusukkut oqaatigineqartutut nunaminertanik atugassisarneq kommuninut pilersaarutitut, nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi soqutigisanut uniuuttussaannngitsunut uniuuttumik ingerlanneqassanngilaq. Sumiiffinnut nutaanut, kommuninut pilersaarutini sammineqartussanut pilersaarusiornissamut tunngavissanik ataatsimoortunik soqanngimmat, nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi soqutigisat pioreersut, kommuninut pilersaarusiornermi uniorneqartussaannngitsut suunersut paasiuminaappog. Sapinngisamik eqaatsumik ikaarsaarnissaq qulakkeerniarlugu, aammalu nuna tamakkerlugu nunaannarmi soqutigisat ersarissarniarlugit, nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaarfik nunaannaq pillugu sulineq annertoog, kommuninut pilersaarusiortarnermi nutaami pingaarutilittut inissisimasussaq aallartippaa. Suliami tassani ilaatigut nunaannarmut nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi maleruagassat ilaatinneqassapput.

Nunaminertanik atuinnermut pilersaarusiortarnermullu peqqussummi § 8 naapertorlugu Naalakkersuisut kommuninut pilersaarusiortarnermut aalajangersakkanik ersarinnerusunik aalajangiisussaapput, taakkulu nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi soqutigisat isumagineqartarnissaannut nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi maleruagassanut tunngasuussapput, taakkununnгалu Namminersorlutik Oqartussat immikkoortortaani soqutigisat ilaapput. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi maleruagassat Naalakkersuisut sumiiffinni pilersaarusiortarneranut sakkussatut atorneqassaaq. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi maleruagassat atorlugit Naalakkersuisut nuna ta-

makkerlugu pilersaarussianik, kommuninut pilersaarusiornissamut pingaarnernik, aammalu sumiif-
finni nunaminertanik atuinermit taakkunani pineqartumut sinaakkusiisussanik maleruagassiorfiu-
sussanillu suliaqassapput. Taamaalilluni nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermit maleruagassat
kommuninut inatsisitigut pituttuissapput, tassalu kommuninut pilersaarusiortarnermi nuna tamakker-
lugu pilersaarusiortarnermit maleruagassat unioqquteqqusaassanngillat. Taassuma saniatigut nuna
tamakkerlugu pilersaarusiortarnermit maleruagassat innuttaasunut inatsisitigut pituttuissapput, taa-
maalillunilu nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermit maleruagassani nunaminertanik atuisar-
nermit aalajangersakkat pingaarnertit unioqqutillugit nunaminertat arlaannaalluunniit sanaartorfigi-
neqassanngilaq atorneqassananiluunniit.

Nuna tamakkerlugu nunaannarmut pilersaarusiortarnermit maleruagassat

Nunaannarmi sumiiffiit agguarnissaannut maleruagassat suliarineqarnerinut atatillugu, nuna tamak-
kerlugu nunaannarmut pilersaarusiortarnermi suliarineqassapput. Nuna tamakkerlugu maleruagassat taakku
kommuninut pilersaarutini aalajangersakkanut pingaarnernut sanilliunneqarsinnaapput, aammalu
kommunini nunaminertanik aqutsisarnermit innuttaasunullu naleqqiullugu inatsisitigut sunniutaat
assingusuullutik. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi maleruagassani nunaannaq tamatu-
munnga maleruagassat nutaat malillugit sumiiffinnut immikkoortiterneqarpoq, tamatumalu pilersaa-
rusiortarnermit nunaminertanillu atuinermit inatsisinut ilanngunneqarnissaa naatsorsuutigineqar-
poq. Pilersaarusiortarnermit nunaminertanillu atuinermit inatsisip 2010-mi ukiakkut ataatsimiinnermi
akuerineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermit maleruagas-
sat taamaalillutik nunaannarmut aalajangersakkap taassuma pilersaarusiornikkut ataatsimut atuutsit-
silernerup siullersarissavaat.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi maleruagassami siunertaq aalajangersimasoq tassaavoq,
nunaannarmi pilersaarusiortarnermik nunaminertanillu atuinermik oqartussaaffiup Naalakkersuisuniit
kommuninut 'pujattumik' nuunneqarnissaa. Nuna tamakkerlugu nunaannarmut maleruagassat,
kommunit nunaannarmi nunaminertanik ingerlatsinerannut tunngaviusut pilersinneqarnissaat, taak-
kulu kommunini nutaamik kattunneqartuni kommuninut pilersaarusiortarnermi ilanngunneqarnis-
saat. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi nunaannarmut maleruagassat kommunit 1. januar
2011-imi tiguserisa kingorna nunaannarmi nunaminertanik aqutsinermi pilersaarusiortarnermit
tunngavissatut siullertut atuutissapput, tassanilu kommunini tamani nunaannarmut tamarmut ilusi-
liinissaq pingaarneq aalajangersarneqassaaq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermit maleruagassat inaarutaasumik akuerineqareerpata,
kommunit taakku malillugit aqutsissapput. Tamatuma kingunerisaanik kommunit pilersaarusiortar-
nerminni nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermit maleruagassani aalajangersakkat pingaarnertit
naapertorlugit aalajangersakkanik nassuiaasersukkanik suliaqarsinnaapput. Nuna tamakkerlugu pi-
lersaarusiortarnermit maleruagassat naapertorlugit pissutsinut pingaaruteqannginnerusunut nuna-
minertanik ataasiakkaanik atugassiisoqarsinnaavoq. Tamatuma kingunerisaanik aamma kommunit
nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermit maleruagassani aalajangersakkanik allannguisinnaas-
sapput. Taamaattoqassappalli kommunit ataasiakkaat, kommunit nunaannarmi nuna tamakkerlugu
pilersaarusiortarnermit maleruagassani allassimasunit allaanerusunik pilersaarusiornissaq kissaati-
gigunikku, kommunimut pilersaarutini nutaanik suliaqarnissaq isumagissavaat. Nunaannarmi si-
lami pilersaarutit maannamut atuuttuusimasut atuutiinnassapput, aammalu nuna tamakkerlugu piler-
saarusiortarnermit maleruagassat pilersaarussianik allanngortitsissanngillat.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut maleruagassani siunertat

- Kommunit nunaannarmi pilersaarusiortarnerinut maleruagassiornissaq Namminersorlutik Oqartussanit siunertarineqarpoq.
- Nunaannaq tamanna pillugu inatsimmi aalajangersakkat nutaat naapertorlugit sumiiffinnut aggorneqassaaq.
- Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut maleruagassani Namminersorlutik Oqartussat nunaannarmi soqutigisaat qulakkeerneqassaaq, aammalu naalakkersuinnikkut oqartussaasut attuumassuteqartut pilersaarusiortarnermut ilaatinneqarnissaat qulakkeerneqassalluni.
- Nunaannaat kommuninut tunniunneqarnerinut atatillugu nunaannarmi nunaminertanik atuisarnermut aalajangersakkanik pingaarnernik maleruagassiortoqarsimassaaq.
- Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut maleruagassat kommunit nunaminertanik atuisarnermut aalajangiisinnaatitaaffimmik tigusinerisa aamma nunaannarmi pilersaarusiornissamut pisussaaffeqarnerup atutilerenerata kingorna nunaannarmi sumiiffinnut aalajangersakkanik pingaarnernik, taamaallaat kommunit taakku malillugit nunaminertanik atuisarnermut aqutsinerannut aalajangersakkanik pisariaqartunik ilaqartinneqartussanik peqarnissaa qulakkiissavaat.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut nassuiaatit

Nunaminertanik atuisarnermut pilersaarusiortarnermullu peqqussummi § 7 naapertorlugu Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut nassuiaammik ukiumoortumik Inatsisartunut tunniussisassapput. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut nassuiaat nuna tamakkerlugu nunaminertanik atuisarnermut maleruagassanik ataatsimut aqqissuussanik imaqarsinnaavoq, aammalu ineriartortitsinissami anguniagassat pingaarnernit, soorlu tunisassiorfiit suliffeqarfiillu inuussutissarsiornermik ingerlataqartut inissiffissaannut, angallannikkut teknikkikkullu pilersuineranut, innuttaasunut, sanaartukkanut, ilinniartitaanernut, isumaginninnikkut peqqinnissakkullu sullissineranut, kiisalu avatangiisinik illersuineranut eqqissisimatitsinerimullu tunngasut nassuiarneqartussaallutik.

Malittarisassat taakku tunngavissat allanngornerinut anguniagassanullu nutaanut naleqqussartuarneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut suliasatut ingerlaavartutut isigineqassaaq, tassanilu politikkikkut aalajangiigassanut, kommunini sumiiffinnut pilersaarusiortarnermut tunngavissusannut tunngavissat pisariaqartut pissarsiarinissaat suliasani pingaarnepaassaaq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut nassuiaat 2003-illi kingorna siulliusussaq 2010-mi ukiakkut ataatsimiinnermi saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Politikkimut aningaasaqarnermullu nalunaarut aamma aningaasanut inatsit

Sumiiffinnut pilersaarusiortarnerup ilaa annertoq piviusunnngortinneqassappat, aningaasaqarnikkut isumalluutissat pisariaqartinneqartut pigineqartariaqarput, imaluunniit pissarsiarineqarsinnaasutut isigineqartariaqarlutik. Taamaattumik nunaminertanik atuineq pillugu aalajangiinermi sumiiffinnut aningaasaqarnermullu pilersaarutini ataqatigiissaakkani sinaakkutissat iluanni pisarnissaasa eqqarsaatigineqarnissaa pisariaqarpoq. **Nunaminertanik atuinnermut pilersaarusiortarnermullu peqqussummi § 1, imm. 5.**

Naalackersuisut ukiumoortumik Politikkimut Aningaasaqarnermullu Nalunaarummik, nunami aningaasaqarnikkut pissutsinik nassuiaaffiusumik, aammalu Naalackersuisut inuiaqatigiit aningaasaataannik tulleriaarinerinik nassuiaaffiusumik saqqummiisarput. Politikkimut aningaasaqarnermullu nassuiaammi aningaasanut inatsimmi aningaasaqarnikkut pissutsinik pingaarnernik ilanngukkaanni siunissami suliniutissat, soorlu iliuusissat aaqqissuusseqqinnissallu, kiisalu Namminersorlutik Oqartussat kommunini sanaartornermut aningaasaliissutissaat, kommunit pilersaarusiortarnerminni pisinnaasaannut sunniuteqarsinnaasut pillugit allaaserineqartarput. Aningaasanut inatsit uani nassaarineqarsinaassaaq: www.nanoq.gl.

2010-mut politikkimut aningaasaqarnermullu nalunaarummi ilaatigut suliniutissat pingaarutillit pingasut, kommunit siunissamut ungasissumut sumiiffimmuut pilersaarusiortarnerannut sunniuteqarsinnaasut takuneqarsinnaapput. Tassani pineqartut tassaapput; ”Nunap immikkoortuini ineriartortitsinermi suliniutit”, ”Ineqarnermik aaqqissuusseqqinneq” aamma ”Assartuussinnermut suliassaarfik”, matuma kinguliani nassuiarneqartut.

Nunap immikkoortuini ineriartortitsinermi suliniutissat

”Nunap immikkoortuini ineriartortitsinermi suliniutissat”, siornatigut nunap immikkoortuini immikkoortunut suliniutissat taaneqartoq, aammalu naalackersuisooqatigiit pilersinneqarnerisa kingunitsianngua aallartinneqartoq suliaraqarlugi Naalackersuisut aallartipput. Nunap immikkoortuini ineriartortitsinissamut suliniutissat nunap immikkoortuini ineriartortitsinernup periarfissat asseqangitsut aammalu ajornartorsiutit, nunap immikkoortuisa immikkut isummerfigisassaat tunngavigalugit ingerlanneqarnissaa qulakkiissavaat. Tamanna pissutigalugu kalaallit Nunaat nunap immikkoortuinut arfinilinnut, imminnut assersuunneqarsinnaasunik atugaqarfiusunut aggoriarlugit Naalackersuisut aalajangersimapput. Nunap immikkoortui arfinillit kommunerujussuarnut sisamaasunut assingusuupput, tassanilu Sermersooq aamma Qaasuitsoq Tunumi kitaanilu aamma avannaani kujataanilu nunap immikkoortuinut agguaqqinneqarput.

Nunap immikkoortuini ineriartortitsinissamik suliniutit aallartinneqannginnerini, nunaqarfinni aningaasaqarnikkut pissutsit inuuniarnermilu tunngaviusut annertuumik misissuiffigalugit Naalackersuisut aallartipput, taannalu pilersaarusiortarnerup ingerlaqqinnissaanut tunngavigineqartussaavoq. Nunaqarfiit pillugit misissuinnermi pissutsit pingaarutillit, isorliunerusuni nunaqarfinni illoqarfinnilu atuuttut misissoqqissaarneqarput. Misissuinnermi innuttaasut isertitaat, suliffiit, isertitanik nuussinerit, ineqarnikkut pissutsit, innuttaasut ukiui, akileraarutininik akiliisarneri ilinniartitaanerallu misissuiffigineqarput. Sammisat amerlasuut taakku tunngavigalugit qanoq iliorluta isorliunerusuni nunaqarfiit illoqarfiillu ineriartortissinnaanerigut Naalackersuisunut takutitsisussaapput, taamaalillunilu ilaatigut innuttaasunit pineqartunit amerlanerussuteqartut inuunerminni atukkaminik pitsannguiffi-

gineqarlutik misigissammassuk, aammalu ilaatigut ataatsimut aningaasaqarnerput, tassalu inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pitsannngortissinnaassallugu. Nunaqarfiiit misissuiffigineqarnerat isorliuneru-suni nunaqarfinnut illoqarfinnullu suliniutissat aalajangersarneqarnerini sulinerup ingerlaqqinnis-saanut ilaatinneqassaaq, aammalu nunat immikkoortuini ineriartortitsiniarluni suliniutissat suliarineqarnerini isumassarsiorfigineqassalluni.

Ineqarnermik aaqqissuusseqqinneq

Naalackersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissut aallaavigalugu illoqarfinni inissaaleqiffiunerpaasuni inissianik attartortittakkanik inissianillu nammineq pigisanik sanaartortoqassaaq. Oqimaqatigiissumik inissianik pilersuinissaq anguniarneqarpoq, taamaalillunilu nutaanik sanaartornermi pisortat inissiaataat attartortittakkat aamma piginneqatigiilluni inissiat imaluunniit inissiat nammineq pigisat sanaartorneqassapput.

Sanaartukkat ilaneqarnissaannik pisariaqartitsineq matussuserniarlugu ineqarnermik misissuinermik aallartitsisoqarpoq, tassanilu illoqarfiiit pineqarput: Nuuk, Sisimiut, Ilulissat aamma Qaqortoq. Misissuineq ineqarnermik aaqqissuussinissap, 2010-miit 2020-mut pisussap suliarineqarnerata immikkoortortaraa siulleq. Piffissami ukiut qulit tulliit ingerlaneranni inissiat nutaat 3.000-it tikillugit amerlassuseqartut pilersaarusiorneqarnissaat aallartinneqarnissaallu naatsorsuutigineqarpoq.

Assartuussineq

Siunissamut ungasissumut angallannermut politikki angallannerullu ilusilerneqarnissaa anguniarlugu 2009-mi novembarimi Naalackersuisut Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitamik pilersitsipput. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap aningaasaqarnikkut imminut nammassinnaaler-nissamik Namminersorlutik Oqartussat siunissamut ungasissumut anguniagaat tunngavigalugit, Kalaallit Nunaanni assartuussinermi takorluukkanik, aammalu takorluukkat taakku qanoq iliorluni pilersinneqarsinnaanersut pillugu tunngavissianik suliqaarnissaq suliassarissusaavaa. Assartuussi-neq pillugu Isumalioqatigiissitap 2011-mi januarimi isumaliutissiissutiminik tunniussinissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Ataatsimut isigalugu Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitap suliassaqarfiiit pingaarnerit uku nassuiaaffigissavai:

- Suleriaatsit ataqatigiinnerinik misissueqqissaarneq, tassanilu kikkut sunik aalajangiisarnersut aammalu pisortat aningaasaataannik kikkut agguaaassisartuunersut saqqummiunneqassaaq,
- Qitiusumik unammilligassanik ineriartortitsinissamullu periarfissanik misissueqqissaarneq,
- Sakkussanik, suliniuteqarnermi qinigassanik tulleriaarinissamullu periarfissanik paasiniaaneq nalilersuinerlu,
- Avataaniit aningaasaliisartut kikkunerinik paasiniaaneq aningaasalersuisarnermilu malitasat,
- Assartuussinerep aaqqissuussaananik aalajangersimasumillu ilusiligaanerinik misissueqqissaarneq nalilersuinerlu,
- Takorluukkanut siunnersuutininik saqqummiussineq inassuteqarnerlu.

Pinngortitami sunniutissanik naliliineq

Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi suliassat annerusut aallartinneqannginnerminni pinngortitamut sunniutissaasa nalilersorneqartarnissaannik piumasaqaat aalajangersarneqarpoq. Aalajangersakkat taamaallaat illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni sumiiffinnut, tassalu nunaannarmut atuupput, taakkunanilu aatsitassarsiornermi suliat aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi tamatumunnga aalajangersakkani malittarisassaqaartinneqartut pineqanngillat. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 41 aamma § 42.**

Assersuutigalugu aqquserniortoqassappat, mittarfiliortoqassappat, erngup nukinganik innaallagisiorfiliortoqassappat imaluunniit tunisassiorfiliortoqassappat, tamanna nunamik allannguisussaavoq sumiiffimmilu pinngortitaq uumasoaqarnerlu sunnerneqartussaalluni. Taamaattumik pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 41-mi aalajangersarneqarpoq nunaannarmi sanaartukkat annerusut aallartinneqannginneranni, pinngortitamut sunniutissaat misissuiffigineqartassasut nalilersuiffigineqartassasullu. Pinngortitami sunniutissanik naliliisarneq aatsaat sanaartugassat annertooujussuit suliarineqartussanngornerini atorineqartassaaq. Sanaartornissamut suliaqarnissamulluunniit akuersissuteqartoqannginnerani, naliliinissaq suliassamik aallartitsiniartumit suliarineqartassaaq akilerneqartassallunilu.

Pinngortitamut sunniutissanik naliliisarnermi, suliassat annertunerusut aallartinneqarnissaasa akuersissutigineqannginnerani Naalakkersuisut, kommunit, aaqqissuussaanerit najukkanilu innuttaasut kallarneqartussat nunamut pinngortitamullu sunniutissanik paasiniaanissamut oqalliseqataanissamullu periarfissinneqarnissaat siunertarineqarpoq. Tamatuma peqatigisaanik suliassaq ingerlanneqassappat, Naalakkersuisut suliassamut aalajangersimasunik piumasaqaateqarnissaannut periarfissinneqarput.

Kommuni maleruagassanit taakkunannga arlalitsigut sunniuteqarfigineqarsinnaavoq – tassalu kommuni sanatitsisuuppat, kommuni nammineerluni pinngortitami sunniutissanik nalilersuisussavoq, imaluunniit sanaartugassaq suliassarluunniit kommunimi pisussaammat sunniutissanik naliliisoqarnissaa kommunip soqutigisarisussaavaa.

Avatangiisinut immikkoortortaq VVM-imut nalunaarutissarpianik suliaqarpoq, taassumalu 2010-mi piareernissaa naatsorsuutigineqarpoq. VVM-imut nalunaarummi pinngortitamut sunniutissanik naliliinissamut aammalu avatangiisinut sunniutissanik naliliinissamut maleruagassat sukumiisut aalajangersarneqassapput.

Kapitali 3 – Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat piunasaqaataallu

Allattuiffimmi kapitali 3-mi Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat pilersaarusiornissamullu piunasaqaataat pilersaarusiortarnermi immikkoortunut assigiinngitsunut agguarlugit naatsumik nassuiarneqarput. Anguniakkat piunasaqaatillu taaneqartut tamarmik inatsisini pioreersuni aamma lu iliuusissanut pilersaarutini allanilu, Namminersorlutik Oqartussat naalakkersuinikkut akisussasutut immikkoortunut oqartussaasuinit assigiinngitsunit suliarineqarsimasuni nassaarineqarsinnaasussaapput.

Immikkoortut assigiinngitsut ataasiakkaarlugit nassuiaatitaqartinneqarput, taamaalilluni kommunini pilersaarusiortarnermi Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaat pillugit allattukkat ujarlerfissatut atorineqarnissaat ajornannginnerulersinneqartussaalluni. Taamaattumik pilersaarusiortarnerup immikkoortuini assigiinngitsuni arlalinni eqqarsaatigisassat assigiinngitsillugit immikkoortut akornanni uteqqiisoqartassaaq.

Oqaloqatigiinnissamut kaammattuineq

Kommunip pilersaarusiortarnerani Namminersorlutik Oqartussat kommuninut pilersaarusiortarnermi piunasaqaatai uniorneqarnersut kommunip nalorniguniuk, suliap ingerlanerani sapinngisamik siusissukkut nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermi immikkoortortamut, imaluunniit immikkoortumut oqartussaasumut saaffiginninnissaa inassutigineqarpoq. Taamaalilluni apeqqutit nalorniffiusut paasineqartassapput, kiisalu najukkani aaqqiinissamut periarfissat soqutigisallu pillugit oqaloqatigiinnissaq periarfissaqartassalluni. Namminersorlutik Oqartussat akerliliissuteqannginnissaasa, taamaalillunilu suliap pisariaqanngitsumik sivitsortinneqannginnissaata pinaveersaarneqarnissaa anguniarneqassaaq.

Peqatigisaanik inassutigineqarpoq, sumiiffinnut tunngasunik misissueqqissaarnernik misissueqqaarnernillu assigisaannillu sulianik aallartitsisoqarsimatillugu, kommunit suliasaqarfinnut oqartussaasuinit ilisimatitsissuteqarfigineqartassasut. Tamanna kommunit siunissami nunaannarmi pilersaarusiortarnermi nunaminertanullu oqartussaasutut inissisimalernissaannut atatillugu isigineqassaaq.

Illuliornermut malittarisassat

Kommunit kommuninut pilersaarusiornerminni sanaartorfinni ataasiakkaani sanaartukkanut pingaarnermik nassuiaasersukkanillu aalajangersaasassapput. Illut tikikkuminartuunerisa naammaginartuunissaa qulakkeerniarlugu, illut akornanni akulikissuseq ungasissuserlu, aqqusineqarfinnut assigisaannullu naleqqiullugu inissiiffissat pillugit Naalakkersuisut aalajangersaasimapput. Aalajangersakkat teknikkimut illuliornermullu maleruagassanik nassuiaasersugaasut Illuliornermut Maleruagassat 2006-imi (BR 06) aalajangersarneqarput.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

Illuliat avatangiisaasalu pilersaarusiornissaannut ilusilerneqarnissaannullu Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat, ilaatigut sanaartukkat tamanit orninneqarsinnaanissaannut tikinneqarsinnaanissaannullu qulakkeerinissamut iluaqutigineqassapput. Tamatuma saniatigut sanaartugassap inissiiffissaata pilersaarusiornerni ikuallattoornissamut isumannaassutsip, ungasissusissanut piumasagaatit immikkut ittut, ikuallannerup siaruarsinnaanerata ulorianaateqarneranut annikinnerulersitsisussat, aammalu pilertortumik ikuallattumik qamitsisinnaanermut qulakkeerisussat malinnerisigut naammaginartumik aalajangerneqarnissaa kaammattuutigineqarpoq.

Kommuninut pilersaarusiornermut piumasagaatit

- Kommunit pilersaarutini sanaartorfinni ataasiakkaani sanaartukkanut aalajangersakkat pingaarnerit sanaartukkap suussusia, inissisimaffia annertussusialu eqqarsaatigalugit aalajangersarneqassapput, taakkunungalugit ilaatigut illut akulikissusii ungasissusiilu pillugit maleruagassiorneqassaaq. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atornerqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 14, imm. 2, nr. 3; § 14, imm. 3; § 17 imm. 2, nr. 1; § 20, imm. 1, nr. 3 aamma § 21, imm. 1 nr. 1.
- Nunaminertat pisuinnarnut biilinullu iserfissiat **ilusilerneqarnerini sanaartukkat inunnit pinginnaanikillimasunit atornerqarsinnaassapput. BR 06 2.6.3, imm. 2.**
- Illut sananeqarnerini ilusilerneqarnerinilu ikuallattoornissamut aammalu ikuallannerup illunut avatangiisunut allanut siaruarnissaanut naammaginartumik toqqissisimanissaq anguniarneqassaaq. **BR 06 kapitali 6.1, imm. 1.**
- Illut annerpaamik imermut qatserutissamut ikkuffimmut annerpaamik 300 meterimik ungasissuseqassapput. **BR 06 kapitali 6.6.2, imm. 1.**
- Qatserutit illup matuiniit annerpaamik 40 meterinik siaarneqarsinnaassapput. **BR 06 kapitali 6.6.2, imm. 2.**

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Aalajangersakkat teknikkimut illuliornermullu maleruagassiorfiusut sukumiisut Illuliornermut Malittarisassat 2006-imi (BR 06) aalajangersarneqarput. Malittarisassani aalajangersakkat ataasiakkaat annertunerusumik tikinngikkaluarlugit, kommuninut pilersaarusiornermut, nunaminertanik ingerlatsinermut sanaartugassanillu tunngatillugu suliaqartarnermut piumasagaatit uku eqqumaffigeqquneqarput:

Ungasissusissat

Sanaartornermut oqartussaasoq pillugu nalunaarut malillugu illut immikkoortuusussaapput. Illut immikkoortut tassaapput illut akunnerminni, illuliornermut malittarisassat minnerpaamik illut ataasiakkaat ungasissusissaannut killiliunneqartut annertoqqataanik ungasissusillit.

Illuliornermi ungasissusissanut killiliunneqartut atorreqassappata, illuni ataasiakkaani illuliornermut malittarisassani ikuallattoornissamut aalajangersakkat malinneqassapput. Ungasissusissanut killiliinermi illut ataasiakkaat suussusii, silataasa qalliutaat qaliaasalu qalliutaat apeqqutaassapput. Ikuallattoqartillugu illut akornanni ikuallannerup siaruaannissaa pinngitsoortinniarlugu illut akunneri naammaginatsumik ungasuseqartinneqarnissaat siunertarineqarpoq.

Illu illumut saniliusumut illut ataasiakkaat ungasissusissaannit qaninnerusumik ungasissuseqartillugu, illup saniliusup tungaanut ikuallassinnaangitsumik iigaliinissaq nalinginnaasumik pisariaqartarpoq. Illuliornermut oqartussaasoq pillugu nalunaarummi § 5-imi immikkut ittumik akuersissuteqartarnermut aalajangersakkat eqqumaffigeqquneqarput.

Annaassiniartarnej qatserisarnerlu

Qatserinermi atortut illumi matumiit annerpaamik 40 meterit tikillugit siaarnejarsinnaassapput. Illu ininik quleriinnik sisamanik amerlanerusunilluunniit portussuseqarpat, nunaminertanik ikuallattoqarnerani annaassiniarfissanik sananissaq, taamaalillunilu tummeqqat nuunnejarsinnaasut illumi ammanernut annaassiniarfissanut assartorneqarsinnaanissaat piumasarineqarsinnaavoq. Aamma illut annerpaamik imermut qatserutissamut ikkuffissamut, taamaattumillu ikkussinissaq ajornartillugu kommunip imermik qatserutissamik pilersuivianut akuerisamut allamut ungasissuseqassapput. **BR 06, kap. 6.6.2.**

Sanaartornermi aqqusinernut ungasissusissat

Kommunip pilersaarusiornerani allamik aalajangersaasoqarsimangippat, illumit aqqusernup qeqqanut ungasissusissaq minnerpaamik 7,5 meteriussaaq. Aqqusineqqani, aqqusinerni namminerisamik atugaasuni pisinnaallu aqqusernini ungasissusissaq kommunalbestyrelsip 3 meterinut appar-tissinnaavaa. **BR 06, kap. 2.3.**

Nunaminertat pisinnaat biilillu angallavissaat

Nunaminertat pisinnaat biilillu angallavissaasa ilusiligaanerini illut inunnit piginnaanikillisimasunit atorreqarsinnaassapput. **BR 06, kap. 2.6.3.**

Illut annertussusaasa naatsorsorneqartarnerat

Illuni init quleriit annertussusaasa, kiisalu portussusaasa ungasissusissaasalu naatsorsorneqartarnerannut **BR 06, kap. 3-mi** maleruagassat atorreqassapput.

Illuliornermi oqartussaasoq pillugu Namminersorerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 13, 18. august 2006-imeersoq naapertorlugu illuliornermi oqartussaaneq Naalakkersuisunit isumagineqartussaavoq. Najukkami inuiaqatigiit iluanni illuliornermut oqartussaaffik kommunalbestyrelsip Naalakkersuisut tungaannut akisussaaffeqarluni isumagissavaa.

Suliat suliarineqarnerini illuliornermut malittarisassani aalajangersakkat malinneqarnerisut kommuninakkutigissavaat. Immikkut ittumik akuersissuteqarneq kommunalbestyrelsimit nalunaarutigineqassaaq. Immikkut ittumik akuersissuteqarnissamut oqartussaaneermik kommunalbestyrelsip inger-

latsinissaa pillugu aalajangersakkanik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaapput. Sanaartorneq pillugu **Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 26. maj 2010-imeersoq.**

Akisussaasutut oqartussaasut: Iluliornermut oqartussaasut, Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik.

Qaartartuusiviit isumannaassutsimullu ungasissusissat

Qaartiterutissat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni Kalaallit Nunaanni sanaartornermut atatillugu ilaatigut qaartartunik kukussutissanillu toqqortaqartarneq pillugu aalajangersakkanik arlalinnik aalajangersaasoqarsimavoq. Kommunit sumiiffiit ilaannut pilersaarusiarni nassuiaasersukkani, kiisalu nunaminertanik atuineq sanaartukkallu pillugit aalajangersakkani pingaarnerni qaartartuusiviit taakkunanilu isumannaassutsimut ungasissusissat inissiffissaat eqqarsaatigissavaat. Killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut isumannaallisaaneq eqqarsaatigalugu oqartussaasunit qulliuernerunit aalajangersarneqartassapput.

Qaartartuusivinnut inissiivissanut akuerineqarnissamik qinnuteqartoqassappat, qaartartuusivissarpianut taakkunanilu isumannaassutsimut ungasissusissanut nunaminertamik atuinissamik akuersisummik pissarsisoqaaq. Isumannaassutsimut ungasissusissat iluanni nunaminertat sanaartorfigineqassanngillat siunertanulluunniit allanut atorineqassanatik.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

- Qaartartuusivinnut tunngatillugu qaartiterutissat pillugit nalunaarummi aalajangersakkat malinneqarnissaat qulakkeerneqassaaq, tassungalu qaartartuusiviit eqqaanni isumannaassutsimut ungasissusissat killilerneqarnerat ilaatinneqassaaq.

Kommuninut pilersaarusiornissamut piumasaqaatit

- Kommuninut pilersaarutit sanaartukkat eqqaanni isumannaallisaanikkut eqqarsaatigissat, imaluunniit kommunimi sumiiffiit ilaanni sanaartugarpiaasut qulakkeerneqarnissaat eqqarsaatigalugu illersuinissamut killeqarfinnik imaqaassapput. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorineqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 2, nr. 5 aamma § 19, imm. 1, nr. 6..
- Kommuninut pilersaarutini sumiiffiit ilaanni ataasiakkaani qaartartuusiviit eqqaanni isumannaassusissamut ungasissusit eqqarsaatigalugit nunaminertanik atuinermut sanaartukkannullu aalajangersakkat pingaarnerni aalajangersarneqassapput. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorineqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1, nr. 6.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Qaartartuusiviit eqqaanni isumannaassusissamut ungasissusissani killeqarfinnillu immikkut piumasaqaateqarfiusuni illumut, uuliamik ikummatissanillu nunap iluaneersunik allanik toqqorsivimmut kiisalu aqqusinernut ungasissusissap minnerpaaffissaa allassimassaaq, aammalu qaartiterutissat, qaartartuusivimmi toqqortarineqaqusaasut amerlassusissaasa katinnerat tunngavigalugu naatsorsorneqassallutik. Nassuiaatit aalajangersakkallu nalinginnaasut **qaartiterutissanut nalunaarummi § 3, nr. 1-5-mi** allassimapput.

Qaartiterutissaasivinnut akuerineqareersimasunut allannguuteqartitsinerit sulluunniit, ilanngullugit qaartiterutissaasiviup ilusaa, aqqissuunneqarnera, inissisimaffia imaluunniit ungalui, qaartiterutissanut Naalakkersuisumit sioqqutsisumik akuersissuteqarfineqarsimanissaat piumasaqaataavoq.

Takussutissiaq 1: Isumannaallisaanermi ungasissusissat

Qaartiterutissat amerlassusissaasa katinnerat (kilo)	0-700	701-1.000	1.001-2.000	2.001-5.000	5.001-10.000	10.001 - ∞
Nunami ammaannartumi. Illunut, uuliamik ikummatissanillu nunap iluaneersunik allanik toqqorsivimmut il.il. ungasissusissat.	400	445	560	760	960	$D = 44,4 * \sqrt[3]{Q}$ Q = kilo-nngorlugu D = meter-inngorlugu
Aqqusinernut, qaartartuusivinnut aqqu-taanngitsunut ungasissusissat (meter).	70	80	105	140	175	$D = 14,8 * \sqrt[3]{Q}$ Q = kilo-nngorlugu D = meter-inngorlugu

Qaartiterutissanut nalunaarummut ilanngussaq 3.

Nunami ammaannartumi qaartartuusiviit immikkut eqqarsaatigalugit

Qaartartuusivinnik nunamut ammaannartumut inissiinermi isumannaassusissamut ungasissutsit, takussutissiaq 1-imi taaneqartut malinneqassapput. Qaartartuusiviit arlallit ungalut ataatsit iluannut inissinneqarsimappata, isumannaassusissamut ungasissusissat naatsorsorneqarnerinut qaartiterutissat ungalut iluaniittussat amerlassusissaat tamarmiusut ilaatinneqassapput. **Qaartiterutissanut nalunaarummi § 34, imm. 1-7.**

Qaartartuusiviilli mittarfinni timmisartut aqquataasa, tingisarfiisa aallartarfiisalu qeqqanniit 400 meterinit qaninnerusumut, imaluunniit taakku takissusiligaaneriniit 1.500 meterinit qaninnerusumut inissinneqassaaq angillat. **Qaartiterutissanut nalunaarummi § 35.**

Qaartartuusiviit tamakkerlutik qaqqanit asserneqarsimatillugit, imaluunniit qaartiterutissanut Naalakkersuisoq ilusiliussamik isumannaatsumik assingusumik akuersisimatillugu, illunut assigisaanullu aamma aqqusinernut isumannaallisaanermi ungasissusissat, qaartartuusiviit tamakkiisumik assersimanerisa nalaanniit ungasissusissaq affaannangortinneqarsinnaavoq. **Qaartiterutissanut nalunaarummi ilanngussaq 3.**

Qaqqat iluini sulluliani qaartartuusiviit immikkut eqqarsaatigalugit

Sanaartukkani annerusuni sulluliani qaartartuusiviugallartussanik sanasoqarsinnaavoq. Qaartartuusivinnut, qaqqat iluini sullulianut inissinneqartunut isumannaallisaanermut ungasissusissat immikkut ittut uku atuupput:

- Qaartartuusiviup qaani qaarsoq aalaakkaasoq minnerpaamik 35 meteriussaaq.
- Qaartartuusiviup saneraaniit sulluliap anisariaanut ungasissusissaq minnerpaamik 35 meteriussaaq. Qaartartuusiviup ammanera sulluliap anisariaanut sammissanngilaq.
- Qaartartuusivik illunit, uuliamik, atortunik ikuallajasunik allanik atortussiassanillu toqqorsivinnit, aammalu sulluliap silataani qaartartuusivinnit allanit minnerpaamik 300 meterinik ungasissusilimmut inissinneqassaaq.
- Qaartartuusivimmi qaartoortoqarpat qaartoorneq aqqusinermut assartuiffiusumut toqqaanartumik supisisussaaqunnaarlugu qaartartuusivik inissinneqassaaq. **Qaartiterutissanut nalunaarummi § 36, imm. 2-5.**

Qaartartuusiviit akuerisat arlallit sulluliamut ataatsimut inissinneqarsinnaapput, kisiannili isumannaassutsimut ungasissusissaq qaartartuusiviit akornanni minnerpaamik 180 meteriussaaq. **Qaartiterutissanut nalunaarummi § 41.**

Savaatillit qaartartuusiviliisarnerat immikkut eqqarsaatigalugu

Savaatillit annikinnerusunik qaartartuusiviliisinaapput, minnerpaamik 50 kg-nik toqqorsiviusinnaasunik. Qaartiterutissanilli toqqortaqaartarneq tamatigut illoqarfiup nunaqarfiullu killeqarfianiit minnerpaamik 5 kilometerinik ungasissusilimmi, aammalu sanaartukkamit qaninnermit minnerpaamik 400 meterinik ungasissusilimmi pissaaq. **Qaartiterutissanut nalunaarummi § 44, stk. 3.**

Qaartartuusivimmi akuerisaareersumik allannguinerit tamarmik, tassungalu qaartartuusiviup ilusaa-nik, ilusilersugaaneramik, inissisimaffianik ungaluinilluunniit allannguinerit ilanngullugit, qaartite-rutissanut Naalakkersuisumit akuersissummik piniaqqaarluni suliarineqartassapput.

Qummoroortatinik aliikkutassatut atugassanik toqqortaqaartarneq

Sumiiffiit ilaanni, inuussutissarsiornermut umiarsualiveqarnermullu atugassiiffiusimasuni (B), su-miiffinni sanaartorfiunngitsuni aammalu sukisaarsaartarfiusuni annerusunik (D), kiisalu sumiiffinni teknikkimut attaveqaatinullu immikkut sanaartorfiusuni (E) qummoroortatini illuni containerini-luunniit toqqortaqaartoqarsinnaavoq, piumasaqaatit uku malinneqarpata:

1. toqqorsiviit, tassalu illut/containerit akornanni ungasissusaaq minnerpaamik 10 meterius-saaq,
2. silami ikuallajasunut toqqorsiviit akornanni ungasissusissaaq minnerpaamik 15 meteriussaaq
3. illut najugaqarfittut atorqartut akornanni ungasissusissaaq minnerpaamik 40 meteriussaaq.

Containerinik arlalinnik inissiinermi taakku sanileriissillugit akunnilerlugit inissinneqassapput, ma-tui sammivimmut ataatsimut sammitinneqassallutik. Containerit imminnut attuutsillugit inissinne-qassanngillat.

Sumiiffinni B-mi, D-mi aamma E-mi qummoroortatinik toqqortaqaarnissaaq kommunalbestyrelsi-mut akueriteqqaarneqassaaq. Sumiiffinni A-mi imaluunniit C-mi toqqortaqaarnissamut tunngatillugu qummoroortatinit nalunaarummi aalajangersakkat ersarinnerusut takukkit. **Qummoroortatinik toqqortaqaartarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19, 9. december 2004-imeersoq, §§ 5, 8 aamma 9.**

Akisussaasutut oqartussaasoq: Ineqarnermut **Illuuteqarnermullu immikkoortortaqarfik, Ineqar-nermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik.**

Mittarfiit, heliportit aamma helistoppit eqqaanni isikkivilimmut killeqarfiit maninnersallu akornutissartaqangitsut

Mittarfiit inissiffissaat Kalaallit Nunaanni nunasseriaatsimut inuiaqatigiillu ineriartornerannut imikkut annertuumik pingaaruteqarpoq. Mittarfiit kommuninut pilersaarusiornermi suliniuteqarnermut tunngavigineqarput, tamatumunngalu atatillugu mittarfiit eqqaanni najugaqarfinni illunut naleqqiullugu nipiliorneq isumannaassutsimullu ungasissusissat, aammalu isikkivilimmut killeqarfiit maninnersallu akornutissartaqangitsut eqqarsaatigineqassapput. Ataatsimut isigalugu mittarfiit illoqarfinni sanaartukkaniit qanittumut aammalu biilerluni orninnissaannut naammaginartumik ungasissusilinnut inissinneqartarnissaat kissaatigineqarpoq. Illoqarfiilli avataat amerlanertigut qaqqaa-sarput maniilaasorujussuit, taamaattumillu mittarfiit illoqarfinnut qanittumut inissinnerini illoqar-fimmum ungasissuseq, timmisartuussinermi eqqarsaatigisassat sanaartornermullu aningaasartuutit naapeqatigiinnikkut isumaqatigiissutigineqartarput.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

2009-mi decembarimi Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitamik pilersitsiniarlutik Naalakker-suisut aalajangerput, taannalu 2030-mi attaveqaatini assartuussinermilu takorluukkanut, angunia-gassanut suliniuteqarfissanullu inassuteqaatinik saqqummiussisussaavoq. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap anguniagarai:

- siunissaq ungasissoq eqqarsaatigalugu **angallannermut attaveqarnermullu politikkimik**, Nunap karsiata aningaasartuutissai eqqarsaatigalugit sapinngisamik innutaasunut amerlaner-paanut iluaqutaasinnaasumik pilersitsinissaq,
- umiarsualivinnik mittarfinnillu, atortunillu taakkununga atasunik sanaartornissamut piffis-samut ungasissumut pilersaarusiornissaq. Pilersaarut najoqqutassat pigineqartut tamaasa tunngavigalugit aningaasaqarnikkut ilusilersugaanikkullu eqqarsaatigineqartunik tunngave-qartinneqassaaq,
- silap pissusaa eqqarsaatigalugu piffissaq eqqorlugu tikittarnerit naammaginartuutillugit as-sartuussinerup ingerlatsinikkut isumannaassuseqartup qulakkeernissaa,
- attaveqaatit pioreersut atorneqarnerisa pitsanngorsarneqarnissaat,
- attaveqaatit taakkulu ingerlanneqarnerisa siunissamut qulakkeernissaa, tassanilu silap pissu-saa avatangiisillu eqqarsaatigalugit ineriartorneq taparserneqassaaq aammalu innuttaasut su-liffeqarfiillu piumasaqaataat ataqatigiissinneqassallutik, aamma
- angallannermi attaveqaatit, silap pissusaanut tunngatillugu anguniakkanik oqimaaqatigiissit-siviusut.

Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitap 2011-imi januarimi isumaliutissiissuteqassasoq naat-sorsuutigineqarpoq.

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piumasaqaatit

- Kommuninut pilersaarutit sumiiffiit ilaannut atatillugu illersornissaq eqqarsaatigalugu, ima-luunniit sanaartugarpiaasup qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu sanaartukkat avataanni iller-sornissamut killeqarfiit (killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut) aalajangersarneqas-sapput. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsi-saanni § 17, imm. 2, nr. 5 aamma § 19, imm. 1, nr. 1.

- Kommunitut pilersaarutip aalajangersakkanut tunngasortaani, sumiiffiit ilaanni ataasiakkaani mittarfiit avataanni isumannaallisaanermut killeqarfiit aalajangersarneqassapput. Pilersaarusiornermut aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1, nr. 6.
- Kommunitut pilersaarutip aalajangersakkanut tunngasortaani, sumiiffiit ilaanni ataasiakkaani sumiiffiit ilaat ataasiakkaat angallannikkut sullinneqarnerat eqqarsatigalugu sumiiffiit ilaannut ataasiakkaanut aalajangersakkanik aalajangersaasoqassaaq. Pilersaarusiornermut aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1, nr. 7.

Statens Lufthavnsvæsen (SLV) Kalaallit Nunaanni sakkutuujunngitsut silaannakkut angallanneqarnerinut oqartussaasuvoq. Tassalu SLV silaannakkut angallassinermut ingerlanneqarnerani aalajangersaasartuuvooq, aammalu taakku malinneqarnissaannik nakkutilliisuulluni. Silaannakkut angallassinermut inatsimmi malitassat nalinginnaasut, nunat tamat akornanni silaannakkut angallasseqatigiiffinnit akuerineqarsimasut annertuumik tunngavigineqartarput.

Silaannakkut angallassinermut inatsisini Silaannakkut Angallassinermut Inatsit, inuinnaat silaannakkut angallanneqarnerinut maleruagassiuussinissamut sinaakkusiisoq tunngavigineqarpoq. Ilat-simmi ilaatigut Assartuussinermut Ministeri inuinnaat silaannakkut angallanneqarnerinut aalajangersakkanik ersarinnerusunik aalajangersaanissamut piginnaatinneqarpoq. Piginnaatitsissut taanna **suliassanik Statens Luftfartsvæsen-imut suliassanik nuussisarneq pillugu nalunaarut** Naapertorlugu SLV-mut ingerlateqqinneqarsimavoq.

Silaannakkut Angallassinermut Inatsit aamma suliakkiinissamut nalunaarut ataatsimoorlutik SLV-p silaannakkut angallassinermut maleruagassiuussinissaanut tunngaviliipput.

Sakkutuujunngitsut silaannakkut angallanneqarnerinut aalajangersakkat (BL)

SLV-p ilaatigut ”Sakkutuujunngitsut silaannakkut angallanneqarnerinut aalajangersakkat (BL)” ilaatigullu nalunaarutit saqqummersittarpai. Aalajangersakkat nangeqattaartunut aqqaanilinnut agguagaapput, taakkulu ataatsimoorlutik silaannakkut angallassinermi tamarmiusumi timmisartuussinermi isumannaassutsimut tunngavissanut assigiinngitsunut matussusiipput. BL 3-1 ”pisortat mittarfinnik VMC-nik sanaartornissaannut aalajangersakkat”, mittarfinnut atatillugu maninnersanut akornutissartaqanngitsunut aalajangersaasarnermut tunngaviliisoq, aamma BL 11-40 ”mittarfinnut Mittarfeqarfinit ingerlanneqartunut mittarfinnik maleruagassianut aalajangersakkat”, ilaatigut mittarfiit inissisimaffiitut aalajangersaaffiusut immikkut soqutiginaateqarput.

Isikkivilimmut killeqarfiit

Kalaallit Nunaanni isikkivilimmut killeqarfiit atuuttut allattorsimaffiinik ilungersuullugu pissarsi-niartoqartarsimagaluartoq tamanna iluatsinngitsoorpoq. SLV akisussaasutut oqartussaasuvoq.

Mittarfiit, heliportit helistoppillu eqqaanni maninnersat akornutissartaqanngitsut isikkivilimmullu killeqarfiit pillugit suliat ataasiakkaat nalilersornissaanut paasisutissanik piniarnermi SLV attaveqarfigineqassaaq.

Mittarfiit inissisimaffiisa killilersugaanerat

Mittarfiit inissisimaffiisa killersugaanerannut nunap assingi uani nassaarineqarsinnaapput:
<http://www.slv.dk/Dokumenter/dsweb/View/Collection-886>

Mittarfinnut takussutissiat AIP-mullu paasissutissat taakkununga atasut aamma uani nassaarineqarsinnaapput: <http://www.glv.gl/>

Akisussaasutut oqartussaasoq: Statens Lufthavnsvæsen (SLV).

Umiarsualiviit

Umiarsualiviit inuiaqatigiinni qitiusumik inissisimapput, illoqarfinnut nunaqarfinnullu nassiussanik pilersuineq tamarmi, taamatullu aalisarneq ilaasunillu angallassineq umiarsualivinnit isumagineqartarmata. Umiarsualivinnik taakkunanilu atortunik sanaartorneq annertusaanerlu kommunit pilersaarusiortarannut annertuumik sunniuteqartarpoq, umiarsualivinni pisinnaasat annertusineqarnerat illoqarfinni pilersaarusiortaranni ilaatigut angallannermik sullissinermut, pilersuinerup teknikkimut tunngasortaanut aamma kommunini inuusutissarsiuutinik ineriartortitsinermut tunngasunut sunniuteqartarmata.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

2009-mi decembarimi Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitamik pilersitsiniarlutik Naalakkersuisut aalajangerput, taannalu 2030-mi attaveqaatini assartuussinermilu takorluukkanut, anguniagassanut suliniuteqarfissanullu inassuteqaatinik saqqummiussisussaavoq. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap anguniagarai:

- siunissaq ungasissoq eqqarsaatigalugu **angallannermut attaveqarnermullu politikkimik**, Nunap karsiata aningaasartuutissai eqqarsaatigalugit sapinngisamik innutaasunut amerlanerpaanut iluaqutaasinnaasumik pilersitsinissaq,
- umiarsualivinnik mittarfinnillu, atortunillu taakkununga atasunik sanaartornissamut piffissamut ungasissumut pilersaarusiortarannissaq. Pilersaarut najoqqutassat pigineqartut tamaasa tunngavigalugit aningaasaqarnikkut ilusilersugaanikkullu eqqarsaatigineqartunik tunngaveqartinneqassaaq,
- silap pissusaa eqqarsaatigalugu piffissaq eqqorlugu tikittarnerit naammagartuutillugit assartuussinermut ingerlatsinikkut isumannaassuseqartup qulakkeernissaa,
- attaveqaatit pioreersut atornerqarnerisa pitsanngorsarneqarnissaat,
- attaveqaatit taakkulu ingerlanneqarnerisa siunissamut qulakkeernissaat, tassanilu silap pissusaa avatangiisillu eqqarsaatigalugit ineriartorneq tapersernejassaaq aammalu innuttaasut suliffeqarfiillu piimasaqaataat ataqatigiissinneqassallutik, aamma
- angallannermi attaveqaatit, silap pissusaanut tunngatillugu anguniakkanik oqimaaqatigiissitsiviusut.

Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitaq 2011-imi januarimi isumaliutissiissuteqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Kommunit pilersaarusiortarannut piimasaqaatit

- Kommuninut pilersaaruttip kommunini ataasiakkaani illoqarfinni, nunaqarfinni soqutigisaqarfinnilu pingaarnernik ilusiliinermut atatillugu umiarsualiviit inissiffissaat killeqarfissaallu aalajangersarneqassapput. Pilersaarusiortarannut aamma nunaminertat atornerqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 2, nr. 2.
- Kommuninut pilersaaruttip aalajangersakkanut tunngasortaani, sumiiffiit ilaanni ataasiakkaani sumiiffiit ilaat ataasiakkaat angallannikkut sullinneqarnerat eqqarsaatigalugu sumiiffiit ilaannut ataasiakkaanut aalajangersakkanik aalajangersaasoqassaaq. Pilersaarusiortarannut aamma nunaminertat atornerqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1, nr. 7.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Umiarsualivinnik sanaartornermut, aserfallatsaaliuineranut ingerlatsinermullu aalajangersakkat umiarsualivinnut maleruagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 1-imi, 4. januar 2000-imeersumi aalajangersarneqarsimapput. Taanna malillugu umiarsualivinnut oqartussaasut ”umiarsualiveqarnerup” iluani akisussaasutut oqartussaasuupput.

Maannakkorpiaq umiarsualivinni oqartussaasut oqartussaaffiisa sumiiffiit ersarissunik killiliussanik soqanngilaq. Umiarsualiviit umiarsualivinnut oqartussaasut akisussaaffiata ataaniittut nittartakkami uani takuneqarsinnaapput: www.havne.gl. Aatsitassarsiornermi umiarsualiviit aamma umiarsualiviit Kalaallit Nunaata oqartussaaffigilersimangisai, assersuutigalugu Pituffik, umiarsualivinnut oqartussaasut akisussaaffeqarfianut ilaangillat.

Naalackersuisut isumaat malillugu umiarsualivinni oqartussaasut sumiiffiit annertussusaannut oqartussaaffiisa nassuiarneqarnerini, sumiiffiit umiarsualivinnut sanaartukkanullu pilersarusiornermi killiliussap iluaniittut pineqarnerat oqaatigineqarpoq. Tassalu umiarsualivinni oqartussaasut talittarfiup qanitaani nunaminertani, umiarsualiviit talittarfiillu ilusiligaaneranni pituttorfissatut pisariaqartinneqartuni isumannaallisaaanermut akisussaasuupput. Pituuttat assanneqarsimasut kingusinnerusukkut aserfallatsaaliorneqarsinnaanissaat tamatumunnga tunngavigineqarpoq.

Taamatuttaaq sanaartukkanut, talikkiartornermi nalunaaqutsiussanut imarsiornermilu nalunaaquttanut allanut imartat umiarsualivinni oqartussaasut akisussaaffeqarfiit ilaapput. Tassalu tamanna pilersarusiornermut najoqqutarisani aalajangersarneqarsimappat, aammalu aningaasaliissuteqarnisamat qinnuteqaatini nassuiarneqarsimappat, umiarsualivini oqartussaasut pilersarusiorfiit tunuini nunaminertanut oqartussaasuussapput.

Nunaminertat sulinermi biilillu angallanneranni sanaartukkanit allaniit nunaminertat aqquteqarfiusut talittarfinnut killeqarfiit umiarsualivinni oqartussaasut akisussaaffiit ilaangillat.

Kalaallit Nunaanni umiarsualiviit pillugit paasisutissat uani nassaarineqarsinnaapput: www.havne.gl

Akisussaasutut oqartussaasoq: [Umiarsualivinni oqartussaasut. Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalackersuisoqarfik.](#)

Nalunaarasuartaateqarfinnut killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut

Nalunaarasuartaatitigut attaveqaqatigiinneq inuiaqatigiit ineriartornerannut pingaaruteqarpoq, aammalu illoqarfinni nunaqarfinnilu inissiaqarfiit pilersaarusiorneqarnerini nalunaarasuartaatitigut attaveqaqatigiinnermi atortut inissinneqarnerat pingaartinneqartarpoq, taamaalilluni inoqutigiit suliffeqarfiillu ullumikkut imaaliallaannarlutik oqarasuaatinut attavilerneqarsinnaasarlutik, internettimut attavilerneqarsinnaasarlutik allanillu suliaqarfigineqarsinnaasarlutik. Taamatuttaaq pilersaarusiornermi nalunaarasuartaateqarfinnut killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut eqqarsaatigineqartarput, atortut illersorniarlugit aammalu maligaasat akornuserneqarnissaat pinngitsoorniarlugi.

Nalunaarasuartaateqarnermi attaveqaatit nunap iluani sumiiffinnilu nassitsinermut attaveqaasersugaapput, tassanilu radiokæde, avannaani Uummannamiit kujataani Nanortalimmut attaveqaataasoq atorneqarpoq. Taassuma saniatigut nunaqarfiit amerlanersaat 'nunaqarfinnut radiokædet' minnerusut, repeaterillit atorlugit pilersorneqarput. Taakku illoqarfinniit imaluunniit radiokædemi aallaavimmit ataatsimiit attaviligaapput. Kiisalu nunaqarfiit arlallit, Tunumi illoqarfiit assigalugit nunamitigooqqaavik aqqutigalugu pilersorneqarput.

Nalunaarasuartaatitigut attaveqaatinik sanaartornissamut ingerlatsinissamullu akisussaaffik akuersissuteqarnikkut Naalakkersuisuniit TELE Greenlandimut tunniunneqarsimavoq. Kalaallit Nunaanni nalunaarasuartaatitigut attaveqarnermi atortunut sullissinissaq, sanaartornissaq, aningaasaliisarinissaq ineriartortitsinissarlu TELE Greenlandip pingaarnertut suliasarai, aammalu Kalaallit Nunaanni nalunaarasuartaatitigut aqqusersuutininik annertusaanissamut ingerlatsinissamullu akisussaaffeqarluni. Taakku saniatigut suliffeqarfik nalunaarasuartaatitigut sullissinernut, Kalaallit Nunaanni neqeroorutigineqartunut, soorlu oqarasuaatitigut, internettikkut, mobiltelefonitigut allatigullu attaveqaatinut akisussaasuvoq.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

- Nunaqarfimmi illoqarfimmiluunniit najugaqarneq apeqqutaatinnagu nalunaarasuartaatitigut sullissinermik atuisinnaanissaq.
- Internettimik atuisinnaanermik aammalu paasissutissiisarnermi teknologiip iluaqutissartaanik pitsaanerusumik atorluaasinnaanermik annertusititsinissaq.

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piumasaqaatit

- Kommuninut pilersaarutit sanaartukkat eqqaanni isumannaallisaanikkut eqqarsaatigisassat, imaluunniit kommunimi sumiiffiit ilaanni sanaartugarpiaasut qulakkeerneqarnissaat eqqarsaatigalugu illersuinissamut killeqarfinnik imaqaassapput (killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut). Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 2, nr. 5 aamma § 19, imm. 1.
- Kommuninut pilersaarutini sumiiffiit ilaanni ataasiakkaani nalunaarasuartaatinut atortut eqqaanni isumannaassusissamut killeqarfiit aalajangersarneqassapput. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1, nr. 6.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Sanaartukkat ataasiakkaat, soorlu nalunaarasuartaatinut napparutit, radiokædet allallu tamarmik immikkut sanaartukkat eqqaanni killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusussat nalilersorneqasapput natsorsorneqassallutillu. Tamatumunnga ilaatigut sanaartukkat suut pineqarnersut, illunit assigisaannillu tarrat takissusaat aamma sanaartukkat assersuutigalugu illoqarfiup iluani nunaanarmiluunniit qaqqat qaanni inissisimasut taamaaliornissamut pissutaapput.

Tele-p atortuisa ilaat maligaasanik akornuteqanngitsumik nassitsisinnaanissamut tigooqqaasinnaannissammullu illut assigisaasalu avatangiisut tarraannit sunnertikkuminartuupput, ilaalli annertunerusumik sunnerneqartarik. Seqinnermit tarrat takissusaat ukiup qanoq ilinera nunarsullu inissisimaffia apeqqutaatillugu assigiinngitsuusarput, tamatumalu kingunerisaanik killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut ilusilerneqarnissaannut tamanut atuuttussanik maleruagassiorniartarnej ajornaku-soortarpoq. Taamaattumik nalunaarasuartaateqarnermi atortut eqqaanni killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut ilusilerneqarnerinut atatillugu Tele Greenlandip teknikkeqarnermut immikkoortortaarfia attaveqarfigineqartassaaq.

Tele Greenlandip heliportiutaasa eqqaanni killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut:

Tele-p qulimiguulinnut mittarfiisa eqqaanni killeqarfiit immikkut piumasaqaateqarfiusut Mittarfeqarfinnit aalajangersarneqartassapput. Helistop akuersissuteqarfigitinniaaraanni BI3-8 naammassineqarsimassaaq. Mittarfiit, qulimiguulinnut mittarfiit aamma helistoppit eqqaanni maninnersat akornuteqarfiunngitsut isikkivinnullu killeqarfiit pillugit paasissutissanik, sulianik ataasiakkaanik nalilersuinermi atorpeqartussanik piniarnermi SLV attaveqarfigineqassaaq.

Akisussaasutut oqartussaasoq: [Attaveqarnermut Allaffik](#), [Ineqarnermut](#), [Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik](#).

Radiukkat attaveqaqatigiinnermut inatsisit oqartussaasullu aalajangiisinaatitaaffii suli naalagaaffimmit, tassalu Danmarkimi IT-mut nalunaarasuartaateqarnermullu aqutsisoqarfimmit isumagineqarput.

Tankeqarfiit eqqaanni isumannaallisaanermut killeqarfiit

Tankeqarfiit, ilaatigut benziinamik, petroliumik, gasoliamik aamma dieselimik, assartuussinermut kiassarnermullu atorneqartartunik toqqorsivigineqartartut illoqarfinni nunaqarfinnilu pilersuinermit attaveqaatinut pingaarutilinnut ilaapput. Isumannaallisaaneq pissutigalugu tankeqarfiit eqqaanni isumannaallisaanermut killeqarfinnik aalajangersaasoqarsimavoq, taakkulu iluini illunik toqqorsivinnilluunniit immikkut ittumik akuersissuteqarfigineqarani sanaartortoqaqqusaanngilaq.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

Pilersuinerup qularnaassusaanik annertusititsinissaq, tamatumalu peqatigisaanik avatangiisit mi-ngutsinneqarsinnaanerinik qaartoorinnaanermillu ulorianartorsiorsinnaanermik annikillitsinissaq.

Kommunit pilersarusiortarnerannut piimasaqaatit

- Kommunimut pilersaarutip ilusiligaanerani pingaarnermi kommunimut pilersaarummi sumiiffiit ilaanni pilersuinermit atortut attaveqarnermullu atortut allat teknikkimut tunngasortai eqqarsaatigalugit sumiiffissat killissallu aalajangersarneqassapput. Pilersarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 2, nr. 5.
- Kommuninut pilersaarutit sanaartukkat eqqaanni isumannaallisaanikkut eqqarsaatigisassat, imaluunniit kommunimi sumiiffiit ilaanni sanaartugarpiaasut qulakkeerneqarnissaat eqqarsaatigalugu illersuinissamut killeqarfinnik imaqqassapput. Pilersarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 19, imm. 1.
- Kommuninut pilersaarutini sumiiffiit ilaanni ataasiakkaani tankeqarfiit eqqaanni isumannaassusissamut ungasissutsit eqqarsaatigalugit nunaminertanik atuinermut sanaartukkanullu aalajangersakkat pingaarnert aalajangersarneqassapput. Pilersarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1, nr. 6.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Tankeqarfinni isumannaallisaanermut killeqarfiit ”Imerpalasunut ikuallajasunut teknikkimut peqqussutit” (TFB), imerpalasut ikuallajasut pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 9, 6. marts 1987-imeersoq, ikuallannaveersaartitsineq qatserinerlu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 9, 19. december 1986-imeersoq tunngavigalugu suliarineqarsimasoq naapertorlugu saqqummersinneqarsimavoq.

TFB-mi ilanngussaq 3 naapertorlugu: Nunap qaani tankit, immikkoortut 5.000-it sinnerlugit toqqorsivigineqarsinnaasut pillugit maleruagassiornissamut ilitsersuutini tankeqarfiit eqqaanni isumannaallisaanermut killeqarfissaq 50 meterinut kiisalu illuutinut/toqqorsivinnut ikuallajasunut allanut isumannaallisaanermut killeqarfik 200 meterinut aalajangerneqarpoq. Tamanna tankeqarfinnut atasut imaluunniit illuutit ikuallajasut saniatigut toqqorsivinnut ikuallajasunut allanut atuutinngilaq. Takuuk takussutissiaq 2.

Nunaqarfinnili, annerpaamik 100 m³-kkaanik tankeqarfeqartuni, aammalu nunap qaani tankinik toqqorsivinnik 500 m³-t inorlugit peqartuni, isumannaallisaanermut killeqarfik 20 m-inut aalajangerneqarsinnaavoq. TFB, Ilanngussaq 3, imm. 3.3.2.

Isumannaallisaanermut killeqarfiit, tankeqarfiit avammut killiginiit uuttorneqartussat iluanni Namminersorlutik Oqartussanit immikkut ittumik akuerineqarani illunik toqqorsivinnilluunniit sanaartorfigeqqusaanngillat.

Pumpeqarfiit milluaasut eqqaanni 15 meterit tikillugit isikkiveqarfeqartitsisoqassaaq. Nunaminertat isikkeveqarfinnut killeqarfinni ilaasut, aatsaat siunertanut allanut sanaartorfigeqarsinnaapput imaluunniit atorneqarsinnaallutik, oqartussaasoq sumiiffimmik isikkiveqartoq isumaqatiginiarneqareerneratigut.

Takussutissiaq 2-mi nunap qaani tankeqarfinnut ungasissusissat piumasaqaatit assigiinngitsut allatorneqarput.

Takussutissiaq 2: ungasissusissat

Ungasissusissat meterinngorlugit, tankimiit uunga	Klasse I: 5 - 200 m ³ Klasse II: 25 - 200 m ³	Klasse I: > 200 m ³ Klasse II: > 200 m ³	Klasse III: > 250 m ³
Ataatsimoortuni tankit saniliusut	2	2	2
Ataatsimoortut avataanni tankit saniliusut - klasse I aamma II	20	50	50
Ataatsimoortut avataanni tankit saniliusut - klasse III	20	50	15
Immap sinaani	2	2	2
Pisortat aqqusiniutaanni	10	15	10
Tankeqarfiit avataanni ikuallajasunut toqqorsiviit allat	50	200	50
Illut ikuallajasut	50	200	50
Illut ikuallajasuun- ngitsut	15	15	15
Klasse I-it II- lluunniit immertarfii maqitsisarfiilu.	15	20	50
Silami nappartanut ikuallajasunik imalinnut toqqorsiviit kl. I	20	20	50

imaluunniit II			
Isumannaallisaaner mut killeqarfiit	50	50	50

Najoqqutarisaq: "Imerpalasut ikuallajasut teknikkimut tunngasortaanut peqqussutit", Namminer-sornerullutik Oqartussat, 1987-imi aggustimi.

Klasse I-ini aamma II-ni ataatsimoortuni pineqartut tassaapput: tankit katillugit 2.500 m³-it tikillugit imartussusillit. Klasse III-ni ataatsimoortuni pineqartut tassaapput, tankit katillugit 25.000 m³-it tikillugit imartussusillit.

Imerpalasut *klasse I*-imiittutut naatsorsuutigineqartut tassaapput, imerpalasut ikuallajasut 21° C-it inorlugit ikummarfeqartartut, assersuutigalugu benziinat spritillu.

Imerpalasut *klasse I*-imiittutut naatsorsuutigineqartut tassaapput, imerpalasut ikuallajasut 21° C-it aamma 55° C-it akornanni ikummarfeqartartut, assersuutigalugu petroliut.

Imerpalasut *klasse I*-imiittutut naatsorsuutigineqartut tassaapput, imerpalasut ikuallajasut 55° C-it sinnerlugit ikummarfeqartartut, assersuutigalugu gasoliat.

Akisussaasutut oqartussaasoq: Ineqarnermut Illuuteqarnermullu Immikkoortortaqarfik, Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalackersuisoqarfik.

Erngup nukinganik innaallagissiorfiit

Ukiuni kingullerni Kalaallit Nunaanni nukissiuutit ataavartut nukimmik pilersuinermut qanoq ator-neqarsinnaansut eqqumaffigineqaleraluttuinnarpoq. Erngup nukinganik innaallagissiorneq nukis-siuutinut ataavartunut allannguisarnermi pingaarnerrulluinnartutut inissisimavoq, nunap iluani er-ngup nukinganik isumalluutit, amerlasuutigit maannakkut nukimmik atuinertup tamakkiisup amer-lasooriaataannik pilersuisinnaasut annertoorejussuummata. Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik innaallagissiorfiit pingasut Kalaallit Nunaanni pigineqareerput amerlanerusullu pilersaarusioneqar-lutik. Illoqarfiit nunaqarfiillu avinngarusimallutik inissisimanerat pissutaalluni siaruarterisunik i-ngerlatsinissaq ajornakusoortorujussuuvuq, taamaattumillu illoqarfiit nunaqarfiilluunniit tamarmik namminneq innaallagissiorfeqartariaqartarput. Tamanna aamma qeqertanut pilersuinermit taaneqar-tarpoq, tassani isumaasoq tassaalluni sumiiffiit assigiinngitsut imminnut atasuunngitsut. Ullumikkut nunami namminermi nukimmik atuinertup 40 procentia sinnerlugu erngup nukinganik innaallagis-siorfinit pilersuutigineqarpoq, taamaattumillu Kalaallit Nunaanni nukimmik atuinermi annertoor-suaq nukissiuutit ataavartut atorlugit pilersuiffigineqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

- Pilersuinerup qularnaassusaata qaffasissup, inuussutissarsiornerup ineriartorneranut, aam-malu qanitami avatangiisit nunarsuarmilu silap pissusaa ataqqillugu nukissiuutinik ataavar-tunik annertusaanikkut inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik peqqissumik ingerlanneqartumik tunngaviliisussap anguneqarnissaa.
- Siunissami nukissiuuteqarnerup iluani ineriartortitsinermi inuuniarnikkut atugassarititaasu-nut ajorseriaataannngitsumik avatangiisit, aningaasaqarneq inooqatigiinnerlu eqqarsaatigalu-git nungusaataannngitsumik ineriartortitsinissaq.
- Nukimmik tunisassiornerup sapinngisamik annertunerpaartaanik nukissiuutinut ataavartunut allannngortitsinissaq.
- Tamanna aamma qeqertanut pilersuinermit taaneqartarpoq, tassani isumaasoq tassaalluni sumiiffiit assigiinngitsut imminnut atasuunngitsut.

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piumasagaatit

- Kommunimut pilersaarutip ilusiligaanerani pingaarnermi kommunimut pilersaarummi su-miiffiit ilaanni pilersuinermit atortut attaveqarnermullu atortut allat teknikkimut tunngasortai eqqarsaatigalugit sumiiffissat killissallu aalajangersarneqassapput. Pilersaarusioneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 2, nr. 5.
- Kommuninut pilersaarutit sanaartukkat eqqaanni isumannaallisaanikkut eqqarsaatigisassat, imaluunniit kommunimi sumiiffiit ilaanni sanaartugarpiaasut qulakkeerneqarnissaat eqqar-saatigalugu, kiisalu imermik milluaanermut nunaminertat il.il. illersuinissamut killeqarfin-nik imaqqassapput. Pilersaarusioneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsi-sartut inatsisaanni § 19, imm. 1
- Kommuninut pilersaarutini sumiiffiit ilaanni ataasiakkaani imermik milluaaveqarfiit eq-qaanni isumannaassusissamut ungasissutsit eqqarsaatigalugit nunaminertanik atuinermut sa-naartukkanullu aalajangersakkat pingaarnertit aalajangersarneqassapput. Pilersaarusioneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1, nr. 6.
- Kommuninut pilersaarutini sumiiffiit ilaanni ataasiakkaani nuna tamakkerlugu immikkut it-tumik soqutigisat qulakkeerneqarnissaat siunertaralugu nunaminertanik atuinermut sanaar-

tukkanullu aalajangersakktat pingaernerit aalajangersarneqassapput. Pilersaarusionerq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1, nr. 10.

Erngup nukinganik innaallagissiorfiit angisuut pioreersut:

Kommune Kujalleq

- Qorlortorsuaq, Qaqortumut aamma Narsamut pilersuisuusoq.

Qeqqata Kommunia

- Tasersuarmi erngup nukinganik innaallagissiorfik, Sisimiut

Kommuneqarfik Sermersooq

- Utoqqarmiut Kangerluarsunnguanni innaallagissiorfik, Nuummik pilersuisuusoq.
- Tasiilami erngup nukinganik innaallagissiorfik, Tasiilamik pilersuisuusoq.

Erngup nukinganik innaallagissiorfiit angisuut pilersaarutigineqartut aamma erngup nukinganik innaallagissiorfiit angisuut sananeqartut

Qaasuitsup Kommunia

- Ilulissani erngup nukinganik innaallagissiorfik

Maniitsumi aluminiumik aatsitserivissap sananeqarsinnaaneranut atatillugu, tatsini Tasersiami aamma Tarsartuup Tasersuani erngup nukinganik innaallagissiorfinnik marlunnik sanasoqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Erngup nukinganik isumalluutininik atuisarnerit erngup nukingata innaallagissiornermut atorneqartarnera pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 12-imi, 1. december 2009-imeersumi maleruagassiorneqarpoq. Inatsisartut inatsisaat matuma kinguliani erngup nukinganut inatsimmik taagorneqassaaq. Erngup nukinganut inatsimmi Naalakkersuisut misissueqqaarnermut atuinermullu akuersissuteqarnissamut piginnaatinneqarput, kisiannili inatsiserpiaq taamaallaat akuersissuteqartarnermut sinaakutissanik pingaarnernik imaqarpoq. Piumasaqaatit eqqornerusut qinnuteqartumut isumaqatiginniniartarnerit tunngavigalugit suliamiit suliamut aalajangersarneqartassapput.

Akuersissutit – imarisai sumiiffiilu

Akuersissuteqarnermi pisinnaatitsissummik pigisaqartoq, tassalu sumiiffimmi aalajangerneqartumi erngup nukinganik isumalluutininik ujarlernissamut atuinissamullu kisermaassisinnaatitaanermik akuersissuteqartarpoq. Erngup nukinganik misissueqqaarnermi atuinermilu pissusissamisoortumik nuna imeqarfiillu annertuut pineqartarput.

Sumiiffinnut killilikkanut, nunaminertanut erngup nukinganik atuinermut pisariaqartinneqartunut akuersissutit nalunaarutigineqartarput, taakkunanilu imeqarfiit qaqqanilu tatsit pineqarput. Tassalu nunaminertat, imaarsarneqarlutik isumalluutitut ilaatinneqartut.

Misissueqqaarnissamut akuersissutit pisinnaatitaaffimmut pigisaqartumut sumiiffimmi imeqarnermik, nunap ilusaanik nunataanillu il.il. misissuinissamut kisermaassinissamik pisinnaatitaaffiliisarput. Sumiiffiit suut erngup nukinganik atuinissamut kissaateqarnermi pisariaqartinneqartut eqqornerusumik aalajangiunneqarnissaat misissueqqaarnerni siunertaasut ilagisarpaat. Tamatuma kingorna atuinissamut akuersissutini sumiiffiit killilerneqarnissaannut misissueqqaarnerit inernerit aalajangiisusarput.

Erngup nukinganik atuinissamut akuersissutit soorunami nunaminertamik akuersissutit taakkunanilu killiliussat pioreersut ataqqillugit tunniunneqartassapput.

Erngup nukinganut inatsisip nunaminertanik atuinissamut naleqqiunneqarnera

Sumiiffimmi erngup nukinganik isumalluutitik misissueqqaarnissamut atuinissamulluunniit akuersissuteqarfiusuni oqaaseq kisermaassinnaatitaaneq erngup nukinganik suliaqarnermi allat sumiiffimmi akuersissuteqarfiusumi atuisinnaannginnerannik isumaqarpoq. Kisiannili suliat allat nunaminertanillu atuinertit allat tunngaviusumik akuersissuteqarfiusumi ingerlanneqarsinnaapput, ingerlatsineri erngup nukinganut inatsit malillugu akuersissutaareersimasut ataqqineqassallutik.

Nunaminertanilli atuinertit allat akuersissuteqarfiusumi pisinnaanersut aalajangerneqassappat, tamatigit naliliisoqartassaaq. Tassani nunaminertamik atuiueq alla erngup nukinganik atuinermut suniuteqarsinnaanissaa apeqqutaatinneqassaaq.

Erngup nukinganik innaallagissiorfimmik sananermut atatillugu aamma atortut allat arlallit sananeqartussaapput, soorlu; sapsuasiat, sulluliat, transformereqarfiit, innaallagissamut aqquutit assigisaallu. Illunik atortunillu sanasoqassappat, soorunami oqartussaasut nunaminertanik aqutsisut immikkut ittumik nunaminertanik atuinissamut akuersissuteqartussaapput, kiisalu nunaminertanik atuinermut allanut killiliisussaallutik. Tamatuma saniatigit sillimanissaaq eqqarsaatigalugu ungaluliortoqarsinnaavoq, isumannaallisaanermullu atortunik allanik, sanaartukkat nunaminertallu aalajangersimasut tikinneqarsinnaanerinik killiliisunik sanaartortoqarsinnaalluni.

Erngup nukinganik atuinermi nalinginnaasumik taseqarfiit arlallit sapsuorneqartarput erngullu anertussusaa aqunneqartarluni, aammalu piffissap ilaani unitsinneqartarluni. Tamanna sinerissamut qanittuni, tatsit tasialiillu sapsuorneqarsimasut eqqaanni nunaminertanik atuinissamut qinnuteqateqarnermi eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

Pissutsit oqartussaasunut tunngasut

Inatsit oqartussaasut akuersissutinik ataqatigiissaakkamik suliaqartarnerinut maleruagassanik (one door) imaqarpoq, tassanilu nukissiuuteqarnermut oqartussaasut aallaavittut oqartussaasusarput. Nunaminertanut akuersissutit, avatangiisinut akuersissutit il.il. suli naalakkersuisoqarfinit oqartussaasusunit tunniunneqartarput.

Sumiiffinni, erngup nukinganut inatsit naapertorlugu misissueqqaarnissamut atuinissamulluunniit akuersissuteqarfiusuni tusarniaanernik, nunaminertanik atuinissamut akuersissutinik nukissiuute-

qarnermut sukkulluunniit oqartussaasusunut aamma erngup nukinganut inatsit naapertorlugu pi-sinnaatitaaffinnik pigisaqartunut ataqatigiissaarisoqarnissaanik qulakkeeriffiusunik aallartitsisoqartariaqarpoq.

Nukissiorfiit aamma Asiaq illoqarfinnut qanittuniittuni periarfissat aamma suliffissuaqarnermut siunertanut tunngatillugu periarfissat misissueqqaarfigisimavaat. Erngup nukinganit isumalluutit neriulluarnarnerpaat ”Kalaallit Nunaanni erngup nukinganit isumalluutit – Takussutissiaq – august 2005”-imi Nukissiorfinnit suliarineqarsimasumi takuneqarsinnaapput.

Akisussaasutut oqartussaasoq: [Silap Pissusaanut Nukissiuuteqarnermullu Allaffik, Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik.](#)

Imermut imigassamut isumalluutinin illersuineq – imermut imigassamut isumalluuteqarfiit killeqarfilersorneqarneri

Avatangiisinut peqqussummi¹ kapitali 6 naapertorlugu illoqarfinni nunaqarfinnilu tatsit erngup nukinganut isumalluutit taakkulu qummut nunataat ilanngullugit tikeqqusaanngitsumut killeqarfissanik Naalackersuisut aalajangersaasussaapput.

Killeqarfiit taakku iluini illoqassanngilaq, qimmiliveqassanngilaq, suliffeqarfinnik inuusutissarsiu-tinik ingerlataqarfiusunik ingerlatsisoqassanngilaq, sullissiveqassanngilaq assigisaannilluunniit peqassanani, imaluunniit akuutissanik, imermut imigassamut mingutsitsisinnaasunik peqassanngilaq.

Pissutsit immikkut ittut atuutsillugit killeqarfiit matuma siuliani taaneqartut iluini suliaqarnissamut Naalackersuisut immikkut ittumik akuersissuteqarsinnaapput. Tassani nalinginnaasumik suliaasat, pilersuinerup aamma/imaluunniit erngup imigassap isumannaassusissaata pitsanngortinneqarnissaa siunertaralugu aallartinneqartut kiisalu inuiaqatigiinni ingerlatat immikkut illuinnartut kisimik pineqartarput.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

Naalackersuisut anguniagaraat imermik tarajoqanngitsumik atuinermut malittarisassiornissaq aammalu imeqarfissatut isumalluutinin mingutsitsinaveersarnissaq imerineqartussamillu imeqarfiliorneq pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 9, 15. april 1993-imeersumi aalajangersarneqartutut, imermut imigassamut isumalluutit illoqarfinni nunaqarfinnilu illuliorfioreersimasuni aammalu illuliorfigineqartussatut pilersaaruteqarfiusunut naammattumik annertussuseqarnissaat pitsaassuseqarnissaallu qularnaarneqassasoq.

Ergup imigassap pitsaassusissaanut Naalackersuisut piumasaqaataat, erngup imigassap pitsaassusia aamma imermik pilersuiviit nakkutigineqarnerat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 7, 17. marts 2008-imeersumi aalajangersarneqarput.

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piumasaqaatit

- Imermut imigassamut isumalluutinin killeqarfiliussassat Naalackersuisunit aalajangersarneqartut Kommuninut pilersaarutini ilanngunneqassapput. Avatangiisinut peqqussummi § 30.
- Kommunimut pilersaarummi nunaminertanik atuinermut illuliorfiternermullu aalajangersakanik pingaarnernik, imermut imigassamut isumalluuteqarfiit killeqarfilersornerinut Naalackersuisut aalajangersagaannut akerliunngitsumik aalajangersaasoqassaaq. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartutrealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 6.

Imermut imigassamut isumalluutit illersorneqarnissaat oqaatigineqareersutut avatangiisinut peqqussummi kapitali 6-imi maleruagassiorneqarpoq; § 30-mi tikeqqusaanngitsumut killeqarfiit aalajangersarneqarnerat, § 30a-mi imermi pilersuinermi atortunut erngullu pitsaassusissaanut akuersissu-

¹ Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaat nr. 12 ulloq 22. december 1988-imeersoq, kingulermik Inatsisartut peqqussutaatigut nr. 12-ikkut, 15. November 2007-imeersukkut allannguuteqartinneqartoq.

tit, § 31-imi immikkut ittumik akuersissuteqarsinnaaneq, kiisalu §§ 32-33-mi allaffissornermut tunngasut arlallit.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Illoqarfiit ilaanni illoqarfiit ilaat annerusut minnerusulluunniit tikeqqusaanngitsunut killeqarfiit iluanniittarput. Taamaattoqartillugu illut pioreersut immikkut ittumik akuersissuteqarnikkut inatsisigtigut inerteqqutaajunnaarsinneqartarput. Taamatut immikkut akuersissuteqarnermi piumasaqaatit killiliisut, erngup imigassatut isumalluutigineqartup mingutsinneqannginnissaanik qulakkeeriffiusussat arlaliusarput.

Kommunit najukkami avatangiisinut oqartussaasutut najukkami imermut imigassamut isumalluutit mingutsinneqannginnissaat qulakkeereqataaffigisussaavaat. Taamaattumik kommunit sumiiffinni nunaminertanik pilersaarusionermi tikeqqusaanngitsunut killeqarfiit ataqqineqarnissaat qulakkeertussaavaat.

Pinngortitamut Avatangiisinullu Immikkoortortaqarfiup imeqarfinni tikeqqusaanngitsunut killeqarfiit sulii akuerinngilai NunaGIS-imullu ingerlateqqissimanagit. Imeqarfinnut tikeqqusaanngitsunut killeqarfiit akuerisaasut 2011-imi NunaGIS-imut ikkunneqassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Akisussaasutut oqartussaasoq: Avatangiisinut Immikkoortortaqarfik, Nunami Namminermi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik.

Sermimik imermillu avammut tuniniagassamik atuinissamat akuersissutit

Ukiuni kingulliunerusuni sermimik imermillu avammut tuniniagassamik atuinissap soqutigineqarnera annertusiartorsimavoq. Sermersuup, puilasut nunallu qaani erngup annertoorsuunerat pissutaalutik nilammik imermillu atuinissamat pisinnaasat annertoorsuupput. Suliffeqarfiit atuinissamat akuersissutinik qinnuteqarsinnaapput, aammalu nunami sermimik imermillu isumalluutinik piiaviusumi suliaqarnissamat akuersissutinik ukiuni 20-ni atuuttussanik tunineqarsinnaallutik. Sermip erngullu pitsaassusaasa qaffasinnissaat qulakkeerniarlugu nunaminertat illersornissamat piumasaqaatinut, kommuninut pilersaarusiortnermi eqqarsaatigineqartussanut ilaatinneqarput.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

- Sermip erngullu avammut tunissassatut nutaatut inuussutissarsiutigineqarnissaannik siuarsaanissaq.

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piumasaqaatit

- Kommunimut pilersaarutini imermut imigassamat isumalluuteqarfiit killeqarfilersornerinut Naalakkersuisut aalajangersagaat ilanngunneqassapput. Avatangiisinut peqqussummi § 30.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Sermip erngullu avammut nioqqutissatut atorneqarnissaannut akuersissutit Inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi, 31. maj 2001-imeersumi maleruagassiuunneqarput. Inatsisartut inatsisaat matuma kinguliani sermimut imermullu inatsimmik taagorneqassaaq. Piiaviusuni illersornissamullu killeqarfiit avatangiisit illersorneqarnissaat Inatsisartut peqqussutaanni nr. 12-imi, 22. December 1988-imeersumi, kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartumi maleruagassiuunneqarput. Erngup imigassap pitsaassusissaa, erngup imigassap pitsaassusia aamma imermik pilersuviit nakkutigineqarnerat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 7, 17. marts 2008-imeersumi maleruagassiuunneqarpoq.

Sermimut imermullu inatsit naapertorlugu sumiiffimmi killilikkami aammalu piumasaqaatit aalajangersarneqarsimasut tunngavigalugit sermimik imermillu avammut nioqqutissatut atuinissamat Naalakkersuisut akuersissuteqarsinnaapput. Akuersissut nunami sumiiffimmi kisermaassinermik atuiiffiusinnaasutut tunniunneqartarpoq. Imartani pissutsit immikkut ittut pineqartinnagit akuersissutit kisermaassinermik atuiiffiusinnaanngitsutut tunniunneqartarput. **Sermimut imermullu inatsimmi § 4.** Taamatutaaq sumiiffimmi killikkami aammalu piumasaqaatit aalajangersarneqarsimasut tunngavigalugit nunami sumiiffimmi kisermaassinermik atuiiffiusinnaanngitsutut sermimik imermillu avammut nioqqutissatut atuinissamat akuersissummik Naalakkersuisut tunniussinnaapput. **Sermimut imermullu inatsimmi § 3.**

Taakku saniatigut sumiiffinni, § 4 naapertorlugu akuersissuteqarfiusuni pisinnaatitaaffinnik pigisartumut taarsiissutitaqanngitsumik allat najugaqarfinni atuisut pilersorneqarnissaat siunertaralugu sermimik imermillu atuinissaannut Naalakkersuisut akuersissuteqarsinnaapput. **Sermimut imermullu inatsimmi § 6.**

Nilammik imermillu atuineq pillugu paasissutissat uani nassaarineqarsinnaapput:
www.iceandwater.gl

Akisussaasutut oqartussaasoq: Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik.

Suliffeqarfiit immikkut ittumik inissinneqarnissaannut piomasagaateqarfiusut

Kommunit sumiiffinni nunaminertanik pilersaarusiortarneranni, suliffeqarfinnut aalajangersimasunut, avatangiisinut peqqussummi kapitali 5-imi, suliffeqarfinnut immikkut ittumik mingutsitsisunut tunngasumi maleruagassiuunneqarsimasunut nunaminertanik naleqquttunik toqqaasoqartarnissaa qulakkeertussaavaat, taamaalilluni suliffeqarfiit taamaattut sumiiffinnut, inissianik sulianilluunniit mingutsitsinissamat malussajasunik allanik sanaartorfissatut immikkoortinneqartunut qanittumi sananeqannginnissaat qulakkeerneqassalluni.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

Suliffeqarfinnut immikkut ittumik mingutsitsisunut anguniakkat immikkut ittut, avatangiisinut peqqussummi siunertanut paragrafimi – tak. § 1 – allassimasut saniatigut Naalakkersuisut anguniagasunik aalajangersimasunik aalajangersaasimangillat.

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piomasagaatit

- Kommunimut pilersaarutip ilusiligaanerani pingaarnermi kommunimut pilersaarummi sumiiffiit ilaanni nunaminertat suliffeqarfinnut avatangiisinut mingutsitsisunut atorneqartut eqqarsaatigalugit sumiiffiit killissallu aalajangersarneqassapput. Pilersaarusiortarneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 2, nr. 2.
- Suliffeqarfiit immikkut ittumik mingutsitsisut mingutsitsisarnerat oqaatigineqareersutut avatangiisinut peqqussummi kapitali 5-imi, kiisalu suliffeqarfinnut il.il. immikkut mingutsitsisunut avatangiisit pillugit akuersissuteqartarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 11-mi, 20. august 2004-meersumi maleruagassiuunneqarput. Nalunaarummi tassani immikkut allassimavoq, suliffeqarfik kommunimut pilersaarummi immaqalu sumiiffimmi pineqartumi sumiiffimmut pilersaarummi piomasagaatit malillugit sananeqarsimanngippat, suliffeqarfik akuersissummik tunineqassanngitsoq. **Avatangiisinut akuersissuteqartarnermut nalunaarummi § 9.**
- Taamaattorli suliffeqarfik aalajangersimasooq nalunaarummut ilanngussaq 1-imi *-imik nalunaaqutserneqarsimappat, aammalu suliffeqarfik kommunimut pilersaarutit pingaarnertit, aammalu sumiiffiup ilaani pineqartumi sanaartukkanut amerlasuunut aalajangersagaasimasinnaasut malillugit sananeqarsimappat, suliffeqarfinnut aalajangersimasumut avatangiisit pillugit akuersissuteqarnissaq pisariaqanngitsoq Naalakkersuisut aalajangersinnaavaat. **Avatangiisinut akuersissuteqartarnermut nalunaarummi § 14**

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Suliffeqarfinnut sanaartukkanullu aalajangersimasunut tunngatillugu avatangiisinut sunniutissanik naliliineq (VVM) pillugu nalunaarusiornissamat aalajangersimasunik pilersaaruteqartoqarnersooq eqqumaffigineqartariaqarpoq. Suliffeqarfiit suut VVM-imut maleruagassanut ilaatinneqassanersut inaarutaasumik aalajangiiffigineqarsimanngilaq; taamaattorli suliffeqarfiit aalajangersimasut ilaat, avatangiisinut peqqussummi kapitali 5-imi maleruagassanut ullumikkut ilaatinneqartut aamma VVM-imut maleruagassanut ilaatinneqarmata erseqqilluinnarpoq. VVM-imut inatsisip 2010-p ingerlanerani naammassineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Akisussaasutut oqartussaasoq: Avatangiisinut Immikkoortortaqarfik, Nunami Namminermi, Pingortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik.

Eqqaaviit toqqaviillu mingutsinneqarsimasut

Kommunit sumiiffinni nunaminertanut pilersaarusiornerminni maannakkut siornatigullu eqqaaveqarfiusut toqqaviillu mingutsinneqarsimasut eqqumaffigisariaqarpaat. Tamatumunnga atatillugu ukununnga tunngasut suliarineqarput:

- Kalaallit Nunaanni eqqaaveqarfiit toqqaviillu mingutsinneqarsimasut nalunaarsorsimaffiat; Asiaq 2003
- Nunaannarmi suliap eqqaaviillu nunap assiliorneri – suliap immikkoortua 1; Niras 2003
- Nunaannarmi suliap eqqaaviillu nunap assiliorneri – suliap immikkoortua 2; Niras – naammassineqanngitsaq.

Nalunaarusiami siulliullugu taaneqartumi nalunaarsukkat pingaartumik nunaminertat mingutsinneqarsimasut naleqqutinngitsumik atorneqarnissaat pinngitsoorniarlugu suliarineqarsimavoq; asser-suutigalugu inissianik, sullissivinnik, pinnguartarfinnik assigisaannilluunniit sanaartornissamat. Taamaallaat Kalaallit Nunaanni illoqarfanni nalunaarsuisoqarpoq.

Nalunaarusiat taaneqartut kingullit marluk suliassatut ataatsimoortuupput. Suliap immikkoortuani 1-imi nunaannarmi suliassat nalunaarsorneqarsimapput, taassumalu suliarineqarnerata kingunerisaanik eqqakkanik toqqorterinerit aamma/imaluunniit mingutsitsinerit pisimasussaapput. Sumiiffinni siunissami salisinaanermut atatillugu oqartussaasut pilersaarusiornissamat tulleriarinissamullu sakkusaqartinneqarnissaat suliap immikkoortuani 2-mi anguniarneqarpoq.

Nalunaarusiat: Kalaallit Nunaanni eqqaavikunik nunaminertanillu mingutsinneqarsimasunik nalunaarsuineq; Asiaq 2003 aamma

Asimi eqqakkanik ingerlassanillu nalunaarsuusiaq – killiffik 1; Niras 2003, KANUKOKAp nittartagaani aaneqarsinnaavoq: www.kanukoka.gl

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

Toqqavinnut mingutsinneqarsimasunut anguniakkat pingaarnerit, avatangiisinut peqqussummi siunertanut paragrafimi – tak. § 1 – allassimasut saniatigut Naalakkersuisut anguniagassanik aalajangersimasunik aalajangersaasimangillat. Eqqaaviit eqqagassalerinermut pilersaarummut ilaatinneqarput.

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piunasaqaatit

- Kommuninut pilersaarummi nunaminertat mingutsitsiviusut mingutsitsiviulersinnaasullu eqqarsaatigineqassapput. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 2, nr. 2.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Eqqakkanik toqqorsiviit nunaminertallu mingutsinneqarsimasut nalunaarsorneqarneri NunaGIS-imi nassaarineqarsinnaapput (www.nunagis.gl).

Akisussaasutut oqartussaasoq: [Avatangiisinut Immikkoortortaqarfik, Nunami Namminermi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik](#)

Eqqagassaleriviit eqqagassalerinerlu

Naalakkersuisut eqqagassalerinermut pilersaarutissatut siunnersuummik suliaqarsimapput. Eqqagassalerinermut pilersaarummi tassani Naalakkersuisut eqqagassalerinermut politikissaannut mali-tassiuinissaq siunertarineqarpoq. Tassalu eqqagassalerinermut pilersaarut oqartussaasut siunissami eqqagassalerinermik suliaqarnissaannut, aammalu kommunit siunissami najukkani eqqagassalerinermut sinaakkusiornissaannut tunngavissatut suliarineqarpoq. Avatangiisinut peqqussutip 2007-imi² allanngortinneqarnerani tamanna inatsisitigut piumasaqaataalerpoq.

Avatangiisinut peqqussutip 2007-imi allanngortinneqarnerani aamma kommunit eqqagassaleriner-
mut pilersaarut pingaarneq aallaavigalugu kommunimi iliussissamat pilersaarutini taakkununga
assingusunik suliaqartarnissaat pillugu piumasaqaat atuutsinneqalerpoq.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

Eqqagassalerinermi anguniakkat pingaarnerit eqqagassalerinermut pilersaarummut siunnersuummi
imatut allasimapput:

”Eqqagassalerinerup siunissami ineriartortinneqarnerani makku pingartinneqassapput:

- Silaannarmik, imermik, sermimik nunamillu mingutsitsinissamik pinaveersartitsineq akiu-
niarnerlu;
- Eqqagassalerinerup avatangiisinut peqqissutsimullu isumannaatsumik isumagineqarnissaa;
- Ineriartortitsinerup nungusaataangitsumik tunngaveqarluni ingerlanneqarnissaata qulak-
keerneqarnissaa;
- Ineriartortitsinerup nungusaataangitsumik tunngaveqarluni ingerlanissaata qulakkeerneqar-
nissaa;
- Isumalluutini atuinerup tamaangaannartitsisarnerullu killilersorneqarnissaa; kiisalu
- Atueqqittarnerup siuarsarneqarnissaa.”

Eqqagassalerinermik ullutsinnut naleqquttumik pilersitsiniarnermi suliaq annertoq qanoq ilior-
luta aallartissanerlutigu piffissap sivisuup ingerlanerani Naalakkersuisut isiginiarsimavaat. Eqqa-
gassalerinermi pilersaarut pigineqartoq, ukiuni aggersuni eqqagassalerinermut suliaqarfimmi
sinaakutissatut tunngavissusssatut akuerissallugu Naalakkersuisut 2010-imi juunip qaammataani
aalajangerat tamatuma kingunerisimavaa.

Kommunit pilersarusiortarnerannut piumasaqaatit

- Kommuninut pilersaarutini nunaminertat suliffeqarfinnut avatangiisinut mingutsitsisunut,
kiisalu nunaminertat mingutsitsisusut mingutsitsisuulersinnaasullu eqqarsaatigineqassap-
put. Pilersarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaan-
ni § 17, imm. 2, nr. 2.

Eqqagassalerinermik pilersarusiornissamat piumasaqaat avatangiisinut peqqussummi kapitali 8, §
36b-mi maleruagassiorneqarpoq.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

² Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut peqqussu-
taat nr. 8, 15. november 2007-imeersoq.

Eqqagassalerinermut pilersaarummut missingiut www.nanoq.gl aqqutigalugu tusarniaanermut iserfissami nassaarineqarsinnaavoq.

Akisussaasutut oqartussaasoq: [Avatangiisinut Immikkoortortaqarfik, Nunami Namminermi, Pingortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik.](#)

Pinngortitamik illersuineq

Pinngortitamik illersuinissamat aalajangersakkat ukiorpasuarini peqqussutitut nalunaarutitullu, Inatsisartunit Naalakkersuisunillu (qitiusumik aalajangersakkat) akuerineqarsimasutut iluseqartarsimapput, imaluunniit kommunini maleruagassatut, kommunini malittarisassatut kommunalbestyrelsinin (najokkani aalajangersakkat) akuerineqarsimasutut iluseqartarsimallutik.

Pinngortitamik illersuinissamat inatsisip 1. januar 2004-mi akuerineqarnerata kingorna nuna tamakerlugu eqqissisimatitsisarneq aqqutigalugu nunaminertanik aatsaat eqqissisimatitatus aalajangiisogarsinnaalerpoq. Kisiannili malittarisassat pisoqqat nunaminertanik eqqissisimatitatus aalajangiisarnermut tunngavissanik imaqarpoq, atorunnaarsinneqarnissamik tungaanut atuuttussanik. Eqqissisimatitsinissamat siunnersuuteqarsinnaasut tassaapput peqatigiiffiit, suliniaqatigiiffiit, kommunit Naalakkersuisullu.

Eqqissisimatitsinissamik aalajangiinissamat suliani tamani – kikkut eqqissisimatitsinissamik siunnersuuteqarnerisut apeqqutaatinnagit – kommunalbestyrelsinin kommunimi sumiiffimmi aalajangersimasumi eqqissisimatitassatut siunnersuutigineqartumik ilisimaarinnereertarnera nalinginnaasuvoq, taamatullu eqqissisimatitsinissamat aalajangersakkat immikkut ittut suliarineqarnerini Naalakkersuisoqarfiup kommunillu pineqartut akornanni suleqatigiittoqartarnera nalinginnaasuulluni.

Kommuninut pilersaarutit suliarineqarnerinut atatillugu aamma nunaannaq ilaatinneqartussaavoq, taakkunanilu sumiiffiit eqqissisimatitatus nunaannarmut pilersaarutinut ilaasussaapput. Taamaattumik kommuninut pilersaarutit pinngortitami ingerlatsinermut aammalu eqqissisimatitsinissamat soqutigisat ersarissarneqarnissaannut tunngavissaapput pingaarutillit. Nunami Namminermi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmi Pinngortitamut Avatangiisinullu Immikkoortortaqarfiup ukiuni tulliuuttuni soorunami kommuninut pilersaarutit annertuumik soqutigisarisussaavai, pilersaarutini taakkunani pinngortitap arlaatigut sunniuteqarfigineqarnissaa takuneqarsinnaasussaamat.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat:

- Kommunimut pilersaarutip eqikkarneqarsimasup ukiuni tulliuuttuni pinngortitami ingerlatsinermut pingaarutilittut tunngavigineqalernissaa.
- Illersuinissap nunap piinik tunngaveqarluni, mianersornissamat tunngavissat malillugit aammalu inuit inuuniarnerannut atugassarititaasut aammalu uumasut naasullu pigineqaannarnissaat ataqqillugit ingerlanneqarnissaa.
- Uumassusillit assigiinngisitaarnerinik illersuinissaq, taakkununga timimi kingornussat, suussutsit, najukkat pinngortitamilu ataqatigiinnerit ilaallutik.
- Nunami naleqartitatus piginnarneqarnissaat paaqqutarineqarnissaallu.
- Innuttaasut pinngortitami nassaassaqarluartumi angalasinnaanissaasa tammaarsimaarsinnaanissaasalu qulakkeerneqarnissaa.
- Nunat tamat akornanni pinngortitamut isumaqatigiissutit pisariaqarnerat naapertorlugu Kalaallit Nunaanni inatsisinut ilanngunneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa.
- Nunami taamatullu immami uumasut nujuartat, naasut kiisalu tappiorannartut inuiaqatigiinnit kalaallinit pigineqartut timikkut kingornussatigut isumalluutigineqarnerisa atorluarneqarnissaasa inuiaqatigiinnut iluaqutaanissaasa qulakkeerneqarnissaa.

- Uumassusillit timikkut kingornussatigut naleqqussarsimasut atorluarneqarnerinut, atorneqarnerinut ingerlanneqarnerinullu atatillugu pinngortitap inuillu peqqissusaannik illersuinisap qulakkeerneqarnissaa.

Kommunit pilersarusiortarnerannut piunasaqaatit

- Kommuninut pilersaarutini pissutsit eqqissisimatinneqartussat eriagisassallu isumagineqarnissaat maleruagassiorneqassaaq, taakkununga pinngortitami naleqartitat sumiiffiilluunniit immikkut eriagisassatut naliliiffigineqartut ilaallutik. Pilersarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 19, imm. 2 aamma § 20, imm. 1, nr. 5.

Nunami nunaminertanik aamma tatsinik tarajoqanngitsunik tarajulinnillu eqqissisimatitsineq

Pinngortitamik illersuinissamat inatsisip nutaap atuutilerneratigut kommunini maleruagassiornikkut nunami nunaminertamik, kangerlummik, kuummik imaluunniit tatsinik eqqissisimatitsilersinnaaneq ajornarsivoq. Nunami nunaminertanik aamma tatsinik tarajoqanngitsunik tarajulinnillu eqqissisimatitsilerneq 1. januar 2004-p kingorna aatsaat pinngortitamik illersuinissamat inatsimmi kapitali 5-imi maleruagassat malillugit nalunaarut, Naalakkersuisunit akuerineqarsimasoq aqutigalugu pinsinnaalerpoq. **Pinngortitamik illersuinissamat inatsimmi §§ 11-18.**

Nunami nunaminertanik eqqissisimatitsilertarneq

Nunami nunaminertamik eqqissisimatitsilertarnermut atatillugu nalinginnaasumik sumiiffimmut eqqissisimatinneqalersumut ingerlatsinissamat pilersaarusiorqartarpoq, tassanilu ilaatigut maleruagassat ingerlatsinikkullu suliniutit suut nunaminertami aallartinneqassanersut aalajangersarneqartarput. Pilersaarut taamaattoq kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni suleqatigiinnikkut suliarineqartussaavoq.

Kommuni, nunaminertamik eqqissisimatitsilernissamik kissaateqartoq, nunaminertap eqqissisimatinneqalernissaanut pissutsinut sunniinissamat annertuunik periarfissaqarpoq. Tassalu kommuni sumiiffimmik eqqissisimatitsilerniarluni Naalakkersuisunut siunnersuuteqarsinnaavoq. **Pinngortitamik illersuinissamat inatsimmi § 12.**

Kommuni eqqissisimatitsilernissaq pillugu Naalakkersuisunut siunnersuummik saqqummiussilluni suliamik aallartitsinissamik kissaateqartoq, Nunami Namminermi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmut nassiussissaaq. Siunnersuut minnerpaamik eqqissisimatitassatut kissaatingeqartumik, atuisinnaatitaanermut akuersissutinik tunniunneqarsimasunik (tassunga ilanngullugu sumiiffimmi nunaminertamik atuisinnaatitaasut kikkuunersut) siunnersuummit sunniuteqarfigineqartussanik, kiisalu siunnersuummi siunertat sumiiffiullu eqqissisimatinneqalernissaanut tunngavilersuutit nassuiaatitaannik imaqassaaq. **Pinngortitamik illersuinissamat inatsimmi § 12, imm. 3.**

Pinngortitamik illersuinissamat inatsit naapertorlugu peqatigiiffiit, suliniaqatigiiffiit assigisaallu, taamatut suliaqarnissamat akuerineqarsimasut, eqqissisimatitsinissamik siunnersuummik Naalakkersuisunut saqqummiussinnaapput. Nunami Namminermi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik eqqissisimatitsinissamat siunnersuummik taamaattumik tunineqaruni, siunnersuut kommuninut pineqartunut nassiutissavaa, kommunilu siunnersuummut oqaaseqaammik saqqummiussinnaavoq. Kiisalu sumiiffiup pineqartup eqqissisimatinneqalernissaa tapersorneqarsinnaappat, eqqissisimatitsinissamat siunnersuutip suliarineqarneranut kommuni akulerutsinneqassaaq.

Kommunit inatsisitigut illersorneqarsinnaanerinut qularnaveeqqusiissut

Oqaatigineqareersutut kommuni imaluunniit kommunit akuutinneqartut eqqissisimatitsinissaq aammalu eqqissisimatitsiviusussami eqqissisimatitsinissamat aalajangersakkat paasisimaarisussaavaat. Pinngortitamik illersuinissamat inatsit kommunit ataasiakkaat inatsisitigut illersorneqarsinnaanerinut qularnaveeqqusiissutaasussanik imaqarpoq, tassanilu eqqissimatitsinissamat Naalakkersuisut aalajangiinerat aammalu eqqissisimatitsinissamat aalajangersakkat aalajangersimasut pillugit kommunit Pinngortitaq pillugu Maalaaruteqartarfimmut maalaaruteqarsinnaanerat aalajangersarneqarpoq. Taamatuttaaq tassani, soorlu kommuni nunami nunaminertamik kuummilluunniit il.il. eqqissisima-

titsinissamik siunnersuuteqarsimatillugu, Naalakkersuisut eqqissisimatitsinissamik suliap siuarsar-
neqarnissaanik Naalakkersuisut taperseerusunngippata kommunip Naalakkersuisut aalajangiinerat
pillugu maalaaruteqarsinnaanera allassimavoq. **Pinnngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 18,**
imm. 2 aamma § 55.

Nunaannarmi pinngortitami illersorneqartut suussusii

Kommunip nunaannarmi pilersaarusiordermini, ilaatigut illuaraliornissamut nunaminertanik qinnuteqaatinik suliaqarnerminut atatillugu pinngortitami illersorneqartut pillugit maleruagassat eqqumaffigisussaavai. Pinngortitami immikkut illersugassatut inissisimasut tassaapput tatsit tarajullit taratsumillu akullit, kiisalu puilasut kissartut. Pinngortitami pigisat taamaattut asseqanngitsuunerat, aammalu immikkut illersortarialinnik naasoqarnerat uumasooqarnerallu tamatumunnga tunngaviuvoq. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 21, kiisalu inatsimmut nassuiaatini qupp. 15.**

Illersuinerup nassatarisaanik inatsisip atuutilernerata kingorna tatsit tarajullit puilasullu kissartut qanoq issusiinik allannguisoqarnissaa inerteqqutaalerpoq. Taamaalilluni tatsit tarajullit puilasullu kissartut maannamut atorneqarnerat (pinngortitamik illersuinissamut inatsisip atuutilernissaa sioqullugu) inatsisip atuutilernerata kingorna (1. januar 2004) ingerlaqqissinnaalerpoq. Assersuutigalugu puilasumik kissartumik sapusiineq 1. januar 2004-p kingorna pisimappat, tamanna inerteqqutaanngitsumik ingerlatiinnarneqarsinnaavoq, kisiannili siunissami sapusiisinaanissamut pilersaarutit § 21-mi aalajangersakkanut ilaatinneqassapput.

Inerteqquteqarnermut suut ilaatinneqassanersut tamakkiisumik naatsorsorneqarsinnaanngillat. Aataatsimut isigalugu oqartoqarsinnaavoq, iliuuseqarneq tatsini tarajulinni puilasuniluunniit kissartuni pissutsinik allanngortitsisinnaasoq. Tunngaviusumik allannguutissat tamarmik pineqarput, kisiannili allannguinerit utaqqiisaannaasumik pisut, aammalu pinngortitap pissusianut sunnuteqaanngitsut nalinginnaasumik inerteqquteqarnermut ilaatinneqartussaannngillat.

Iliuusissanut nalinginnaasumik inerteqqutigineqartartussanut assersuutit tassaapput:

- Tatsimi tarajulimmi imaluunniit puilasumi kissartumi sapusiineq;
- Tatsimi tarajulimmi imaluunniit puilasumi kissartumi naasulersuineq;
- Tatsip tarajullip imermik tarajoqanngitsumik akuneqarnera;
- Tatsip tarajullip imaluunniit puilasup kissartup imaarneqarnera; aamma
- Tatsip tarajullip imaluunniit puilasup kissartup imermik igitassamik kuuffigineqarnera.

Imermik imigassamik piiaaq inerteqquteqarnermut ilaanngilaq, taamaattumillu siunissami inerteqquteqarneq apeqqutaatinnagu puilasumit kissartumit imermik imigassamik piiaanermik aallartit-sisoqarsinnaavoq. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 21, imm. 1 aamma imm. 2.**

Pisuni immikkut ittuni § 21-mi inerteqquteqarnermik saneqqutsisinaanermik Naalakkersuisut akuersissuteqarsinnaapput. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 23.** Saneqqutsisinaanissamut qinnuteqaatit Nunami Namminerimi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmi Pinngortitamut Immikkoortortaqarfimmut nassiunneqassapput.

Akisussaasutut oqartussaasoq: **Pinngortitamut Immikkoortortaqarfik, Nunami Namminerimi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik.**

Nunaannarmi sumiiffiit illersuiffiusut killeqarfii

Illersornissamat killeqarfiit 100 meteriutinneqarnerinut kuuit, tatsit tarajullit, puilasut kissartut sinerissallu sanaartorfigineqarnissamat, atuivallaarfiunissaannut aserorneqarnissaannullu illersorneqarnissaat tunngavigineqarpoq. Tassami kuuit sinerissallu sinaanni nunap erngullu naapiffii uumassuulinnik assigiinngisitaartorujussuarnik immikkut ittunik peqartarput. Taakkunani uumasut naasullu immikkut ittut amerlasoorsuusarput. Aamma kuuit kangerluillu inunnit aallaaniartartunit aalisartartunillu, imertartartunit illuaraliortartunillu pilerigineqartorujussuusarput. Taamaattumik kuuit sinerissallu sinaasa illersorneqarnissaat immikkut pisariaqartinneqarpoq.

Pingortitamik illersuinissamat inatsimmi § 25-mi allassimavoq, pinngortitami suussutsinit taaneqartuniit 100 meterit tikillugit “nuna allanngortinneqassanngitsaq”. Tassalu assersuutigalugu kuunniit aamma sinerissamiit 100 meterit iluanni sanaartortoqaqqusaanngilaq, ungaluleeqqusaanngilaq, naasulersueqqusaanngilaq, imaarsaaqqusaanngilaq assigisaannilluunniit iliortoqaqqusaanani, aammalu kuuit sinerissallu sinaat naatitsivigeqqusaanngillat naasulersoqqusaanngillat. Nunaatillit, soorlu Kalaallit Nunaata kujataani savaatillit maleruagassanut taakkununga ilaatinneqanngillat. Assaagalarnarit, soorlu itsarnisarsiuut misissuinerinut atatillugu, nalinginnaasumik inerteqquteqarnermut ilaatinneqartanngillat.

Kuuit sinerissallu sinaasa ”eqqissisimatinneqarnerat” tamaani angalaqqusaannginnermik isumaqanngilaq. Akerlianik illersuiffiusut killeqarfilerneqarnerisigut innuttaasut tamarmik kuuit, kangerluit sinerissallu sinerlugit assersuutigalugu ungalunit illuaqqanilluunniit akornusersorneqaratik angala-sinnaanissaat qulakkeerniarneqarpoq.

Illersuiffiusut killeqarfii pingaarnernut marlunnut avinneqarsinnaapput:

- Pinngortitami aalajangersimasunik soorlu tatsinik tarajulinnik taratsunillu akulinnik, kuunik puilasunik kissartunik illersuiffiusut killeqarfii; aamma
- Sinerissami illersuiffiusut killeqarfii.

Taakku saniatigut illoqarfiit nunaqarfiillu killeqarfiisa avataanni matuma siuliani taaneqartut sania-tigut illersuiffiusut killeqarfiinut Naalakkersuisut maleruagassiorsinnaapput. **Pinngortitamik illersuinissamat inatsimmi § 32.**

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piumasqaatit

- Kommuninut pilersaarutini pissutsit eqqissisimatinneqartut eriagisassallu isumagineqarnissaannut maleruagassanik aalajangersaasoqassaaq, taakkununga pinngortitami naleqartitat sumiiffiillu immikkut ittunik eriagisassat ilaallutik. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorqeartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 19, imm. 2 aamma § 20, imm. 1, nr. 5.

Tatsit tarajullit, tatsit tarajunik akullit, kuuit aamma puilasut kissartut illersorneqarnissaannut killeqarfiit

Illoqarfiit nunaqarfiillu killeqarfiisa avataanni, pinngortitamut tunngassuteqartunit matuma kinguliani taaneqartunit 100 meterit tikillugit sanaartortoqassanngilaq, naasunik ikkussuisoqassanngilaq, naatitsisoqassanngilaq imaarsaasoqassananilu, imaluunniit nuna allatut iliorluni allanngortinneqassanngilaq:

1. Tatsit tarajullit aamma tatsit tarajunik akullit;
2. Kuuit; aamma
3. Puilasut kissartut.

Kuuit taaneqartut tassaapput kuuit, eqalunnit najorneqartut. Tassalu illersuinissamut maleruagassat kuunnut tamanut atuutinngillat, taamaallaalli kuunnut eqalunnit najorneqartunut atuullutik. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 25, imm. 1, 2 aamma 3.**

Sinerissami illersuinermit killeqarfii

Sinerissap killeqarfia tassaavoq immap ulinnerani nunap immallu (kangerluup) naapiffiat. Illoqarfiiit nunaqarfiillu killeqarfiisa avataanni sinerissamiit 100 meterit tikillugit sanaartortoqassanngilaq, nasunik ikkussuisoqassanngilaq, naatitsisoqassanngilaq, imaarsaasoqassanngilaq, imaluunniit nuna allatut iliorluni allanngortinneqassanngilaq. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 26.**

Sunngiffimmi, takornarianut, piniariartarfinnik annanniartarfinnillu illuaqqanik sanaartorneq

Matuma siuliani taaneqartutut illuaqqanik sinerissamiit 100 meterinit qaninnerusumi sunngiffimmi illuaqqanik sanaartortoqaqqusaanngilaq. Inerteqquteqarnermi illuaqqat piniariartarfiit annaniartarfiillu kisimiittut pineqanngillat. Tassalu illuaqqanik piniariartarfinnik annanniartarfinnillu (ajunaa-lernermi) kisimiittunik sinerissamiit 100 meterinit qaninnerusumi sananissaq inerteqqutaanngilaq. Illuaqqat piniariartarfiit annanniartarfiillu pineqartut taamaallaat tassaapput illuaqqat kommuninit suliniaqatigiiffinnilluunniit il.il. sananeqarsimasut, pingaartumillu piniariarnermut atatillugu atornerqartussat, imaluunniit ajornartoornermut atatillugu atugassanngortinneqartut. Taamaattumik illuaqqat inunnit ataasiakkaanit sananeqarsimasut – illuaqqatut taamaallaat imaluunniit pingaartumik piniariartarfittut annaniarfittulluunniit atugassanngorlugit sananeqarsimagaluarpataluunniit – sanequtsisinnaanissamut maleruagassanut ilaatinneqanngimmata, taamaattumillu sinerissamiit 100 meterinit qaninnerusumut inissinneqarsinnaanngimmata erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 29, kiisalu inatsimmut nassuiaatit.**

Sunngiffimmi takornarianullu illuaqqat kuunniit, puilasunit kissartunit, tatsinit tarajulinnit aamma tatsinit taratsumik akulinnit 100 meterinit qaninnerusumut ungasinnerusumulluunniit inissinneqarsinnaapput, tamanna nunaannarmut pilersaarummi imaluunniit kommunini malittarisassani aalajangerneqarsimappat (kingulliulluguli taaneqartumi pinngortitamiittunit sinerissamillu 100 meterit sinnerlugit ungasissusilimmuut inissiinermut atuutsinneqarpoq). **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 30, imm. 1 aamma imm. 2.**

Pisuni immikkut ittuni 100 meterinut killeqarfimmik sanequtsisinnaanissamut Naalakkersuisut akuersisinnaapput. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 31.**

Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 30-mi allassimavoq, sumiiffimmuut pilersaarummi (siornatigut nunaannarmut pilersaarummik taaneqartartumi) 100 meterimut maleruagassaq atuutsinneqassanngitsoq aalajangersarneqarsinnaasoq, taamatullu sumiiffimmuut pilersaarummi sinerissamiit, kuunniit il.il. illersornissamut killeqarfiup 100 meterinit ungasinnerusumut inissinneqarnissaa aalajangersarneqarsinnaavoq. Maleruagassami tassani najukkami pissutsit tunngavissaqarluartillugit illersornissamut maleruagassap 100 meterinut killilerneqartup saneqqunneqarsinnaanissaanut tunngavigneqarpiarpoq.

Nunaannarmut kommunip pilersaarutaanut tapiliussaq sumi sunngiffimmi illuaqqanik sanasoqarsinnaanersoq imaluunniit sanasoqarsinnaannginnersoq pillugu malittarisassanik imaqaassaaq. Malit-

tarisassat taakku tunngavissalimmik naliliineq, ilaatigut kommunimi pinngortitami eriagineqarnerpaasussat sunnertianerpaasullu misissoqissaarneqarnerinik tunngaveqartut tunngavigalugit suliari-neqartariaqarput. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 30.**

Saneqqutsisinnaanermut qinnuteqaatit Nunami Namminermi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmi Pinngortitamut Immikkoortortaqarfimmut nassiunneqassapput.

Akisussaasutut oqartussaasoq: Pinngortitamut Immikkoortortaqarfik, Nunami Namminermi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Illersornissamut killeqarfinnik atuutsitsilernermet atatillugu tamatuma sunngiffimmi illuaqqanut pioreersunut illoqarfiillu ineriartortinneqarneranut sunniuteqarnissaa annilaanganartoqartinneqarpoq. Taamaattumik illersornissamut maleruagassat taamaallaat siunissami suliassanut (inatsisip 1. januar 2004-mi atuutilernerata kingorna aallartinneqarsimasunut) atuutsinneqartussaanaera erseqqis-sassallugu pingaaruteqarpoq, taamaattumillu maleruagassaq sunngiffimmi illuaqqanut, 2004-mi januaari sioqqullugu sananeqarsimasunut kalluaasussaannigilaq. Tamatuma saniatigut maleruagassaq taamaallaat illoqarfiit nunaqarfiillu killeqarfiisa avataanni atuutissaaq.

Inatsimmi pineqanngitsut

Imerk imigassamik piiiaanermut atatillugu suliat 100 meterinut illersornissamut killeqarfiliinissamut maleruagassanut ilaatinneqanngillat. Tamatuma ilaatigut nassatarisaanik assersuutigalugu atortut, pisortat imermik pilersuinerannut atorneqartut kuunniit imaluunniit puilasunit kissartuniit 100 meterit iluanni inissiinissaq inerteqqutaanngilaq. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 25, imm. 3.**

Nunalerinermi suliat illersornissamut killeqarfinnut maleruagassanut ilaatinneqanngillat. Taamaattorli illersornissamut killeqarfiliinissamut maleruagassat aamma nunaateqarnermi sulianut atuutsinneqarnissaat Naalakkersuisunit aalajangerneqarsinnaavoq. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 27, imm. 1 og 2.**

Suliat aatsitassalerinermut inatsimmik tunngaveqartut illersornissamut killeqarfiliinermi maleruagassanut ilaatinneqassanngillat. **Pinngortitamik illersuinissamut inatsimmi § 28.**

Akisussaasutut oqartussaasoq: Pinngortitamut Immikkoortortaqarfik, Nunami Namminermi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik.

Timmiaqarfiit sumiiffiillu timmissanik illersuiffiusut

Uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissut, Danmarkip 1993-imi Kalaallit Nunaat sinnerlugu isumaqatigiissutigisaa aqcutigalugu Kalaallit Nunaat pisussaavoq, ilaatigut uumasut najugaqarfiisa, suussusiisa nunami naasut aammalu uumasut assigiinngisitaarnerannik allangutsaaliuissalluni. 2007-imi Kalaallit Nunaanni uumasut nungutaanissamut navianartorsiortut allattorsimaffiat saqqummersinneqarpoq, tassanilu ilaatigut nunap iluani uumasut akisussaaffeqarfiusut, uumasut taakku Kalaallit Nunaat pingaarnertut imaluunniit nunarsuarmi kisiat uumaffigimmassuk, Kalaallit Nunaata immikkut ittunik akisussaassuseqarfigisai allassimapput. Uumasunut nungutaanissamut ulorianartorsiortunut allattorsimasunut timmiaqatigiit arlallit, nungutaanissaat pinngitsusagsutSIGU pilersaarusiormi ingerlatsinermilu immikkut eqqumaffigineqartariaqartut ilaatinneqarput. Taamaattumik pilersaarusiormi illersuinissamut soqutigisat qulakkeerniarlugit timmissanut nalunaarummi timmissat aalajangersimasut najugaasa eqqaanni illersornissamut killeqarfiliisarneq pillugu aalajangersakkanik immikkut ittunik atuutsitsisoqarpoq, kiisalu sumiiffinnik, timmissanut nalunaarut aqcutigalugu immikkut ittunik timmissanik illersuiffiusunik toqqartuisoqarluni, taakunanilu atortunik sanaartortoqaqqusaanngilaq, imaluunniit piffissami sunnertianerpaaffiusumi akornusersuutaasinnaasunik suliaqartoqaqqusaanani.

Timmiaqarfiit eqqaanni illersuinissamut killeqarfiit

Timmissanut aalajangersimasunut najugaqarfiit eqqaanni illersuinissamut killeqarfiliisarneq pillugu aalajangersakkanik immikkut ittunik timmissanut nalunaarummi atuutsitsisoqarpoq. Timmiaqarfiit matumani tassaapput sumiiffiit sulluunniit imaani timmissat aappariit ikinerpaamik qulit erniorfigisaat. Killeqarfiit taakku iluini akornusersuutaasinnaasunik suliaqartoqaqqusaanngilaq. Taamaakkaluartoq timmissanut nalunaarummi § 7 naapertorlugu piffissani aalajangersimasuni manninnik katersuisoqarsinnaavoq, aammalu illersuinermut killeqarfiit iluini angallavinni nalunaarsorsimasuni imaatigut angalasoqarsinnaalluni. **Timmissanut nalunaarummi § 8**

3000 meterinut illersornissamut killeqarfiit

Timmiaqarfiit sulluunniit timmissanit makkunannga najorneqartut eqqaanni 3000 meterit iluanni seqqortaarnissaq allatulluunniit akornusersuinissaq inerteqqutaavoq:

- Appat;
- Imarpiup appai;
- Apparluit;
- Appaliarsuit;
- Taateraata;
- Malamuit; imaluunniit
- Qilanngat.

Timmissanut nalunaarummi § 8

200 meterinut illersornissamut killeqarfiit

Timmiaqarfiit timmissanit makkunannga najorneqartut qeqertamiippata imaluunniit qeqertaasamiippata, timmiaqarfiit eqqaanni 200 meterit iluanni seqqortaarnissaq allatulluunniit akornusersuinissaq inerteqqutaavoq:

- Mitit;
- Serfat;
- Qilanngat;

- Imeqqutaalat; imaluunniit
- Taateraata saniatigut naajat allat.

Timmissanut nalunaarummi § 8

Sumiiffiit timmissanik illersuiffiusut

Timmissanut nalunaarummi sumiiffinni immikkut ittumik timmissanik illersuiffiusuni, erniornerisa naalaani, tassalu maajip ulluisa aallaqqaataanniit aggustip ulluisa 31-annut, 500 meterit iluanni nunamut niunissaq angalanissarlunniit inerteqqutaavoq. Taamaattorli angallaviit nalunaarsorsimasut aqutigalugit imaatigut angalasoqarsinnaavoq. **Timmissanut nalunaarummi § 9.**

Kommune Kujallermi sumiiffiit timmissanik illersuiffiusut

- Kitsissut sinerpasissuat.

Qaasuitsup Kommuniani sumiiffiit timmissanik illersuiffiusut

- Qeqertat kujataanni Lion Øer;
- Kuup Apparsui / Kap Schackleton;
- Toqqussaaq;
- Kingittuarsuk, Angisup kimmuk avannaata kitaani;
- Upernaviup Apparsui / Sandersons Hope;
- Kippakumi Apparsuit;
- Salleg;
- Assissut / Kronprinsens Ejland-ip eqaani Brændevinsskær;
- Nunatsiaq / Hunde Ejland-ip eqqaani Rotten;
- Kitsissuarsuit eqqaanni Saattuarsuit
- Naternap tunuani Nordenskjölds Bræ-p eqqaani Tasiusarsuup kangerluttaa; aamma
- Appat Innaat / Appat eqqaanni timmiaqarfik.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Timmissat najugaannik timmiaqarfinnillu illersuinissamat kommunit najukkami atuuttussanik maleruagassiorsinnaapput (kommunini malittarisassat). Najukkani maleruagassat taamaattut atuutissagunik Naalakkersuisunit akuerineqartussaapput. Nalunaarutini assigiinngitsuni, uumasunik timmissanillu illersuinissamat maleruagassiorfiusuni nalinginnaasumik najukkani maleruagassiaasinnaasut nalunaarutini allassimasunit sukannerusussaasut pillugit aalajangersakkanik peqartarpoq. Timmissanik illersuinissaq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 8-imi, 2. marts 2009-meersumi § 22-mi allassimavoq, kommunalbestyrelsi kommunimi malittarisassanik aalajangersaanermi, timmissanik illersuinissamat maleruagassanik, timmissanut nalunaarummi allassimasunit sukannerusunik aalajangersaasinnaasoq.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik ilisimatusarnermik ilinniartitaanermillu siunertaqarfiusunik suliaqarnissamat, kiisalu timmisartut angallannerini isumannaalli-

saanermut qulakkeerinissamut nalunaarummi tassani aalajangersakkanik saneqqutsisinnaanermut akuersissuteqarsinnaavoq.

Akisussaasutut oqartussaasoq: [Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik.](#)

Sumiiffiit eqqissisimatineqartut allassimaffiat

Kalaallit Nunaanni sumiiffiit illersorneqartut, nunamut allanngutsaaliukkamut, UNESCO-mi Biosfære-qarfinnut, UNESCO-mi nunarsuarmi kingornussa qarfiusunut, pinngortitamut allanngutsaaliukkamut, Ramsar-eqarfinnut aamma sumiiffinnut eqqissisimatitsiviusunut arlalinnut ilaatinneqartut arlaqarput.

Nunat tamat akornanni inuiaqatigiinnut tunngatillugu uumassusillit assigiinngisitaartut pigiinnerneqarnissaat anguniarlugu sumiiffiit ilaasa illersorneqarnissaasa pingaaruteqarnerata eqqumaffigineqarnera annertusisimavoq. Nunat tamat akornanni isumaqatigiissutit, suliniaqatigiit, nalunaarutit imaluunniit isumaqatigiissutit arlallit aqutugalugit sumiiffinni illersuinissamut malitassanik naliginnaasunik maleruagassanillu aalajangersaasoqartarpoq, taakkununga ilanngullugu ilaatigut sumiiffinnik illersuinermi attaveqatigiinnik pilersitsisoqartarluni. Tassani pingaartumik uumassusillit assigiinngisitaartut pillugit isumaqatigiissut (CBD), Ramsar-eqarfinnut isumaqatigiissut, IUCN, Issittumi Isumasioqatigiit aamma UNESCO eqqaarsaatigineqarput.

Nunat tamat akornanni isumaqatigiissutini taakkunani arlalinni uumassusillit assigiinngisitaartut illersorneqarnissaat kisimi pineqannigilaq, kisiannili aamma pinngortitami isumalluutini atuinerup nungusaataannigsumik ingerlanneqarnissaa qulakkeerniarneqarluni, taakkunungalu najukkani ineriartortitsinerit eqqarsaatigineqarnissaat ilaavoq. Taakku Kalaallit Nunaata nammineerluni anguniagaanut annertuumik naleqqupput.

Kalaallit Nunaanni pinngortitami soqutigisat attuumassutillit illersorneqarnissaat qulakkeerniarlugu, Namminersorlutik Oqartussat suliniummik aallartitaqarput, tassanilu nunap iluani illersugassatut eqqarsaatigineqartussat suunersut paasiniarneqarput, aammalu Kalaallit Nunaanni sumiiffinnut illersorneqartussanut ataqatigiissitsinissamut ataatsimut suliniuteqarnissaq siunnerfigineqarluni. Taamaalilluni suliniummi sumiiffiit arlallit, nunami aamma nunat tamat akornanni piumasarisat tunngavigalugit illersugassatut isumaqarfigineqartut paasiniaaffigineqartussaapput. Taakku tunngavigalugit kommunit, sullissiviit suliniaqatigiiffiillu attuumassuteqartut qanittumik suleqatigalugit eqqissisimatitsinissamut nalunaarusiassavimmik suliaqartoqassaaq. Taamaalilluni suliniummi kommunimut pilersaarusiornissamut nunap iluani sinaakutissanik aalajangersaasoqassaaq.

Tassani sumiiffiit eqqissisimatitat allattorsimaffiat, kommuninut ataasiakkaanut agguarlugu, aammalu sumiiffinnut nunat tamat akornanni isumaqatigiissutit tunngavigalugit eqqissisimatineqartut naatumik nassuiaasiorneqartunik malitseqartinneqartut nassaarineqarsinnaapput.

Nunap iluani eqqissisimatitsiviit

Kommune Kujallermi sumiiffiit eqqissisimatitat

- Qinguata Qoorua, Qingeq Kujalleq, Tasersuaq, Kuussuaq, kiisalu Kuussuarmit orpippassuaqarfimmut Qasigeernermut nuna. Namminersorerullutik Oqartussat **nalunaarutaat nr. 12, 19. april 2005-imeersoq.**
- Uunartup qeqertartaata ilaa. Namminersorerullutik Oqartussat **nalunaarutaat nr. 11, 19. april 2005-imeersoq.**
- Tasermiutsiaq (Klosterdalen) **Nanortalimmi Tasermiutsiami orpippassuit naasullu pillugit Landsrådip maleruaqqusaa, 30. juni 1970-imeersoq.**

Kommuneqarfik Sermersuumi sumiiffiit eqqissisimatitat

- Qeqertaq Akilia.
Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaa nr. 19, 1. november 1998-imeersoq.
Ivittuut aamma Kangilinnguit. Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4, 12. april 2010-imeersoq.
- Kuussuaq.
Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 23, 14. juli 2008-imeersoq.

Qeqqata Kommuniani sumiiffiit eqqissisimatitat

- Arnangarnup Qoorua/Paradisalen. Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 31, 20. oktober 1989-imeersoq.

Qaasuitsup Kommuniani sumiiffiit eqqissisimatitat

- Qimusseriarsuarmi nuna allanngutsaaliugaq. Nalunaarut nr. 21, 17. maj 1989-imeersoq.
- Qeqertarsuarmi Naasuleriviup eqqaani nunaminertaq. Nalunaarut 1986-imeersoq.
- Ilulissat Kangiut. Nalunaarut nr. 10, 15. juni 2007-imeersoq. (Aamma nunat tamat akornanni eqqissisimatitsineq: UNESCO Nunarsuarmi kingornussaqqarfiit)
- Kitsissunnguit (Grønne Ejland). Nalunaarut nr. 11, 17. april 2008-meersoq. (Aamma nunat tamat akornanni eqqissisimatitsineq: Sumiiffiit Ramsar-eqqarfiit)

Kommunit aggornerisa avataanni sumiiffiit eqqissisimatitat

- Kalaallit Nunaata Avannaarsuarni Tunumilu nuna allanngutsaaliugaq. (Aamma nunat tamat akornanni eqqissisimatitsineq: UNESCO-mi Biosfære-qarfiit, kiisalu sumiiffinni Ramsar-eqqarfinni sumiiffiit ilaat pingasut)
Nalunaarut nr. 7, 17. juni 1992-imeersoq, nalunaarutikkut nr. 16-ikkut, 5. Oktober 1999-imeersukkut allannguuteqqartinneqqartoq.

Eqqissisimatitsinermut nalunaarutit matuma siuliani taaneqartut aalajangersakkanik arlalinnik, innuttaasunut ataasiakkaanut, kisiannili aamma kommuninut attuumassuteqqartunik imaqarput. Assersuutigalugu nunap iluani eqqissisimatitsinerit nalinginnaasumik sanaartornikkut suliaassat angallanermilu suliaassat suut sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi inerteqqutaannginersut pillugit maleruagassanik imaqartarput.

Oqaaseq ”nunap iluani eqqissisimatitsineq” isumaqarpoq, sumiiffiit kalaallit inatsisaat aqutigalugit eqqissisimatitaasut, taamaattumillu Namminersorlutik Oqartussat namminneerlutik illersuineq qanoq annertussuseqqassanersoq aalajangertarpaat, aammalu nammineq anguniakkatik tullerriaarinitillu tunngavigalugit maleruagassiorarlugit. Namminersorlutik Oqartussat sumiiffinnut eqqissisimatitanut tamanut pingaarnertut akisussaasuupput, taakkunungalugu nalunaarutini maleruagassanik saneqqutsisinnaanermut akuersissuteqqarsinnaanermut periarfissat ilaapput. Nalunaarummi maleruagassa-

nik saneqqutsisinnaanermut akuersissuteqartoqassappat, tamanna aatsaat kommunit pineqartut tusarniaaffigineqareernerisigut pisinnaavoq.

Eqqissisimatitsinerni kikkut sumiiffinnut nakkutilliinissamut akisussaasussaansut allassimasarpoq. Nalunaarutini arlalinni allassimasarpoq, kommuni sumiiffinni eqqissisimatitsiviusuni nakkutilliinissamut akisussaasuusoq.

Sumiiffinni eqqissisimatitsiviusuni ingerlatsinermut pilersaarutinik ukiuni tulluuttuni suliaqartoqassaaq. Taassuma suliarineqarnissaa Pinngortitamut Immikkoortortaqaqriup isumagisussaavaa, tamannali kommunit pineqartut suleqatigalugu ingerlanneqassaaq. Kangerlussuaq eqqaalu eqqissisimatitaanngikkaluartut, Qeqqata Kommunian aamma Pinngortitamut Immikkoortortaqaqriup sumiiffimmi tassani ingerlatsinissamut 2010-imi pilersaarusiussapput. Tassani soqutigisanik akerleriinnik arlalinnik peqarnera, taamaattumillu ingerlatsinissamut pilersaarummik, sumiiffimmi pinngortitamini nalillit sumiiffimmut soqutigisaqartunut (inuussutissarsiutigalugu piniartunut, tapertaralugu piniartunut, tammajuitsussarsiorluni piniartunut, takornarianut, najukkani sukisaarsaatigalugu suliaqartunut il.il.) iluaqutaasumik naleqquttumik ataqatigiissaakkamillu atorineqarnissaannut qulakkeerisusamik suliaqartoqarnissaata pisariaqartinneqarnera tamatumunnga pissutaavoq.

Nunat tamat akornanni eqqissisimatitsinerit

Ramsar-eqarfiit

Ramsar-eqarfiit tassaapput masattoqarfiit, nunat tamat akornannut pingaaruteqartut, Ramsar-imi isumaqatigiissut naapertorlugu aalajangerneqarsimasut, taassumalu taaguutaa tamarmiusoq tassaavoq: "Masattoqarfiit, pingaartumik timmissat imarmiut najugaattut nunat tamat akornanni pingaartullit pillugit isumaqatigiissut, 2. februar 1971-imeersoq". Ramsar-imi isumaqatigiissut nunat tamat akornanni isumaqatigiissutaavoq, Iran-imi illoqarfik Ramsar, isumaqatigiissutip 1971-imi aalajangerneqarfigisaa atsiullugu taaguuserneqarluni. Nunap pineqartup atsiornermigut, masattoqarfinnut taakkunanilu uumasunut nunat tamat akornanni akisussaaffimminik akuersisarpoq. Isumaqatigiissummi masattoqarfiit aalajangerneqarnissaat illersorneqarnissaallu qulakkeerneqartarpoq, kiisalu sumiiffiup taamaallaat "isumatusaartumik atorineqarnissaa" ("wise use") imaluunniit "nungusaataanngitsumik atorineqarnissaa" qulakkeerneqartarluni.

Kalaallit Nunaanni Ramsar-eqarfiit aqqaniliupput, nunap iluani sumiiffinnut assigiinngitsunut siaruagaallutik. Sumiiffiit taakku – sumiiffik pineqartoq sumiinnersoq apeqqutaatillugu – suliassat suut inerteqqutaannginnersut pillugit assigiinngitsunik killilersorneqarput. Ukiumi aggersumi sumiiffinnut Ramsar-eqarfiusunut tamanut eqqissisimatitsinissamut nalunaarutinik aammalu ingerlatsinissamut pilersaarutinik suliaqartoqartussaavoq (ullumikkut Kitsissunnguani sumiiffimmut Ramsar-eqarfimmut eqqissisimatitsinissamut nalunaarut atuuppoq). Aammalu maluginiarneqassaaq, Ramsar-eqarfik ataaseq – Eqalummiut Nunaat aamma Nassuttuup Nunaa – Qaasuitsup Kommuniani Qeqqatalu Kommuniani inissisimammat.

Ramsar-eqarfiit sumiiffiinik toqqartuisarneq pillugu aalajangersakkat Ramsar-eqarfinnut allattoqarfiup nittartagaani takuneqarsinnaapput, uani: www.ramsar.org.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat:

- Uumasut naasulluunniit pillugit attaveqaaqatigiinnik, isumaqatigiissutip naammassinissaanut iluaqutaasussanik pilersitsinissaq.
- Isumaqatigiissummi aalajangersakkanik kalaallit inatsisaanni atuutsitsilernissaq.
- Ramsar-eqarfinni kommunit pineqartut suleqataatillugit ingerlatsinissamut pilersaarusiorneq

Kommune Kujallermi Ramsar-eqarfiit

- Kitsissut Avalliit (Kitsissut sinarpasissuani). Qaqortoq; 4,470 ha; 60°45'N 048°25'W. Ramsar site no. 388.

Kommuneqarfik Sermersuumi Ramsar-eqarfiit

- Ikkattoq qeqertallu ataatsimoortut qanitaaniittut. Nuuk; 44,880 ha; 62°40'N 050°08'W. Ramsar site no. 387.
- Heden (Jameson Land). Ittoqqortoormiit; 252,390 ha; 70°58'N 024°04'W. Ramsar site no. 389.

Qeqqata Kommuniani Ramsar-eqarfiit

- Eqalummiut Nunaat aamma Nassuttuup Nunaa. Kangaatsiaq, Sisimiut; 579,530 ha; 67°28'N 050°49'W. Ramsar site no. 386.

Qaasuitsup Kommuniani Ramsar-eqarfiit

- Aqajarua (Mudderbugten) aamma Sullorsuaq (Kvandalen). Qeqertarsuaq; 22,350 ha; 69°39'N 051°58'W. Ramsar site no. 381.
- Qinguata Marraa aamma Kuussuaq. Qeqertarsuaq; 6,480 ha; 69°56'N 054°14'W. Ramsar site no. 382.
- Kuannersuit Kuussuat. Qeqertarsuaq; 5,190 ha; 69°38'N 053°17'W. Ramsar site no. 383.
- Kitsissunnguit (Grønne Ejland). Qasigiannnguit, Aasiaat; 6,910 ha; 68°50'N 051°56'W. Ramsar site no. 384
- Naternaq (Lersletten). Qasigiannnguit, Kangaatsiaq; 184,010 ha; 68°24'N 051°46'W. Ramsar site no. 385.
- Eqalummiut Nunaat aamma Nassuttuup Nunaa. Kangaatsiaq, Sisimiut; 579,530 ha; 67°28'N 050°49'W. Ramsar site no. 386.

Kommunit aggornerisa avataanni Ramsar-eqarfiit

- Hochstetter Forland. 184,820 ha; 75°28'N 019°52'W. Nuna Allanngutsaaliuqaq. Ramsar site no. 390.
- Kilen. 51,280 ha; 81°10'N 013°24'W. Nuna Allanngutsaaliuqaq. Ramsar site no. 391.

Ilulissani nunarsuarmi kingornussaqaarfik

Pinngortitamut Avatangiisinullu Immikkoortortaqaarfiup Qaasuitsup Kommuniani Ilulissat qanimut suleqatigalugu Nunarsuarmi kingornussaqaarfik ingerlataraa. Sumiiffimmi eqqissisimatitaasumi UNESCO-mi sumiiffinnut Nunarsuarmi kingornussaqaarfiusunut aammalu eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi tunngavissarititaasut naammassineqarsimammata, kommunimi suliat ilaat killilersorneqalerput, ilanngullugu sumiiffiup eqqissisimatitaasup tungaannut illoqarfiup ineriartortinneqarsinnaaneranut periarfissat. Nunarsuarmi kingornussaqaarfittut aalajangiinermut atatillugu illoqarfimmut qanittumut killeqarfiliinikkut, sumiiffimmut eqqissisimatitamut killeqarfiup eqqaani nalillit illersorneqarnissaat siunertarineqarpoq. Tassalu Ilulissani Sermermiuniit illunik ersittoqaqqusaanngilaq, taamaalillunilu isikkivik sunnerneqaqqusaanani. Taamaalilluni killeqarfiup iluani sanaartortoqaqqusaanngilaq, aammalu angallatit motoorillit atorlugit angalanissaq inerteqqutaalluni.

Ilulissat Kangiani 2009-miit 2014-mut ingerlatsinermut pilersaarut 2009-mi Pinngortitamut Avatangiisinullu Immikkoortortaqaarfimmit kiisalu Qaasuitsup Kommunianit suliarineqarpoq. Taanna Nunarsuarmi kingornussaqaarfiusumi nalilinnik illersuiniarluni suliniutissanik assigiinngitsunik atuutsisilernissamut pilersaarutiniq imaqarpoq, tassalu sumiiffiup nunataata asseqanngitsumik alianaassuseqarneranut sikullu pissuseqarneranut tunngasunik. Ingerlatsinermut pilersaarummi ilaatigut takornariaqarnerup, piniarnerup aalisarnerullu nungusaatanngitsumik tunngaveqarluni ineriartortinneqarnissaa qulakkeerneqartussaavoq, kiisalu atuisut tamarmik pisuunnguutaasumik paasisaqaarfiusumillu misigisaqarnissamut periarfissaqartinneqarnissaat qulakkeerneqassalluni.

Nunarsuarmi kingornussaqaarfiusumik aalajangiussinermi tunngaviusut UNESCO-p nittartagaani takuneqarsinnaapput, uani: <http://whc.unesco.org/>.

Kalaallit Nunaata Avannaarsuani Tunumilu nuna allanngutsaaliugaq / biosfære-qarfik

Kalaallit Nunaata Avannaarsuani Tunumilu nuna allanngutsaaliugaq/biosfære-qarfik kommunit aggornerisa avataanniippoq. Nunamut allanngutsaaliukkamut tunngavissat Kalaallit Nunaata nammineerluni aalajangersarsimavai, taamaattumillu sumiiffiup ilaatigut aatsitassarsiorfigineqarnera pissutigalugu IUCN-ip nunat tamat akornanni nunanut allanngutsaaliukkanut tunngavissarititaanik naammassinniffiunatik. Aamma sumiiffik UNESCO-mit biosfære-qarfittut toqqarneqarsimavoq, taamaattumillu nunat tamat akornanni eqqissisimatitanut ilaasutut nalunaarsorneqarsimalluni.

Nunamut allanngutsaaliukkami/biosfære-qarfimmi ingerlatsinermut pilersaarusiornissamut pisariaqartitsineq aatsaat taama annertutigaaq. Sumiiffimmi nalillit ulorianartorsiortinneqarnerat siusinnerusukkut annikitsuinnartut isumaqarfigineqartarsimapput, kisianni aatsitassanik piianaanerup annertusineqarnissaanik kissaateqarneq, takornariaqarnerup ineriartortinneqarnerata annertusinissaanik anguniagaqarneq aammalu silap allannguutissaatut naatsorsuutigisat pissutaallutik sumiiffiup il.il. tikinneqarsinnaanerata ajornannginnerulernerata kingunerisaanik, sumiiffiup illersugassatut aalajangiunneqarnissaanut pisariaqartitsineq aatsaat taama annertutigaaq.

Taamaattumik 2001-imi sumiiffimmi periusissanut pilersaarutip ineriartortinneqarnera, ingerlatsinikkut ajornartorsiutinik arlalinnik aaqqiiffiususaaq aallartinneqarpoq. periusissanut pilersaarummi nunap allanngutsaaliukkap illersorneqarnissaa, ilaatigut sumiiffiup uumassuseqarnerata sunnerneqanngitsup siunissami kinguaariinnut tulluittunut kingornutassanngortinneqarnissaanik qulakkeerisusaaq, ilaatigullu nunat tamat akornanni pisussaaffinnik naammassinniffiususaaq siunertarineqarpoq. Tamatuma saniatigut periusissami sumiiffiup Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuinik ineriartortitsinermut ilaatinneqarnissaa qulakkeerniarneqarpoq, tassani nunat tamat akornanni ilisima-

tusarneq ilinniartitaanerlu, pinngortitamik ingerlatsineq, takornariaqarneq, inuiaqatigiit agguagaaneranni ineriartorneq aningaasaqarnerlu, ingerlasussanik piareersaaneq aqutsinerlu, stationini suliat, kiisalu siornatigut qimaannagaasarsimasunik saliineq immikkut pingaartinneqarlutik.

Pilersaarut taanna Kommuneqarfik Sermersuumi Ittoqqortoormiit toqqaannartumik toqqaannangitsumillu sunniuteqartussaavoq, aammalu Qaasuitsup Kommuniani Qaanaamut sunniuteqalaartussaalluni, tassami pilersaarummi siunissami sumiiffimmi suliaasartussat sinaakkuserneqartussaapput, taakkunungalu ilanngullugu takornariaqarnermut, kiisalu najugaqartut nunamik allanngutsaaliukkamik atuinerannut sinaakkusiisoqartussaalluni.

Sumiiffimmut aalajangersakkat nuna allanngutsaaliugaq pillugu **Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 7-imi, 17. juni 1992-imeersumi, nalunaarutikkut nr. 16-ikkut, 5. oktober 1999-imeersukkut allannguuteqartinneqartumi** nassuiarneqarput. Suliniutissanut pilersaarutip inaarsarneqarneranut atatillugu nalunaarutip taassuma iluarsineqarnissaa naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Immikkoortut ataasiakkaat, suliniutissanut pilersaarummi Pinngortitamut Immikkoortortaqrifiup akissusaasutut suliaasaanut attuumassuteqartut 2011-mi naammassineqartussatut naatsorsuutigineqarput.

Biosfære-qarfiit aalajangerneqarnissaannut tunngavissat Seville-mi Suliniummi nassuiarneqarput, taannalu UNESCO-p nittartagaani nassaarineqarsinnaavoq, uani:
<http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001038/103849eb.pdf> .

Akisussaasutut oqartussaasoq: **Pinngortitamut Immikkoortortaqrifik, Nunami Namminermi, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik.**

Nunap iluani aamma nunat tamat akornanni sumiiffiit eqqissisimatitat NunaGIS-ikkut (www.nunagis.gl) takuneqarsinnaapput.

Kulturikkut oqaluttuarisaaneq

Illoqarfinni nunaqarfinnilu, kiisalu nunaannarmi kulturikkut kingornussassarpassuaqarpoq, taakkulu kommunip pilersaarusiorneranut ilaatinneqartussaapput. Kulturikkut kingornussassat illoqarfinni nunaannarmi inuit suliaannut takussutissanut tunngasuupput. Illoqarfinni nunaqarfinnilu kulturikkut kingornussassat pingaartumik illunut, sanaartukkanut sumiiffinnullu eriagisariaqartunut tunngasuu-sarput, nunaannarmilu pingaartumik itsarnitsanut eriagisassanut nunanullu kulturimut pingaarutilin-nut, kulturip oqaluttuarisaanerani nunaminertat atorneqarnerinut, ukiup qanoq ilinera apeqqaataat-ilugu sulianut aammalu piffissap ingerlanerani nunasseriaatsinut oqaluttuassarpassuarnik oqaluttuas-sartalinnut tunngasusarlutik.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat:

- Kalaallit Nunaanni kulturikkut kingornussassanik qulakkeeriniarnissaq;
- Kalaallit kulturikkut pinngortitamilu oqaluttuarisaanerannik paasititsiniaanissaq; aamma
- Nunat itsarnitsallu eriagisassat ataqatigiinnissaannik pilersitsiniarluni, nunat kulturimut pi-ngaarutillit annerit eqqissisimatinneqalernissaat.

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piumasagaatit

- Kommunimut pilersaarummi sumiiffiit ilaanni pissutsit eqqissisimatitassanut eriagisassanul-lu tunngasut isumagineqarnissaat aalajangersarneqassapput, taakkunungalu ilaapput illut il-loqarfinnilu sumiiffiit eqqissisimatitateriagisallu. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat a-torneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 19, imm. 2.
- Eqqissisimatitassat eriagisassallu, taakkununga ilaallutik illut, sanaartukkat sumiiffiillu eq-qissisimatitateriagisassallu, kiisalu sumiiffiit kulturip oqaluttuarisaaneranut pingaarutillit. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1, nr. 5.

Nunami itsarnitsanut eriagisassanut tunngassuteqartut (kulturikkut eriagisassat), pingaartumik *kul-turikkut eriagisassat eqqissisimatitaanerateriagisallu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi, 19. novem-ber 2007-imeersumi* maleruagassiuunneqarput.

Kommunit pilersaarusiorneranut atatillugu pingaartumik eqqissisimatitsineranut inatsimmi §§ 2-miit 11-mut aamma 20-mi, suut eqqissisimatinneqarnerisut, itsarnitsanik eriagisassanik kalluaaffiusunik annertunerusunik suliaqarnermut atatillugu pissutsit suleqatillu, eqqissisimatitsinerup atorunnaar-sinneqarneranut tunngatillugu pissutsit immikkut eqqarsaatigineqartussaapput.

Illut eqqissisimatitateriagisallu

Ullumikkut illoqarfinni illut eqqissisimatitateriagisallu 84-iupput sumiiffiillu marluullutik. Sumiiffiit eqqissi-simatitateriagisallu Upernavimmi "Illoqarfitoqar" aamma Qaqortumi "Ikaartarfitoqar", kiisalu ikaartarfimmi kuup sinai ujaqqersorneqarsimasut. Illut illoqarfinnilu sumiiffiit eqqissisimatitateriagisallu 1-imi allassimapput.

Illut eqqissisimatitat tamangajammik Nunasiaataagallarnerup nalaani "Pissaanillit illuisut" inissisimapput. Ukiuni tulliuuttuni eqqissisimatitat amerlisinniarlugit illunik nutaanerusunik allanik eqqissisimatitsilernissap anguneqarnissaa Nunatta Katersugaasiviata siunertaraa, taakkunungalu ilaapput nammineq illuliat typehusillu.

Illut eriagisassat

Illut illoqarfiillu ilaat eriagisassat pillugit paasissutissat taamanikkut kommuniusuni 18-ini illoqarfinnut tamanut agguarlugit takussutissiani, Aningaasaqarnermut Pisortaqarfiup 1990-imi saqqummersissimasaanni takuneqarsinnaapput.

Itsarnitsat eriagisassat

Itsarnitsat eriagisassat eqqaanni sanatitsisup, itsarnitsat eriagisassat kaajallallugit 20 meterinut ungasissusissaq ataqqissavaa. Itsarnitsanit eriagisassaniit 20 meterit iluanni taamaallaat nunalerinermi suliaasanik suliaqartoqarsinnaavoq. **Eqqissisimatitsinermi inatsimmi § 5, imm. 4 aamma 5.**

Kulturikkut eriagisassat, Kristusip inunngornerata kingorna ukiumit 1800-mit pisoqaanerusunik inuit ingerlataqarsimanerannit takussutissaapput. Taakkunani takussutissat ataqatigiinnerilu paasineqartut pineqarput. Assersuutigalugu itsarnisarsiuut misissuineranni sakkut ujaqqat ukiumit 4.000-inik nunami nassaartoqarpat, sumiiffik erngerluni eqqissisimatitanngussaaq – sakkut misissuinerami ersinngikkaluani, takuneqarsinnaanngikkaluani, sanaartornermi aalaakkaasunik takussutissaqanngikkaluani takussutissaqassasoq ilisarnaataasarput.

Ullumikkut Kalaallit Nunaat tamakkerlugu sumiiffiit 5.020-it katersugaasiviup paasissutissiiviani nalunaarsorsimapput. Kisitsisit taakku amerliartortuarput:

- Itsarnitsat eriagisassat pisoqaassusissaattut (atorneerussimanissaannullu) ukiut 100-t sinnerlugit aalajangerneqarsimammata;
- Nuna misissuiffigineqartartoq annertusiartormat, aamma
- Itsarnisarsiuut sanaartukkanik "ersinngitsunik", tassalu sanaartukkanik nunap qaani ersikunnaarsimasunik, nunalli qaavata ataniittunik nassaarnissamut pikkorinnerulersimammata.

Inooriaatsit allanngorneranut uppernarsaatit, soorlu nunamik atuinermi, nunat aqqinut assigisaannullu misilittakkanut ilisimasanullu tunngasut inatsisitigut aalajangersakkanut aalajangersimasumik ilaatinneqanngillat, kisiannili "Kalaallit Nunaata kulturikkut oqaluttuarisaaneranut" tunngasunut, Nunatta Katersugaasivianit uppernarsarneqartunut annertuunut ilaatinneqarlutik, tak. **katersugaasiveqarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 30. oktober 1998-imeersoq.**

Nunaminertat eqqissisimatitsiviusut, itsarnitsanik eriagisassanik pillit

Kommune Kujalleq

- Qaqortumi oqaluffikoq aamma Sissarluttumi illukoq. **Qaqortumi oqaluffikup aamma Sissarluttumi illukup eqqissisimatitatut nalunaarutigineqarnissaat pillugu kaajallaasitaq, 20. maj 1950-imeersoq, 1948-miit 50-imut Kalaallit Nunaat pillugu nalunaarummi qupp. 205.**

Kommuneqarfik Sermersoq

- Qeqertarsuaq eqqaalu, Nuuk.
- Kuussuaq/Austmannadalen.

Qeqqata Kommunia

- Sarfartuup Qoorua, Maniitsoq.
- Arnangarnup Qoorua/Paradis dalen.

Kommunit aggornerisa avataanni

- Kalaallit Nunaata Avannaarsuani Tunullu Avannaarsuani nuna allanngutsaaliugaq.

Siunissami itsarnitsatut eriajisassatut aalajangerneqartussat

Siunissami itsarnitsatut eriajisassatut aalajangiunneqartussatut ilisimaneqartut ilaattut nunaqarfinni inuerussimasuni iliveqarfiit eqqaaneqarsinnaapput. Nalinginnaasumik iliveqarfippiaq eriajisassanngortinneqartassaaq, taakku avataanni nunaminertat annertuut pineqaratik.

Nunaminertanik atuinissatut pilersaarutigineqartut

Katersugaasiviit ukiuni tulliuuttuni sumiiffinni kulturikkut pingaarutilinnik annertuunik eqqissisimatitsilernissamik suliaqartussaapput, taamaalillunilu nunap itsarnitsallu eriajisassat akornanni ataqa-tigiissitsisoqassalluni. Suli at pingaaruteqarluinnartut ingerlanneqartussat ilaattut taaneqarsinnaapput:

- Tasilikuluumi oqaluffikoq, Qaqortoq.
- Ikigaat/Herjolfsnæs, Nanortalik.
- Uummanaq/Thuletoq, Avanersuaq.
- Aasivissuit, Sisimiut.

Avanersuarmi Inglefield Landip sineriaani nunaqarfikut itsarnitsat angisuut pingaarutilillu arlallit nassaassaapput, maannakkorpiarlu Nunatsinni Katersugaasiviup sumiiffinni toqqartukkani immikkut eqqissisimatitsilernissaq isumaliutigaat. Sumiiffiit taakku ilaanni itsarnisaqarfiit, 1930-ikkunnili nunaminertanik eqqissisimatitsinermut aalajangersakkanut immikkut ittunut ilaatinneqarput. Eqqissisimatitsinerit suli atuupput, kisiannili eqqissisimatitsiviusut taakku killingi sumerpiamiinnersut ilisimaneqanngilaq. Nunatta Katersugaasiviata ukiuni tulliuuttuni uuttortaanerit ingerlaavartumik ingerlatissavai.

Siunissami eqqissimatitsiviusussat

Sanaartugassat angisoorsuit (ALCOA aamma erngup nukinganik innaallagissiorfiliorerit, nukisiorfiliorerit aatsitassarsiorfiliorerillu) piviusunnngortinneqarpata, Kalaallit Nunaata kitaata timaata ilaanik pingaarnernik allannguisussaapput, aammalu nunat kulturimut pingaarutillit annertuut tammartussaapput.

Nunat kulturimut pingaarutillit sinneruttut pigiinnarneqarnissaannik piunasaqarneq annertuneruler-tussaavoq, tassalu Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu nunap timaani sumiiffinni pingaarutillinni toqqartukkani, nunaminertat kulturikkut eriagisassaqarfiit aalajangersarnerisigut eqqissimatitsilerniarluni sulinini annertusissagaa naatsorsuutigineqarsinnaavoq.

Aatsitassarsiornermik suliat asimi sulinermi maleruagassanit malittarisassaqartinneqarput, tassaniil-lutik itsarsuarnisanik, atortunik itsarsuarnisanik il.il. nassaarnermi piunasaqaatit.

UNESCO-mi nunarsuarmi kingornussaqarfiit

Maannakkorpiaq pisussaaffiit, nunarsuarmi kingornussassaqarfiit pillugit UNESCO-mut isumaqati-giissutit, Danmarkip Kalaallit Nunaannut tunngatillugu tunuarsimaarnertaqanngitsumik atsiorsima-sai tunngavigalugit Namminersorlutik Oqartussat naammassissallugit pisussaaffigilersimassaasa naammassineqarnissaat sulissutigineqarpoq. Taamaattumik suleriaaseq nalinginnaasoq malillugu isumaqatigiisummi aalajangersakkat Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalissanersut Namminersorlu-tik Oqartussat namminneerlutik aalajangertussaavaat.

Pinngortitamik imaluunniit kulturimut tunngassutilinnik UNESCO-mi nunarsuarmi kingornussat allassimaffiannut ilanngussisarneq marlunnut immikkoortitaavoq. Siullermik UNESCO nunamit, immikkoortunik aalajangersimasunik UNESCO-p allattuiffianut ilanngussinissamik kissaateqartu-mit nalunaarfigineqassaaq. Tamatuma kingorna nunap innersuussiniartup najoqqutassanut pineqar-tut tamaasa allattussavai, taakkulu UNESCO-p ilanngussisoqarnissaanik ilanngussisoqannginnis-saanilluunniit aalajangiinnginnerani UNESCO-mit nalilersorneqassapput. Kalaallit Nunaata immik-koortut pingasut ilanngunneqarnissaat kissaatigisimavaa:

1. Ilulissat Kangiani sumiiffik, pinngortitamut tunngatillugu ilanngunneqartussatut kissaatigi-neqartoq, tassanilu sermip pissusai pingaaruteqartut takussutissaqarput. Killiffik: Ilulissat Kangia 2004-mi juulimi nunarsuarmi kingornussat allattorsimaffiannut ilanngunneqarpoq.
2. Sisimiut Kangerlussuullu akornanni sumiiffik, kulturimut tunngatillugu nunap ilanngunne-qarnissaa kissaatigineqartoq, issittumi ukiut kaajallakkiartorerani piniartut kulturiannik ta-kussutissaqartoq. Killiffik: Innersuussinissamut najoqqutassat suliarineqarnissaat utaqqine-qarpoq.
3. Kalaallit Nunaata kujataani sumiiffik, kulturimut tunngatillugu nunap ilanngunneqarnissaa kissaatigineqartoq, nunami Issittumiittumi itsarnitsamik nutaaliaasumillu nunalerinermi kul-turimut takussutissaqartoq. Killiffik: Innersuussinissamut najoqqutassat suliarineqarput.

Kalaallit Nunaata kujataani kulturimut tunngatillugu nunat tulleriit killilersorneqarnerat nunap assi-ngani ilanngussami 1-imi takuneqarsinnaapput. Nunarsuarmi kingornussassaqarfiusussatut siunner-

suutigineqartup iluani nunaminertat eqqissisimatitat nutaannginnerusut marluk, Qaqortumi oqaluf-fikoq aamma Sissarluttumi illukoq nassaassaapput. **Qaqortumi oqaluffikup aamma Sissarluttumi illukup eqqissisimatitatut nalunaarutigineqarnissaat pillugu kaajallaasitaq, 20. maj 1950-imeersoq, 1948-miit 50-imut Kalaallit Nunaat pillugu nalunaarummi qupp. 205.**

Sissarluttumi sumiiffiup ilaa sillimaffigineqarpoq, tassani sumiiffimmi uranimik ujarlernissaq piiaanissarlu pillugit aalajangiinissaq inaarutaasoq utaqqineqarmat. Uranimik piiaanissaq aalaja-ngiunneqassappat, sumiiffiup ilaa nunarsuarmi kingornussassaqaqfinit peerneqassaaq.

Nunarsuarmi kingornussaqarfinit toqqartuinissamut tunngavissat UNESCO-p nittartagaani nas-saarineqarsinnaapput, uani: <http://whc.unesco.org/>.

Nunatta Katersugaasivianut tusarniaaneq

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu itsarnitsat eriagisassat (kulturikkut eriagisassat), illut eqqissisimatitat, sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut tunngassuteqartut nalunaarsortussaavai, eqqissisimatitsilernissamillu suliaqartartussaalluni. Kulturikkut kingornussassanik tunngaveqarluar-tumik aalajangiinermi kommunip aamma Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu (NKA) imminnut qanillutik suleqatigiinnissaat pisariaqartinneqarpoq. Nunaannarmi nunamik atugassinne-qarnissamik qinnuteqaatit tamarmik NKA aqusaartartussaavaat. Pisuni immikkorluinnaq ittuni NKA siumoortumik nunaminertanik atugassiisinnaavoq. NKA pillugu paasissutissat uani nassaari-neqarsinaapput: www.natmus.gl.

Akisussaasutut oqartussaasoq: **Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aamma Kultureqar-nermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik.**

Ujarassiorneq aatsitassarsiornerlu

Aatsitassanut suliassaqaarfik siusinnerusukkut Danmarkip aamma Kalaallit Nunaata akornanni avillugu susassaqaarfiusoq ulloq 1. januar 2010 Kalaallit Nunaata tiguaa. Aatsitassanut suliassaqaarfimmi pineqartunut ilaapput aatsitassat manngertut aamma ikummatissiassat, siunissami Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiutitut ataavartussatut Naalakkersuisunit tikkuarneqarsimalluni. Aatsitassanik manngertunik ikummatissiassanillu paaanissamut akuersissutit aamma misissuinissamut akuersissutit nunaannarmi imartanilu atuuttussatut tunniunneqartarput. Aatsitassarsiornermi ingerlatat ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi malittarisassaqaartinneqarput. Tamatuma kingunerisaanik aatsitassanut tunngatillugu misissuineramik paaanermillu ingerlatsinissamut akuersissutinik tunniussisarnerup aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi malittarisassaqaartinneqarnera ingerlaannarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat anguniagaat

- Aatsitassanik paaanerup naleqquttumik ingerlanneqarnissaata, aamma nunap iluata toqqorsivittut aatsitassarsiornermilluunniit ingerlatsinermi siunertanut atorneqarnissaata anguniarneqarnissaa;
- Suliassat aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaatinneqartut isumannaal-lisaanermut, peqqinnissamut, avatangiisinut, isumalluutinik atuinermut aamma inuiaqatigiinni pijuartussamik iluaqutaasumik sunniuteqartitsinissamut tunngatillugu kiisalu naleqquttumik aammalu pissutsini assingusuni nunat tamat akornanni suleriaatsit pitsaasut akuerineqartut eqqarsaatigalugit ingerlanneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa.

Kommunit pilersaarusiortarnerannut piumasaqaatit

- Kommunimut pilersaarutip ilusiligaanerani pingaarnermi kommunimut pilersaarummi ersissapput sumiiffiit ilaanni inuussutissarsiorfiit eqqarsaatigalugit sumiiffiit killissallu, ilanngulugit sumiiffiit aatsitassanik paaaffiusut aammalu sumiiffiit aatsitassarsiorluni misissuiffiusut.
- Kommunimut pilersaarutip ilusiligaanerani pingaarnermi kommunimut pilersaarummi ersissapput sumiiffiit ilaanni pilersuinerami atortut attaveqarnermullu atortut allat teknikkimut tunngasortai eqqarsaatigalugit sumiiffissat killissallu. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 2, nr. 5.

Oqaaseqaatit itisiliiffiusut

Aatsitassanut suliassaqaarfik Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi, 7. december 2009-imeersumi maleruagassiuusivigineqarpoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit ikummatissiassanik aatsitassanillu misissueqqaarnissamut, misissuinissamut paaanissamullu akuersissuteqarnissamut piumasaqaatinut aalajangersakkanik imaqqarpoq.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfik ingerlatsinermik isumaginnittuuvoq, sullissiviit DMU aamma GEUS tassunga atallutik. Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfiup oqartussaasutut suliqaartarnera ataatsimoortumik oqartussaasunut sulianut allanut akuutillugu ingerlanneqartarpoq,

tassanilu pingaartumik avatangiisinut, teknikkimut, isumannaallisaanermut isumalluutinullu eqqarsaatigisassat ataatsimut sulianut ilaatinneqartarput. Aatsitassanut Ikummatissanullu pisorta qarfiup taakku saniatigut aamma maleruagassat, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu suliarineqarsimasut arlallit aatsitassarsiorneq maleruagassior tarpaa. Maleruagassat Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup nittartagaani uani nassaarineqarsinnaapput: www.bmp.gl

Aatsitassat manngertut

Kalaallit Nunaanni ukiuni kingullerni Nanortallip eqqaani Napasorsuarmi kuultisiorfimmu aamma Maarmorilimmi aqerlusiorfimmu zinkisiorfimmullu, Ittoqortoormiit eqqaanni molybdænisiorfimmu aamma Maniitsup eqqaani olivinisorfimmu pīaanissamut akuersissutit sisamat tunniunneqarput. Taakku saniatigut ukiuni tulliuuttuni aatsitassarsiorfinnik arlalinnik ammaasoqarsinnaanissaa naatsorsuutigineqarpoq. Aatsitassanik manngertunik pīaasinnaaneq isumalluarnartoqarpoq, ukiunilu kingullerni aatsitassarsiorfiutiqatigiiffinnut misissuinissamut akuersissutit tunniunneqartartut amerlipiloorsimapput aammalu Kalaallit Nunaanni maannakkut aatsaat taamak misissuinissamut akuersissutit amerlatigilerput. Pingaartumik kuulti, molybdæn, zink aamma aligoqqiit soqutigineqarput. 2009-ip naanerani misissueqqaarnissamut akuersissutit aqqanillit aamma misissuinissamut akuersissutit 71-it tunniunneqarput. Misissuinissamut akuersissutit 19.306 km²-nik annertussuulimmiipput.

Misissuinissamut akuersissutit ukuuna takuneqarsinnaapput: <http://licence-map.bmp.gl>, taanna qaammatip 1-ani aamma 16-ani nutarterneqartarpoq kiisalu uani: www.NunaGIS.gl.

Aatsitassarsiorfiit pioreersut (pīaanissamut akuersissutit):

Qeqqatta Kommunia

- Seqip eqqaani olivin (aatsitassarsiorfik matusiartuarnermut killiffeqarpoq).

Kommune Kujalleq

- Napasorsuup eqqaani kuulti.

Qaasuitsup Kommunia

- Maarmoriliup eqqaani aqerloq aamma zinki.

Kommunit aggornerisa avataanni

- Maqqagai eqqaani molybdæn

Misissuinissamik suliaqarfissat suliaqarfigiuminarsariikkat

Kommune Kujalleq

- Narsap kitaani Killavaat Alannguanni eudialyt

Kommuneqarfik Sermersooq

- Qeqertarsuatsiaat eqqaanni rubinit
- Isuani Nuup avannamut kitaaniittumi savimineq

Qeqqata Kommunia

- Sarfartuumi aligoqqiit

Kommunit aggornerisa avataanni

- Citronen Fjordimi zinki aamma aqerloq

Ikummatissiassat

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfik Kalaallit Nunaanni misissuinissamut suliniutissatut politikikkut aalajangikkanut killissarititaasut iluanni uuliasiornermi iliuusissanut piffissamullu arlalinnik pilersaarusiortoq. Suliniutini taakkunani suliat aalajangersimasorujussuit inernerisa ilaat tassaapput 2002-mi, 2004-mi, 2006-imi, 2007-imi aamma 2010-imi neqerooruteqartitsinerit.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup periusissanut pilersaarutit politikikkut aalajangerneqartut ”Ikummatissiassanut tunngatillugu periusissat 2003 – Kalaallit Nunaanni siunissami uuliasiorluni gassiorlunilu misissuinermit anguniakkat aamma pilersaarutit”-ni, periusissanut nassuiaammi ”Kalaallit Nunaanni uuliamik gassimillu misissuinerup inuiaqatigiinnut attuumassutai”-ni 2005-imeersuni aammalu “Kalaallit Nunaanni ikummatissiassanik misissuineq aamma qalluineq – pisinnaatitsissutinut naalackersuinikkut anguniagaqarnermi periusissat 2009”-mi nassuiaatigai.

Ikummatissiassanut tunngatillugu misissuinissamut qalluinissamullu pisinnaatitsissutini makkua ilaapput:

- Qeqertarsuup Kitaa

2008-mi Qeqertarsuup Kitaanut pisinnaatitsissutit aqqanillit tunniunneqarput, sumiiffiillu taakku avannarpasissuseq 67°-ip aamma Kalaallit Nunaata kitaani Qeqertarsuup Nuussuullu avataani avannarpasissuseq 71°-ip akornanniippot. Uuliasiornermi pisinnaatitsissuteqarfiusut sumiiffiisa annertussusaat aallaqqaammut 6.882 km²-iusimasut katillugit 100.000 km²-it sinnerlugit angissusilimmu annertusineqarput.

- Matumik ammasoqarfik

Sumiiffiit matumik ammasoqarfiit ullumikkut Kalaallit Nunaata kitaata kujataata imartaani avannarpasissuseq 63°-ip kujataaniippoq, aammalu Tunumi Jameson Land-imiillutik. Blok 1 (Saqqarmiut) 10.090 km²-nik annertussuseqarpoq, kiisalu blok 2 (Kingittoq) 12.031 km²-nik annertussuseqarluni.

Ataatsimut katillugit sumiiffiit sinerissap avataaniittut 130.000 km² missaannik annertussusillit pisinnaatitsissutinik tunniussiffigineqarput.

- KANUMAS-ini suliniutit

Sumiiffinni petrolioqarfinnik peqarnerata pitsanerusumik uppersarneqarnissaa siunertaralugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfik ujarassiuunik misissuititsiniarpoq. Ilaatigut sumiiffiit inaarutaasumik ussassaarutigineqarnissaat, aammalu ilaatigut nunap karsianut pissarsiaritissamut atugassarititaasussat, akuersissutinik neqerooruteqartitsinermit attuumatinneqartussat nalilersorne-

qarnissaat eqqarsaatigalugit. Tamatuma saniatigut nunap immikkoortuani piviusunngortitsinermi avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuisoqassaaq (SMV), taamaaliornikkut ikummatissiassanik qalluineq avatangiisinut nungusaataannigitsumik tunngaveqarluni ingerlanneqarsinnaanersoq pillugu qulakkeerinissaq siunertarineqarluni. Tamatumunnga ilassutitut ikummatissiassanik misissuineq qalluinerlu eqqarsaatigalugit inuiaqatigiit aningaasaqarnerat naliliiffigineqassaaq. Kiisalu immap sikuata ilulissallu sumiiffimmi misissuinissamut qalluinissamullu sunniutissaannik arlalinnik misissuisoqassaaq.

Suliniutip kingunerisaanik 2010-imi Baffin Bugtimi neqeroortitsisoqarpoq aammalu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup uuliasiorfiutileqatigiiffinnit nunanit tamalaaneersunit 12-init qinuteqaatit 17-it tiguai.

Neqeroortitsinerit tulliit marluk 2012-imi aamma 2013-imi ingerlanneqassapput aammalu Tunup Avannaarsuani Grønlandshavet-imut tunngassallutik. Neqeroortitsinerit taakkua ingerlanneqarnissaat Naalakkersuisunit akuerineqareerput aammalu suliffissuarnut nalunaarutigineqareerlutik.

Aatsitassanut manngertunut taamatullu ikummatissiassanut akuersissutit tamarmik uani nassaarineqarsinnaapput: <http://licence-map.bmp.gl>. Nunap assinga qaammatip 1-ani aamma 16-ani qaammatit tamaasa, taamaattorli juulip aamm aggustip qaammatai pinnagit, iluarsineqartarpoq.

Akisussaasutut oqartussasoq: [Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfik.](#)

Naalakkersuisoqarfiit Aqutsisoqarfiillu ilanngussisut

Kommunini pilersaarusiornermut tunngatillugu Namminersorerullutik Oqartussat soqutigisaasa allattorsimaffiannik suliaqarnermi Naalakkersuisoqarfiit Aqutsisoqarfiillu ilanngussisimasut matuma kinguliani taaneqarput.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik (IAAN)

- Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqarfik
- Ineqarnermut Illuuteqarnermullu Immikkoortortaqarfik
- Attaveqarnermut Nukissiuuteqarnermullu Immikkoortortaqarfik
 - Silap Pissusaanut Nukissiuuteqarnermullu Allaffik
 - Attaveqarnermut Allaffik

IAAN-ip ataani suliffeqarfiit ilanngussisut:

- Tele Greenland A/S
- Nukissiorfiit

Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik

- Pinngortitamut Immikkoortortaqarfik
- Avatangiisinut Immikkoortortaqarfik

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Iisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Kalaallit Nunaata Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik

Naqitat najoqqutarineqartut allattorsimaffiat:

Attaveqarneq

”Umiarsualivinnik annertusaanissaq pillugu nalunaarut, 2006-imi maajimi”, Namminersornerullutik Oqartussat, Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqaarfik.

”Periarfissat pillugit nassuiaat 2007”, Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqaarfik.

”Mittarfinnik annertusaanissaq – 2008-mi killiffiit” Namminersornerullutik Oqartussat, Attaveqarnermut Immikkoortortaqaarfik.

Pinngortitamik allanngutsaaliuineq:

Uumassusillit assigiinngisitaarnerannut isumaqatigiissut

Periusissanut iliuusissanullu pilersaarut

Pilersaarusionerq:

”Kommunini pilersaarusionerq pilersaarutinillu aqutsisarneq – ilitsersuut, 2009-mi februaarimi – naqinera siulleq

Qaartartuusiviit

”Imerpalasut ikuallajasut teknikkimut tunngasortai pillugit peqqussut”, Namminersornerullutik Oqartussat, 1987-imi aggustimi.

Erngup nukinganik innaallagissiorfiit

2020-mut nukissiuuteqarnermut pilersaarusiassamut isummernissamut tunngavissiaq.

2008-miit 2015-imut nukissiuuteqarnermi suliniutissanut iliuusissanullu pilersaarut

“Kalaallit Nunaanni erngup nukinganit isumalluutit – Takussutissiaq – august 2005” Nukissiorfiit

Inatsisit:

Matuma kinguliani suliaasaqarfimmi inatsisit attuumassuteqartut atuuttut nassaarinissaat ajornannginnerulersinniarlugu, inatsisit suliaasaqarfimmut agguarlugit saqqummiunneqarput.

Namminersornerullutik Oqartussat inatsisaat 1979-imiit maannamut nittartakkami uani nassaarineqarsinnaapput: <http://www.lovgivning.gl>

Inatsisartut inatsisaat, Inatsisartut peqqussutaat aamma Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat akuerineqarsimasut ukiukkaarlugit agguarlugit issuarneqarsimapput. Maluginiarneqassaaq, nittartakkami inatsisit, peqqussutit ataasiakkaat kingusinnerusukkut inatsisiliaasimasut, kiisalu iserfissiat Kalaallit Nunaata avataaniit atorneqarsinnaannginnerat eqqarsaatiginagu issuarneqarsimamata.

Nukissiorneq pilersuinerlu

- Nunaqarfiit innaallagissamik imermillu pilersorneqarnerisa Namminersornerullutik Oqartussanit tiguneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 6. november 1997-imeersoq.
- Nukissamik pilersuineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 14, 6. november 1997-meersoq, Inatsisartut peqqussutaanni nr. 9, 15. november 2007-imeersumi allannguuteqartinneqartoq.
- Imerkik pilersuineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 19. november 2007-imeersoq.
- Erngup nukingata innaallagissiornermut atorneqartarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 1. december 2009-imeersoq. (Erngup nukinganut inatsit)
- 2008-miit 2015-imut nukissiuuteqarnermi suliniutissanut iliuusissanullu pilersaarut
- 2020-mut nukissiuuteqarnermut pilersaarusiassap saqqummiunneqarnera
- ”Imerpalasut ikuallajasut teknikkimut tunngasortai pillugit peqqussut” (TFB), Namminersornerullutik Oqartussat ikuallajasut pillugit nalunaarutaat nr. 9, 6. marts 1987-imeersoq naapertorlugu saqqummersinneqarsimasoq.

Neriniartitsiviit nersutaatillu

- Neriniartitsivinnik nersutaatinillu malittarisassaqaqtitsinikkut aqutsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 22, 8. september 2000-imeersoq.

Umiarsualiviit

- Umiarsualivinni malittarisassaqaqtitsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 1, 4. januar 2000-imeersoq.

Kulturikkut eriagisassat

- Kulturikkut eriagisassat eqqissisimatitaanerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 18, 19. november 2007-imeersoq.
- Qaqortumi oqaluffikup aamma Sissarluttumi illukup eqqissisimatinneqarnissaannik nalunaaruteqarneq pillugu kaajallaasitaq, 20. maj 1950-imeersoq.
- 1948-miit 50-imut Kalaallit Nunaat pillugu nalunaarut.
- Katersugaasiveqarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 30. oktober 1998-imeersoq.
- Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut (ikummatissiassat pinnagit) pillugit asimi suliaqarnermut nalunaarusiortarnermullu maleruagassat.

Isumalluutit uumassusillit

- Timmissat illersorneqarnerat piniagaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 2. marts 2009-imeersaq.

Mittarfiit

- Timmisartoqarfiit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 5. december 2008-meersaq.

Avatangiisit

- Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut peqqussutaat nr. 8, 15. november 2007-imeersaq.
- Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 21. maj 2004-meersaq.
- Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut peqqussutaat nr. 14, 31. oktober 1996-imeersaq.
- Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut peqqussutaat nr. 7, 13. maj 1993-imeersaq.
- Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaat nr. 12 ulloq 22. december 1988-imeersaq.
- Suliassanut il.il. immikkut mingutsitsiviusunut avatangiisinut akuersissuteqartarnej pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 11, 20. august 2004-meersaq.
- Imeqarfissatut isumalluutinik mingutsitsinaveersaarnissaq imerineqartussamillu imeqarfiliorneq pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 9, 15. april 1993-imeersaq.
- Eqqagassanik paaasarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 28, 17. september 1993-imeersaq.
- Oliakunit akuutissanillu eqqagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 17. september 1993-imeersaq.
- Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-imeersaq.
- Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut (ikummatissiassat pinnagit) pillugit asimi suliaqarnermut nalunaarusiortarnermullu maleruagassat

Pinnngortitami eqqissimatitsisarnej

- Nanortallup Kommuniani Klosterdalen-imi orpiit naasullu sernissorneqarnissaat pillugu Landsrådip ileqqoreqqusaliaa 30. juni 1970-imeersaq.
- Pinnngortitamik illersuineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 18. december 2003-meersaq.
- Kalaallit Nunaata avannaarsuani kangianilu Nuna Allannngutsaaliugassatut Immikkoortitaq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 17. juni 1992-imeersaq, 1999-imi allannguuteqartinneqartoq (nalunaarut nr. 16, 5. oktober 1999-imeersaq).

- Kalaallit Nunaata Kitaani, Maniitsup kommuniani, Arnangarnup Qooruata allanngutsaaliorneqarnera pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 31 ulloq 20. oktober 1989-imeersaq.
- Qimusseriarsuarmi uumasunik eqqissisimatitsivik pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21 ulloq 17. maj 1989-imeersaq.
- Nuup Kommuniani Akiliata eqqissisimatitaalernera pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19, 1. november 1998-imeersaq.
- Qeqertarsuarni Naasuleriviup eqqaani nunaminertap eqqissisimatinneqarnera pillugu nalunaarut 1986-imeersaq.
- Qinguata Qooruata, Qingup Kujalliup, Tasersuup, Kuussuup kiisalu Kuussuarmiit Qasi-geernermi orpeqarfiup tungaanut nunatap eqqissisimatitaanissaat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 19. april 2005-imeersaq.
- Qeqertap Uunartup ilaata, Nanortallup Kommunianiittup, eqqissisimatitaanissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 11, 19. april 2005-imeersaq.
- Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 15. juuni 2007-imeersaq.
- Kitsissunnguit eqqissisimatitaanissaat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannut siunnersuut nr. 11, 17. april 2008-meersaq.
- Kuussuup (Austmannadalen) eqqissisimatitaanera pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 23, 14. juli 2008-imeersaq.
- Ivittuut Kangilinguillu eqqaanni nunap allanngutsaaliorneqarnissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4, 12. april 2010-imeersaq.
- Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-imeersaq.

Pilersaarusioneq

- Pilersaarusioneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 5. december 2008-meersaq.
- Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-imeersaq.

Aatsitassat

- Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-imeersaq .

Qaartiterutit qummoroortaatillu

- Qaartiterutissat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 16, 16. juli 2007-imeersaq.
- Qummoroortaatilik toqqortaartarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 19, 9. december 2004-meersaq.

Nalunaarasuartaaserineq:

- Radiofrekvensit pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalernera pillugu peqqussut.
- Radiofrekvensinik akuersissutitalimmik atuisarneq pillugu Kalaallit Nunaannut nalunaarut.
- Radiofrekvensinik akuersissutitaqanngitsumik, kiisalu radiukkut misileraasarnermik kalde-signalinillu atuisarneq pillugu Kalaallit Nunaannut nalunaarut.
- Kalaallit Nunaanni radiofrekvensitigut isumalluutinik tamarmiusunik atuinissamut ataatsi-mullu tulleriarinissamut killissarititaasunik aalajangersaanissaq pillugu nalunaarut.
- 2006-imi Kalaallit Nunaanni radiofrekvensinik atuinermut atatillugu akitsuusiisarneq pillu-gu nalunaarut.
- 2007-imi Kalaallit Nunaanni radiofrekvensinik atuinermut atatillugu akitsuusiisarneq pillu-gu nalunaarut.
- Nalunaarasuartaatitigut attaveqatigiinneq pillugu Kalaallit Nunaannut inatsit 1089, 29. de-cember 1997-imeersoq.

Ilanngussaq 1: Illut eqqissisimatitat:

Kommune Kujalleq

Illoqarfik / Nunaqarfik	B-nr.	Ulloq eqqissisimatitsilerfiusoq	Ukioq sananeqarfia	Sumiiffik / aqqusineq	Sananeqarnermini tungavia imaluunniit taguutaa	2008-imi februaarimi atorneqarfia	Ullormi eqqissisimatitsilerfiusumi piginnittoq
Nanortalik	7	30-09-83	1836	Gl. Kolonihavn	Kiffap illua	Katersugaasivik	Kommuni
Nanortalik	76	02-11-98	1914	Gl. Kolonihavn	Oqaluffik	Oqaluffik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Nanortalik	1072	02-11-98		Gl. Kolonihavn	Oqaluffinnguaq	Oqaluffinnguaq	
Alluitsoq	91	30-09-94	1770	Alluitsoq	Palasip illua	Qimataq	Kommuni
Alluitsoq	93	30-09-94	1784	Alluitsoq	Qui	Qimataq	
Alluitsoq	95	30-09-94	1784	Alluitsoq	Savat inaat	Qimataq	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Qaqortoq	0	02-11-98	1927	Torvet	<i>Puillasoq</i>	Eqqaassutissaq	Kommuni
Qaqortoq	8	02-11-98	1929	Johan Dahlsvej	Savanik toqoraavik		KNI Pisisiffik
Qaqortoq	18	02-11-98	1883	Vestervej	Nakorsap illua		Namminersorlutik Oqartussat
Qaqortoq	26	02-11-98	1926	Storesøvej	Uffartarfik		Kommuni
Qaqortoq	27	02-11-98	1859	Torvet	Forstanderskabshuset	Katersugaasivik	Kommuni
Qaqortoq	46	30-09-83	1850	Torvevej	Immiorfik	Katersugaasivik	Kommuni
Qaqortoq	61	30-09-83	1871	Olesvej	Saffioqarfik		Kommuni
Qaqortoq	97	02-11-98	1909	Skolevej	Meeqqat atuarfiat (atuarfik sungaartoq)		Kommuni
Qaqortoq	100	02-11-98	1937	Tasersuaq	Katersortarfik	Katersortarfik	Katersortarfiutileqatigiit peqatigiiffiat
Qaqortoq	102	02-11-98	1832	Skolevej	Oqaluffik	Oqaluffik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Qaqortoq	103	02-11-98	1872	Præstebakken	Palasip illua	Palasip illua	Namminersorlutik Oqartussat
Qaqortoq	107	02-11-98		Skolevej	Oqaluffinnguaq	Oqaluffinnguaq	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat

Qaqortoq	405	02-11-98	1920	Olesvej	Ole Knudsenip illua	Illu nammineq pigisaq	
Narsaq	78	02-11-98	1926	Kirkevej	Oqaluffik	Oqaluffik	Oqaluffik / Namminersorlu- tik Oqartussat
Narsaq	80	02-11-98		Kirkevej	Oqaluffinnguaq	Oqaluffinnguaq	Oqaluffik / Namminersorlu- tik Oqartussat

Kommuneqarfik Sermersooq

Iloqarfik / Nu-naqarfik	B-nr.	Ulloq eq-qissisimatitsilerfiusoq	Ukioq sananeqarfia	Sumiiffik / aqqusineq	Sananeqarnermini tungavia imaluunniit ta-guutaa	2008-imi februaarimi atorneqarfia	Ullormi eqqissisimatitsilerfiusumi piginnittoq
Paamiut	83	02-11-98	1909		Oqaluffik	Oqaluffik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	7	12-04-83	1747	Sdr. Herrnhutvej	Iisimatusarfik	Ombudsmandip allaffia	Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	7				B-7-imi <i>Gedestalden</i>	Qui	Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	30	30-09-83	1930	Strandvej	Napparsimmavik	?	Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	36	30-09-83	1758	Hans Egedesvej		Katersugaasiviup sanna-via	Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	37	30-09-83	1728	Hans Egedesvej	<i>Hans Egedep Illua</i>	Ilassinnineq	Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	43	30-09-83	1850	Hans Egedesvej	Pisiniarfik	Katersugaasiviup illuutaa	Kommuni
Nuuk	68	30-09-83	1938	Hans Egedesvej 12	Ilinniarfissuaq	Allaffik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	74	30-09-83	1887	Hans Egedesvej	Petroluunik toqqorsivik	Katersugaasivik	Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	78	30-09-83	1913	Hans Egedesvej	Orsunik uutsisarfik	Qaanniorfik	Kommuni
Nuuk	137	30-09-83	1849	R. Berthelsensvej	Oqaluffik	Oqaluffik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	138	30-09-83	1913	R. Berthelsensvej	Oqaluffinnguaq	Oqaluffinnguaq	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	142	30-09-83	1903	Gertrud Raskvej		Atorfimmut atatillugu inissiaq	Namminersorlutik Oqartussat
Nuuk	144	30-09-83	1907	Skolevej	Ilinniarfissuaq	Ilinniarfissuaq	Kommuni
Nuuk	1401	12-04-83	1907	C. E. Jansensvej	Eqaarsaartarfik	Ilinniarfissuaq	Namminersorlutik Oqartussat
Qeqertarsuatsiat	93	12-04-83	1763			Illukoq	KGH
Tasiilaq	41	02-11-98	1903	Rüttelsvej	Oqaluffik	Katersugaasivik	Kommuni

Tasiilaq	42	02-11-98	1895	Chr. Rosingsvej	Ajoqersuisut illuat	Kommunaldirektørbolig	Namminersorlutik O-qartussat
Tasiilaq	47	02-11-98	1895	Jens Emilip Aq..	Niuertup illua / Napparsimmavik	Lægebolig	Namminersorlutik O-qartussat
Tasiilaq	48	02-11-98	1904	Johan Petersensvej	<i>Skæven</i>	Sanaluttarfik	Kommuni
Tasiilaq	51	02-11-98	1894	Johan Petersensvej	<i>Kastellet</i>		Kommuni
Tasiilaq	55	02-11-98			Ajoqip illua	Illu attartortittagaq	Namminersorlutik O-qartussat

Qeqqata Kommunia

Iloqarfik / Nu-naqarfik	B-nr.	Ulloq eq-qissisimatitsilerfiusoq	Ukioq sananeqarfia	Sumiiffik / aqqusineq	Sananeqarnermini tungavia imaluunniit <i>ta-guutaa</i>	2008-imi februaarimi atorneqarfia	Ullormi eqqissisimatitsilerfiusumi piginnittoq
Maniitsoq	16	19-08-82	1844	Illunguit		Katersugaasivik	Kommuni
Maniitsoq	25	19-08-82	1850	Illunguit		Atuakkanik atorniartarfik	Kommuni
Maniitsoq	28	19-08-83	1906	Illunguit		Katersugaasivik	Kommuni
Maniitsoq	56	19-08-82	1847	Illunguit		Katersugaasivik	Staten
Maniitsoq	104	12-04-83	1864	Langskov-ip Aqq.	Oqaluffinnguaq	Toqqorsivik	Kommuni
Maniitsoq	106	12-04-83	1955	Langskov-ip Aqq.	Oqaluffik	Katersortarfik	Kommuni
Sisimiut	17	01-02-84				Meeqqerivik	
Sisimiut	18	01-02-84					Kgl. Brand
Sisimiut	23	02-11-98	1846	Jukkorsuup Aqq.	Niuertup illua	Katersugaasivik	Kommuni (KNI?)
Sisimiut	25	18-03-94	1852	Jukkorsuup Aqq.		Katersugaasivik	Kommuni
Sisimiut	32	30-09-83	1756	Jukkorsuup Aqq.	<i>Gammelhuset</i>	Katersugaasivik	Kommuni
Sisimiut	40	02-11-98	1783	Jukkorsuup Aqq.	Assistentbolig	Katersugaasivik	Kommuni (KNI?)
Sisimiut	44	02-11-98	1844	Aqqusinersuaq	<i>Halvvejshuset</i>	Katersugaasivik	Kommuni
Sisimiut	46	02-11-98	1853	Umiarsualivimmut	<i>Røde Stenpakhus</i>	Toqqorsivik?	Kommuni
Sisimiut	113	01-02-84	1759	Jukkorsuup Aqq.		Takornarianut allaffik	Kommuni
Sisimiut	114	30-09-83	1773	Jukkorsuup Aqq.	<i>Oqaluffik tungujortoq</i>	Palaseqarfiup allaffia	Oqaluffik / Namminer-sorlutik Oqartussat
Sisimiut	137	30-09-83	1926	Dortheeqap Aqq.	Oqaluffik	Oqaluffik	
Sisimiut	786	02-11-98			Oqaluffinnguaq	Oqaluffinnguaq	Oqaluffik / Namminer-sorlutik Oqartussat

Qaasuitsup Kommunia

Iloqarfik / Nu-naqarfik	B-nr.	Ulloq eq-qissisimatitsilerfiusoq	Ukioq sananeqarfia	Sumiiffik / aqqusineq	Sananeqarnermini tungavia imaluunniit ta-guutaa	2008-imi februaarimi atorneqarfia	Ullormi eqqissisimatitsilerfiusumi piginnittoq
Aasiaat	24	dec. 2006	1860	Niels Egedesvej	Niuertup illua		
Aasiaat	26	dec. 2006	1777	Niels Egedesvej	Arfanniat naalagaata illua		
Aasiaat	144	dec. 2006	1914	Niels Egedesvej	Meeqqat atuarfiat		
Aasiaat	146	dec. 2006	1939	Niels Egedesvej	Efterskolep eqaarsaartarfia		
Aasiaat	156	dec. 2006	1932	Niels Egedesvej	Niviarsiaqqat atuarfiat		
Qasiqianguit	4	02-11-98	1734	Poul Egedesvej	<i>Pisiniarfik</i>	Katersugaasivik	Kommuni
Ilulissat	75	02-11-98	1779	Oqaliffiup Aqq.	<i>Zionip Oqaluffia</i>	Oqaluffik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Ilulissat	76	02-11-98	1929	Oqaliffiup Aqq.	Oqaluffinnguaq	Oqaluffinnguaq	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Ilulissat	78	30-09-83	1847	Nuisariannuaq Aqq.	Provstip illua	Katersugaasivik	Kommuni
Appat	46	30-09-83	1869		Mandskabshus	Lejrskole	Kommuni
Appat	58	30-09-83	1858		Naalakkap illua	Lejrskole	Kommuni
Qeqertarsuaq	67	02-11-98	1913	Oqaliffiup Aqq.	Oqaluffik	Oqaluffik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Qeqertarsuaq	68	02-11-98	1915	Oqaliffiup Aqq.	Oqaluffinnguaq	Oqaluffinnguaq	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Qeqertarsuaq	502	02-11-98		Oqaliffiup Aqq.	Sianeqarfik	Sianeqarfik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Uummannaq	116	02-11-98	1934	Atuarfimmud	Oqaluffik	Oqaluffik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Upernavik	3	02-11-98	1839		Oqaluffik	Katersugaasivik	Kommuni
Upernavik	11	02-11-98	1848			Eqqumiitsuliortut illuat	Kommuni
Upernavik	12	02-11-98	1777			Katersugaasivik	Kommuni

Upernavik	14	02-11-98	1864			Katersugaasivik	Kommuni
Upernavik	96	02-11-98	1925		Oqaluffik	Oqaluffik	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Upernavik	97	02-11-98	1941		Oqaluffinnguaq	Oqaluffinnguaq	Oqaluffik / Namminersorlutik Oqartussat
Upernavik	98	02-11-98	1866			Katersugaasiviup illuutaa	Kommuni
Upernavik	99	02-11-98	1910			Katersugaasivik	Kommuni
Upernavik		02-11-98		nunaminertaq	Illoqarfimmi katersugaasiveqarfik		Kommuni

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut immikkoortortaqarfik
Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik
Namminersorlutik Oqartussate
2010